

การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นางสาวบุษราคัม จรรย์นาฎย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

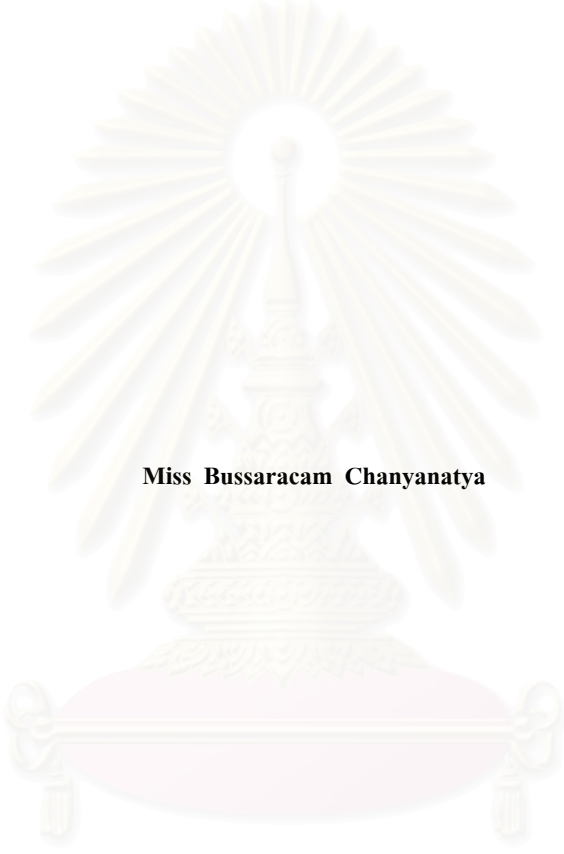
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1525-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS OF SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE LEARNING REFORM SCHOOLS FOR
DEVELOPING QUALITY OF LEARNERS PROJECT, THE OFFICE OF THE NATIONAL EDUCATION
COMMISSION**

Miss Bussaracam Chanyanatya

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development**

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1525-9

438 370 9427 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD ; ACADEMIC TASKS OF SCHOOLS /

BUSSARACAM CHANYANATYA ; A STUDY ON THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE LEARNING REFORM SCHOOLS FOR DEVELOPING QUALITY OF LEARNERS PROJECT, THE OFFICE OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION THESIS ADVISOR ; ASSOC. PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.U, 200 pp. ISBN 974-03-1525-9

The purpose of this research was to study the operation of academic tasks and problems of Secondary schools under the General Education Department in the Learning Reform School for Developing Quality of the Learners Project, the Office of the National Education Commission. The population of the study were selected secondary schools which were recommended by experts and researchers of the project. Data were gathered through interviewing and documents analysis, than they were analyzed by using content analysis.

Research findings were as follows :

1) With regards to academic plan, academic documents and guidelines were prepared, academic plan and submitted to the administrators for approval, a monthly evaluation was conducted by the head of the academic plan. 2) In organizing academic works, staff were assigned according to their knowledge, abilities and experiences. Group learnings were arranged according to the required and elective subjects. Community's needs and states were assessed. Subject and classes were arranged according to the curriculum, teachers were assigned according to their major, abilities and experiences, Innovations and technologies were utilized. 3) Regarding the instruction, instructional plans were prepared by the teachers according to the curriculum and related to the authentic life. Instructional activities were planned according to the learner-centered principle. An instructional observation technique was employed as the method of monitoring. 4) In developing and supporting the academic tasks, meetings, seminars were organized prior to semester start, a remedial teaching was arranged in a specific rooms after classes. Activities were organized for both the curriculum and the co-curriculum required. Teachers were encouraged to attend seminars and workshops also to do classroom researches as well as the academic work. They were also encouraged to join the leader teacher project as well as the teacher network project. Academic atmosphere and campus learning resource center were also promoted. 5) In instructional evaluation, teachers were encouraged to construct authentic tests according to the instructional objectives in every subject. Students data were also well prepared. 6) With regards to academic tasks evaluation, the annual evaluation were conducted through meetings and seminars together with results studies and section evaluation studies. Problems founded were insufficient amount of time for instructional activities, lack of eagerness for self-development and authentic evaluation knowledge and skills among teachers, insufficient amount of teachers, and less of interest among students.

Department Educational Administration
Field of study Supervision and Curriculum Development
Academic Year 2001

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด ที่ได้ทุ่มเทเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษาตรวจแก้ไข และให้กำลังใจตลอดเวลา รวมทั้งรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ ทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร ในการนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณคุณแม่ที่ได้อำนวยชีวิตและสติปัญญาความรู้ทำให้ได้มีโอกาสมาถึงจุดนี้ ขอบคุณพี่ชาย พี่สาว ของผู้วิจัยทุกคนที่คอยห่วงใยและให้ความช่วยเหลือน้องคนนี้อยู่เสมอ ขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง และต้นสังกัด ที่ได้อนุมัติให้ลาศึกษาต่อ ขอบคุณพี่ ๆ นิเทศ ฯ รุ่น 37 เพื่อน ๆ และน้อง ๆ นิเทศฯ รุ่น 39 ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ขอบคุณอาจารย์เอกรินทร์ บุญอินทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง ขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ในทีมเทนนิส Double Fault Team ที่คอยให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา และขอขอบคุณสหายคู่ใจ (อาจารย์สายพิน พุทธิสาร หมวควิชาศิลปศึกษา โรงเรียนเทพศิลา) และสหายคำ (อาจารย์เปรมฤดี ทองไชรั หมวควิชาศิลปศึกษา โรงเรียนสตรีพัทลุง) กรุ ฯ คนตรี ที่ไม่เคยทอดทิ้งเพื่อน คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอยู่เสมอ

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

บุษราคัม จรรย์นาฏย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ	10
ขอบเขตของงานวิชาการ	12
การวางแผนงานวิชาการ	14
การจัดงานวิชาการ	16
การจัดการเรียนการสอน.....	22
การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ.....	25
การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน	32
การประเมินผลการจัดงานวิชาการ.....	35
การดำเนินงาน โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 1.....	52
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 2.....	57
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 3.....	62
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 4.....	68
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 5.....	73
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 6.....	78
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 7.....	83
สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 8.....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
สรุปผลการวิจัย.....	152
อภิปรายผลการวิจัย	158
ข้อเสนอแนะ	168
รายการอ้างอิง	170
ภาคผนวก.....	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	200

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
2	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวางแผนงานวิชาการ	94
3	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดงานวิชาการ	105
4	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน	121
5	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ..	126
6	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน	139
7	แสดงสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลการจัดงานวิชาการ...	148

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ความผันผวนทางการเมือง ความศุภร้อนทางวัฒนธรรมและศีลธรรม ความพ่ายแพ้ในสนามแข่งขันที่ต้องวัดกันด้วยคุณภาพและสมรรถภาพคนไทยและสังคมไทยเริ่มต้นตัวที่จะติดตามความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบของประเทศชาติอย่างใกล้ชิด เมื่อใดก็ตามที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยังยากจนและอ่อนด้อย ขาดสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และการทำมาหากิน เสียงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาก็ยิ่งดังก้องขึ้นตามลำดับ และเร่งให้เกิดการปฏิรูปโดยพลัน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ซึ่งในภาวะเช่นนี้สังคมจะต้องทบทวนทิศทางการพัฒนาประเทศ จัดปรับโครงสร้างและระบบการศึกษาเสียใหม่ การปฏิรูปการศึกษาจะเป็นพลังคู่ชาติให้พ้นภัยทางเศรษฐกิจและยืนหยัดอย่างสมศักดิ์ศรีในสังคมโลก (ชนาธิป พรกุล, 2543)

ประเวศ วะสี (2541) ให้ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ การออกกฎหมาย ปรับระบบ โครงสร้าง และกระบวนการการศึกษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักการ และมาตรการ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ 5 ประการของการปฏิรูปการศึกษา

1.1 เป็นการศึกษาสำหรับคนทั้งมวลอย่างทั่วถึง ยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มในสังคม

1.2 ให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.3 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ง่าย สนุกและพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์

1.4 สร้างระบบส่งเสริมวิชาชีพครู

1.5 ปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษา ให้มีความสมบูรณ์และประสิทธิภาพในการจัดการ และตรวจสอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. หลักการ ของการปฏิรูปการศึกษา คือ การใช้กฎหมายปฏิรูประบบโครงสร้างและการจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีชีวิต สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้

3. มาตรการ 8 ประการของการปฏิรูปการศึกษา

3.1 ออกกฎหมายรับรองการกระจายสิทธิการจัดการศึกษาไปสู่สังคมโดยทั่วถึง

- 3.2 ออกกฎหมายปรับบทบาทของกระทรวง ทบวง กรม และโรงเรียนเสียใหม่
- 3.3 ออกกฎหมายมาตรฐานและการประเมินการศึกษา
- 3.4 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
- 3.5 พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้
- 3.6 พัฒนาระบบส่งเสริมวิชาชีพครู
- 3.7 ปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา
- 3.8 สร้างระบบการวิจัยการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2542) ได้กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้วิธีเรียนรู้ เมื่อรู้วิธีเรียนรู้ก็จะคิดเป็น ทำเป็น ต้องจัดระบบการเรียนรู้โดยประสบการณ์ในห้องเรียนไปสู่ชีวิตจริง มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เข้าถึงการเรียนรู้ และมีการตรวจสอบเพื่อประเมินปัญหาเป็นระยะ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมการเรียนรู้

การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีความรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณธรรม ความดีงามที่จะเกื้อกูลตนเอง ผู้อื่นและสังคม

ดังนั้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จึงหมายถึง การปฏิรูปการเรียนการสอนที่ครูต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีการฝึกกระบวนการคิดให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริง ค้นหาวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม จัดทำหรือนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้ได้ผล เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการศึกษาได้ในที่สุด นั่นคือ ผู้เรียน ดี เก่ง และมีความสุข ซึ่งความเข้มแข็งของครูจะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ

สำหรับการปฏิรูปการศึกษานั้น ควรเริ่มจากโรงเรียนทุกแห่งดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) โดยในการดำเนินการดังกล่าว ต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ตลอดจนเปิดโอกาสให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่กำลังดำเนินการหรือมีความต้องการที่จะปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนิน

โครงการการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีความต้องการจะปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยสนับสนุนงบประมาณ เอกสารทางวิชาการ และจัดหาผู้ให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตรจากคณะครุศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. เพื่อเปิดโอกาสให้สถาบันครุศึกษาได้มีบทบาทวิจัยวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ
4. เพื่อให้โรงเรียนสามารถขยายเครือข่ายการปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้กับโรงเรียนอื่น ๆ

โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ด้วยความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย การดำเนินงานเริ่มจากรับสมัครโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด ที่มีความต้องการที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนตามแนว พ.ร.บ. การศึกษา 2542 และมีโรงเรียนสมัครภายในระยะเวลาที่กำหนดจำนวน 3,800 โรงเรียน การคัดเลือกโรงเรียนพิจารณาความพร้อม การกระจายทุกสังกัด ทุกจังหวัด และขนาดของโรงเรียน จำนวน 250 โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน โดยเน้นการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียน เรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการโดยใช้ฐานโรงเรียน (School - Based Management SBM) การวิจัยปฏิบัติการ รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 (ม.ค. – เม.ย. 2544) เน้นการพัฒนาตนเองของบุคลากรด้วยวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ตรงกันถึงความต้องการของโรงเรียนในการอาสาสมัครเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ ความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการเรียนรู้ และภารกิจที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการต่อไปให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน เจ้าหน้าที่กรรมการโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

1.2 ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง ร่วมกันสำรวจตัวเองเพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของโรงเรียน (pre - test) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าควรพัฒนาตนเองในเรื่องใดบ้าง

1.3 แกนนำของโรงเรียน 1-2 คน เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความตระหนัก และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาตนเองของโรงเรียนต่อไป

1.4 ผู้บริหาร ครู นักเรียน กรรมการโรงเรียน ร่วมกับครอบครัวชุมชน และองค์กรที่ เกี่ยวข้องต่างๆดำเนินการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยใช้เป็นข้อมูลจากการสำรวจสถานภาพ ปัจจุบัน (Pre – test) เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดของเขตและหัวข้อเรื่องสำหรับพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของตนเองตามลำดับความสำคัญ

1.5 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของตนเอง อาจมีการศึกษาองค์ความรู้ และจัด ประชุมฝึกอบรมตนเองภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ เกิดแนวคิดและแนวทางที่จะปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในของโรง เรียน โดยมีสถาบันครุศึกษาในพื้นที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับโรงเรียน การ พัฒนาตนเองอาจใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

1.6 บุคลากรแต่ละคนดำเนินการพัฒนาตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัจจุบัน (Pre – test) และความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษา - ฝึกอบรมตนเองข้างต้นมาวางแผน ตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุง (PDCA) เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และมีการ บันทึกร่องรอยการดำเนินงานของตนเองไว้ด้วย

1.7 ศึกษาความก้าวหน้า (Post – test) โดยเปรียบเทียบผลสำรวจสถานภาพปัจจุบัน (Pre- test) ข้อ 1.2

1.8 วิเคราะห์ข้อมูล Pre – test และ Post – test รวมทั้งข้อมูลที่ได้อื่นๆไว้ แล้ว สรุปบทเรียนเกี่ยวกับกระบวนการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดทำรายงานเสนอต่อสำนัก งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและหน่วยงานต้นสังกัด

ระยะที่ 2 (เม.ย. – ต.ค. 2544) การวางแผนการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และระบบการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดย

2.1 พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ หรือความตระหนักในเรื่องนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสมและความจำเป็น โดยอาจใช้วิทยากรของโรงเรียนเองหรือจัดหาจากภายนอกมาให้ความรู้

2.2 ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน โรงเรียนทั้งโรงเรียน จัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดทิศทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาดำเนินการ กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และจัดทำแผนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย โดยครูต้องวิเคราะห์หลักสูตร คัดกิจกรรม หัวข้อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(ต่อเนื่องจากระยะที่ 1) รวมทั้งร่วมกันวางแผนกำหนดกรอบการประเมินผู้เรียนตามสภาพที่เป็นจริงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.3 ครูและบุคลากรทุกคนดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยมีการวางแผนและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการประเมินผู้เรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างต่อเนื่อง

2.4 ในระหว่างที่ดำเนินการตามแผน บุคลากรทุกคนจะต้องตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เมื่อสิ้นภาคเรียนก็นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประเมินสรุปรวมในระดับชั้น / หมวดวิชา และภาพรวมในระดับโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.5 ในระหว่างดำเนินงาน ผู้บริหารและบุคลากรควรนำผลการประเมินปรับปรุงการทำงานของตนเอง เมื่อสิ้นภาคเรียนก็วิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของโรงเรียน หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาและการวางแผนของโรงเรียนต่อไป

2.6 จัดทำรายงานประเมินตนเองในภาพรวมเมื่อสิ้นปี

2.7 ศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในในช่วงที่ผ่านมา (Post – test 2) เพื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพในช่วงก่อนเริ่มดำเนินการ ระยะที่ 2

2.8 สรุปและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาตนเองเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ระดับโรงเรียน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าของโครงการ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานต้นสังกัด

ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินงานของโรงเรียน ผู้ให้คำปรึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัด จะดำเนินงานร่วมกับ สกศ. เพื่อติดตาม กระตุ้น ให้การสนับสนุน จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และสรุปบทเรียนทั้งระดับภูมิภาคและประเทศ

ระยะที่ 3 (พ. ย. 2544 – เม. ย. 2545) โรงเรียนพร้อมที่จะขยายเครือข่ายโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 โรงเรียน

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็น โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายเพื่อขยายผล โดย

3.1 สร้างเครือข่ายโรงเรียน 5 แห่ง

3.2 อบรม / นิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามวงจรพัฒนาตนเอง (ระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2)

3.3 สรุปผลและจัดทำรายงานการดำเนินงานสร้างเครือข่าย

จากสภาพของการดำเนินงานในโครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญให้ประสบความสำเร็จได้นั้น โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะว่าในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การดำเนินงานวิชาการจะมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังที่ อูทซ์ บลู ประเสริฐ (2538) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการดำเนินงานวิชาการประสบความสำเร็จ การดำเนินงานวิชาการมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะงานวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีติลล (2532) ที่เห็นว่างานวิชาการเป็นงานด้านหนึ่งที่สำคัญยิ่ง เป็นหัวใจของหน่วยงานทางการศึกษา งานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด นอกจากนี้ จากการศึกษาค้นคว้าของ Smith และคณะ (1961, อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2534) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่องานวิชาการเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 40 ของงานโรงเรียนทั้งหมด ดังนั้นงานวิชาการจึงถือว่าเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาในอีกระดับหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สำหรับหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับนี้ ก็คือ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่ามีโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 73 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทยได้รับการคัดเลือกให้

เข้าร่วมโครงการนี้ ซึ่งจากรายงานผลของการดำเนินงานปรากฏว่าโรงเรียนในโครงการดังกล่าวได้พัฒนาไปในทิศทางที่ดี กล่าวคือ หลายโรงเรียนในทุกภาคมีการพัฒนาอย่างจริงจัง และมีผลงานมานำเสนอเป็นรูปธรรมและพบว่าในระดับโรงเรียนปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้บริหาร การทำงานเป็นหมู่คณะของครูทุกคน และการให้กำลังใจซึ่งกันและกันภายในโรงเรียนรวมทั้งความมุ่งมั่นใฝ่รู้และลงมือทดลองทำ รวมทั้งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคลากรและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งซึ่งได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนดังกล่าวที่เข้าร่วมโครงการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่โรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกัน ไปปรับใช้ในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 73 โรงเรียน
3. กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเกณฑ์มาตรฐานกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในหมวดที่ 3 งานวิชาการ โดยมีประเด็นในการวิจัยดังต่อไปนี้ (2539)

- 3.1 การวางแผนงานวิชาการ
- 3.2 การจัดงานวิชาการ
- 3.3 การจัดการเรียนการสอน

3.4 การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

3.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน

3.6 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

นิยามศัพท์

การดำเนินงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมของฝ่ายวิชาการเพื่อพัฒนาส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ใน 6 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

การวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมเรื่องการรวบรวมระเบียบและจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ และการจัดทำแผนงานวิชาการ

การจัดงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมเรื่องกำหนดหน้าที่ รับผิดชอบของครูผู้สอน การจัดกลุ่มการเรียน การจัดการเรียน การจัดครูเข้าสอนและจัดสอนแทน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมเรื่องการจัดทำและแก้ไขแผนการสอนเป็นรายวิชา การส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน

การวัดผลประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมการวัดผลประเมินผลการเรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลประเมินผล การจัดทำเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลประเมินผลการเรียน และการจัดทำหลักฐานทะเบียนทุกอย่างเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน

การประเมินผลการจัดงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมการประเมินผลการจัดงานวิชาการ การประเมินผลด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด และดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งโรงเรียน ในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จัก

แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นโรงเรียนที่มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัวยุวมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการว่าการดำเนินงานของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งและมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการบริหารงานและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งในที่นี้จะประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน/ฝ่าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั้ง 8 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ
2. ขอบเขตของงานวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
  - 2.1 การวางแผนงานวิชาการ
  - 2.2 การจัดงานวิชาการ
  - 2.3 การจัดการเรียนการสอน
  - 2.4 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ
  - 2.5 การวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
  - 2.6 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ
3. การดำเนินงานโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ

1.1 ความหมายของงานวิชาการ

งานวิชาการนั้นถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาในโรงเรียน เพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพหรือมาตรฐานทางการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ดำเนินการเพื่อปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2526) กล่าวถึงงานวิชาการว่าหมายถึงกิจกรรมทุกชนิดทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่งคือ การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่นักเรียน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532) กล่าวถึงความหมายของงานวิชาการในโรงเรียนว่า งานวิชาการในโรงเรียนนอกจากหมายถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่ถือว่าเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแล้ว ปัจจุบันงานวิชาการยังหมายรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีนอกเหนือจากความรู้ ความสามารถ ที่จะนำมาเลี้ยงชีพให้มีความสุข ความพอใจตามเอกัตภาพและสภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนช่วยเหลือเพื่อนบ้าน และสังคมตามสมควรด้วย

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการ สรุปได้ว่า หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาศึกษาของเด็กให้มีประสิทธิภาพสูง โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและครอบคลุมถึงความรู้ คุณสมบัติ ทักษะ ทักษะ ความสามารถตามความมุ่งหมายทางการศึกษาของประเทศที่ได้กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป ความหมายของงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

1.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

ในการจัดการศึกษา งานวิชาการนั้นถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นงานทุกชนิดที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะได้รับการพิจารณาขึ้นมูลฐานมาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ (กรมสามัญ, 2529) ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะวัตถุประสงค์ของโรงเรียนคือการศึกษาและฝึกอบรมเยาวชนของชาติ ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

ฟิสก์ (Fisk, 1957) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียน ตั้งแต่การบ่งชี้ถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ของชุมชนเป็นพื้นฐาน รวมถึงการประเมินผลโปรแกรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

มิลเลอร์ (Miller, 1965) ได้เสนอแนวคิดว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนและที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผล เพื่อจะได้ติดตามการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการในการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีนั้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยเสียมิได้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2529) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารงานของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนต้องรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ค่านิยมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทางที่สังคมต้องการ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพราะจะเป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน งานด้านอื่นเป็นแต่งานเสริมเท่านั้น

จากความหมายและความสำคัญของงานวิชาการที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญของโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ และรวมถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ขอบเขตของงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนมุ่งสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น การที่โรงเรียนจะจัดงานวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน จึงควรให้ความสนใจในงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง นักการศึกษาให้ขอบเขตของงานวิชาการไว้ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1965) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการคือ

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

บันลือ พุกษะวัน (2537) ได้จำแนกงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่เริ่มตั้งแต่การรับเด็กเข้าเรียน การจัดครูประจำชั้น ประจำวิชา การจัดตารางสอน การเตรียมงานก่อนเปิดภาคเรียน การจัดบริการในด้านวัสดุและหลักสูตร พร้อมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครูสามารถที่จะใช้ได้อย่างสะดวกและรวมถึงการจัดทำโครงการวัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี

เรื่อง เจริญชัย และเสรี ราชโรจน์ (2525) ได้แบ่งขอบเขตของงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. งานการสอนและกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน จัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน จัดกลุ่มการเรียน จัดสอนซ่อมเสริม และจัดกิจกรรมนักเรียน
2. งานการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเริ่มตั้งแต่การวางแผนวัดผลทั้งระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน ดำเนินการให้มีการจัดทำวัตถุประสงค์ของการสอน การจัดทำแบบทดสอบ พัฒนาแบบทดสอบ บริหารและบริการแบบทดสอบ วิเคราะห์ผลการสอบ เก็บข้อมูลสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการโดยส่วนรวมด้วย
3. งานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ พิจารณากำหนดแบบเรียน ชนิดและปริมาณของอุปกรณ์ประจำหมวดวิชา คู่มือครู หนังสือประกอบการสอนและประกอบการเรียน ดำเนินการให้มีการจัดทำโครงการสอน เอกสารประกอบการเรียน
4. งานส่งเสริมวิชาการ งานประเภทนี้ใดแก่ งานห้องสมุด โสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนประจำวิชาและห้องบริการทางวิชาการ

บุญมี เณรยอด (2529) ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการในโรงเรียนไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร
2. ตารางสอนและวิธีสอน
3. วัสดุอุปกรณ์และการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น
4. ห้องสมุด
5. กิจกรรมนักเรียน
6. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
7. การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ
8. การแนะแนว
9. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
10. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

จากความหมายของงานวิชาการที่นักวิชาการได้จำแนกไว้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับการเตรียมการตั้งแต่การรับนักเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนการสอน และขั้นตอนสุดท้ายคือการวัดผลและประเมินผลการเรียนและกรมสามัญศึกษา (2539) ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ในหนังสือเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539 ไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดงานวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

สรุปได้ว่างานวิชาการมีขอบเขตที่ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน และรวมถึงการวัดผลและประเมินผล จากขอบเขตของงานวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ยึดขอบเขตของงานวิชาการตามที่กรมสามัญศึกษา (2539) กำหนดไว้เป็นประเด็นในการวิจัยในครั้งนี้

2.1 การวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนจัดว่าเป็นงานที่จะต้องทำเป็นอันดับแรกของการบริหาร ตามที่ กนก จันทร์จรัส (2535) ได้เสนอว่า การวางแผนเป็นงานสำคัญ เป็นงานในหน้าที่ที่จะต้องทำก่อนกระบวนการบริหารอื่น ๆ เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์ ความต้องการ และทิศทางของการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกคนได้ทราบและมีความเข้าใจตรงกัน และจะได้ปฏิบัติไปในทิศทางที่โรงเรียนกำหนดได้ถูกต้อง ดังที่ กรมสามัญศึกษา (2532) ได้กล่าวถึงการวางแผนงานวิชาการไว้ว่าเป็นการวางแผนเพื่อดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งได้แก่การจัดทำแผนงาน โครงการทางวิชาการ การรวบรวมและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ การวางแผนด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิชาการ การจัดทำปฏิทินทางวิชาการ และการจัดวางบุคลากรประสานงานกับแหล่งวิชาการนอกโรงเรียน ซึ่งสุมิตร คุณากร (2523) ซึ่งได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องทำงานอย่างมีเป้าหมาย และมีกรวางแผน โดยจัดให้มีการประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือว่า ในปีนี้หรือสองปีข้างหน้าโรงเรียนควรจะปรับปรุงงานวิชาการใดบ้าง เมื่อได้เป้าหมายแล้ว ควรมีการกำหนดวัน เวลา เป็นปฏิทินปฏิบัติงาน เขียนแผนการทำงานของโรงเรียน

ออกมา ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตามแล้วคิดไว้ในที่ซึ่งครูทุกคนเห็นได้ง่าย ๆ และบ่อยๆ เป็นการกระตุ้นและเตือนให้ครูในโรงเรียนทำตามกำหนดการ ที่ส่วนรวมทั้งหมดได้ตกลงกันได้ มิฉะนั้นเป้าหมายที่กำหนดไว้จะไม่มีวันสำเร็จได้เลย สอดคล้องกับที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2538) ได้เสนอแนวคิดในการวางแผนงานวิชาการว่าควรเป็นแผนพัฒนาประจำปี เป็นแผนซึ่งแสดงถึงเจตจำนงถึงงาน โครงการที่ประสงค์จะดำเนินการในรอบปีนั้น ๆ สำหรับขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนนั้นเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533) ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ หมายถึงการเตรียมการก่อนวางแผน ซึ่งได้แก่ การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อมูลที่ต้องการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงาน
2. ขั้นการสร้างแผน หมายถึงการกำหนดแผนที่ต้องการขึ้นมาให้ชัดเจน
3. ขั้นปฏิบัติตามแผน หมายถึงการนำแผนที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติ
4. ขั้นประเมินผล หมายถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่

ในการวางแผนงานวิชาการ สิ่งสำคัญที่สุดคือการกำหนดวัตถุประสงค์ และทิศทางของการดำเนินงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ได้ทราบและมีความเข้าใจที่ตรงกัน จะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน การกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ผู้ปฏิบัติใช้เป็นคู่มือในการทำงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้ปฏิบัติ ว่าวันใด เวลาใด จะทำกิจกรรมอะไรบ้าง กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้เสนอขั้นตอนของการทำแผนงานวิชาการที่โรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการทางวิชาการ เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้าง
2. จัดแบ่งงานวิชาการออกเป็นด้าน ๆ ตามภาระหน้าที่งานวิชาการของโรงเรียน
3. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและหลักสูตรที่จะใช้สอนในระดับที่เกี่ยวข้อง
4. จัดวางแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทางด้านวิชาการในแต่ละเรื่อง ตามลักษณะของงานเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของโรงเรียน
5. จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานของแต่ละงานไว้อย่างละเอียด เช่น แผนปฏิบัติงานโครงการ

ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2539 (กรมสามัญศึกษา) ระบุขอบเขตการวางแผนงานวิชาการไว้อย่างชัดเจนว่า ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การรวบรวมจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ โรงเรียนควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติขึ้นใช้ในโรงเรียนในรูปของเอกสาร คู่มือครู คู่มือนักเรียน และมีการเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

2. การจัดทำแผนงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษร จัดให้มีผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผน และมีการติดตามประเมินผล

สรุปได้ว่าการวางแผนด้านวิชาการ คือการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และทิศทางของการดำเนินงาน โดยมีผู้รับผิดชอบหลายฝ่ายที่ต้องมีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำแผนงานตามแนวปฏิบัติ โดยจะต้องมีผู้รับผิดชอบด้านการวางแผนงานวิชาการ ดำเนินการจัดทำแผนตามแนวปฏิบัติดังกล่าว และการร่วมมือกันหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้างาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญและผลักดันให้เกิดแผนขึ้นให้ได้ เพื่อจะได้ใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในโรงเรียน

2.2 การจัดงานวิชาการ

การจัดงานวิชาการเป็นการดำเนินงานทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด การจัดงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง นักการศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการจัดงานวิชาการไว้ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2526) กล่าวว่า หมายถึงการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง คือการให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมสามัญศึกษา (2539) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการจัดงานวิชาการไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดเป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งได้แก่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มการเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ

2.2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

ในการจัดงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ต้องมีการจัดระบบงานวิชาการกำหนดขอบเขตต่าง ๆ ในฝ่ายวิชาการ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติให้ชัดเจน โดยมีการออกคำสั่ง หรือแจ้งการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพโรงเรียน ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการจะต้องดูแลรับผิดชอบ ความสำคัญของการจัดบุคลากรเข้าทำงานเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องตัดสินใจสั่งการ โดยคำนึงถึงหลักการ ความเหมาะสม ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526) เสนอหลักการที่ควรคำนึงถึงดังนี้

ระดับหัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้าหน่วยงานวิชาการ

1. ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของกรมเจ้าสังกัด ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา (กรณีที่เป็นโรงเรียนรัฐบาล)

2. หัวหน้าหมวดวิชาต้องเป็นบุคคลที่คนส่วนใหญ่ในหมวดวิชานั้นรับรองและเชื่อถือ จึงจำเป็นต้องสอบถามความเห็นของบุคคลทั้งหมดในหมวดวิชานั้น นำมาประกอบการตัดสินใจแต่งตั้ง

3. ในโรงเรียนขนาดใหญ่ หัวหน้าสถานศึกษาอาจจัดวาระดำรงตำแหน่งของหัวหน้าหมวดวิชาได้ แต่จะต้องตกลงให้เป็นที่เข้าใจเสียก่อนการประกาศใช้เป็นทางการ การกำหนดวาระดำรงตำแหน่งเป็นผลดีในการพัฒนาองค์การและบุคลากร

สำหรับหัวหน้าหน่วยงานในสายวิชาการ เช่นหัวหน้าห้องสมุด หัวหน้าโสต ฯ และหัวหน้าฝ่ายวัดผล หัวหน้าสถานศึกษามักจะมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการสรรหา

ระดับผู้สอน

โรงเรียนควรยึดหลักต่อไปนี้

1. ผู้สอนจะต้องสอนตามความถนัดและพื้นความรู้ที่เรียนมา

2. การเลื่อนระดับผู้สอนตามระดับนักเรียนที่เลื่อนขึ้นไป เป็นผลดีในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการผู้สอนไปด้วยในตัว และทำให้ผู้สอนรู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น แต่มีผลเสียในกรณีที่ผู้สอนและผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในวิธีการเรียนและสอนของกันและกัน

3. การกำหนดรายวิชาให้สอนนั้น เพื่อแบ่งเบาภาระในการเตรียมการสอนควรกำหนดรายวิชาทางราบมากกว่าทางตั้ง เช่น กำหนดให้สอนคณิตศาสตร์ ม. 1 ห้องละ 6 คาบต่อสัปดาห์ มากกว่าจะกำหนดให้ผู้สอนคนเดียวกันสอนคณิตศาสตร์ ม. 1 –ม. 3 ห้องละ 6 คาบ

4. การกำหนดคาบสอน ตามปกติจะถือเกณฑ์มัธยมศึกษาตอนต้นไม่เกิน 20 คาบ ต่อสัปดาห์ มัธยมศึกษาตอนปลายไม่เกิน 18 คาบต่อสัปดาห์ แต่อัตราดังกล่าวนี้จะถือเคร่งครัด

รัดนักไม่ได้ ย่อมแล้วแต่อัตรากำลังที่โรงเรียนจะได้รับ และปริมาณของงานพิเศษที่มอบหมายให้แต่ละคนทำ รวมทั้งลักษณะวิชาที่สอนด้วย

การจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงานให้ตรงตามหน้าที่นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก การตัดสินใจด้วยความรอบคอบ เหมาะสม และผู้รับหน้าที่มีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงาน ซึ่งในการจัดบุคลากรจำเป็นจะต้องคำนึงถึง ลักษณะงานและคุณสมบัติของบุคลากรที่จะทำงานนั้น ดังนั้นการแต่งตั้งให้บุคลากรรับผิดชอบในภาระหน้าที่ต่าง ๆ ควรออกเป็นคำสั่งจากผู้บริหารโรงเรียน พร้อมทั้งระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ประกาศให้ทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ผู้รับแต่งตั้งเกิดความรับผิดชอบ มั่นใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน และยังทำให้บุคคลทุกฝ่ายรับรองฐานะของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งมากยิ่งขึ้น

2.2.2 การจัดกลุ่มการเรียน

ในการจัดกลุ่มการเรียนให้กับนักเรียนมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยต้องคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง ลีอา สร้อยพาน (2525) กล่าวไว้ว่า การจัดกลุ่มการเรียน หมายถึงการกำหนดรายวิชาให้นักเรียนเลือกเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความถนัดและความต้องการ ซึ่งตรงกับที่วินนา พูลสวัสดิ์ (2537) สรุปไว้ว่า การจัดกลุ่มการเรียนหมายถึงการกำหนดรายวิชาให้เรียน มีวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี อย่างมีเป้าหมายโดยฝ่ายวิชาการพิจารณาจัดตามความต้องการ ความรู้ความสามารถของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดกลุ่มการเรียนให้นักเรียนสามารถเลือกได้อย่างหลากหลาย โดยคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก และในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนจะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร และรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้เข้าใจโดยละเอียดก่อนการจัดกลุ่มการเรียน ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวไว้ว่า การจัดกลุ่มการเรียนต้องอาศัยข้อมูลต่อไปนี้

1. มีการสำรวจสภาพท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน
2. มีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน
3. มีการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษา เช่น วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น
4. มีการนำผลสำรวจมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การจัดกลุ่มการเรียน

ส่วน ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2532) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักในการจัดกลุ่มการเรียนไว้ 3 ประการ คือ

1. ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้มากกว่าการจำ

2. ครูควรใช้วิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ มีความคิดวิจารณ์ และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นวิธีการสอนจะต้องแนะนำนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ การสังเกต การอภิปราย มากกว่าที่จะทำการสอนโดยการบอกเล่าให้นักเรียนจดจำคำสอนของครู

3. เนื้อหาวิชาที่จัดให้นักเรียนจะต้องผสมผสานกัน และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มวิชาให้มากที่สุด

2.2.3 การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอนเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่า จะทำการเรียนการสอนวิชาใด เมื่อใด และใครเป็นผู้สอนที่ไหน จึงถือได้ว่าเป็นการเตรียมการสอนอย่างหนึ่งในการจัดงานวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีระบบ เพราะตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา วัน เวลา และสถานที่ของผู้เรียนและผู้สอนตามที่กรมวิชาการ (2528) ได้ให้ความหมายของตารางสอนไว้ว่า คือ กำหนดนัดหมายระหว่างครูกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และวิชาที่จะใช้เรียนใช้สอนตลอดสัปดาห์ และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นตารางกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระยะหนึ่งสัปดาห์ โดยกิจกรรมที่กำหนดนั้นจะสัมพันธ์กับเวลา หลักสูตร และหลักการพัฒนาผู้เรียน การจัดงานวิชาการจะบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดตารางสอนด้วย เพราะถ้าการจัดตารางสอนไม่ถูกต้อง ครอบงำตามเนื้อหาวิชาในเวลาที่จำกัด ผลเสียจะเกิดแก่ผู้เรียน นั่นคือผู้เรียนได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร ซึ่งในเรื่องของการจัดตารางสอน กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลักในการจัดต่อไปนี้

1. จะต้องบรรจุวิชาเรียน และเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้
2. กำหนดวิชาเรียน โดยแบ่งเป็นจำนวนคาบของแต่ละวิชา และแต่ละวัน
3. กำหนดวิชาที่เรียนลงในแต่ละคาบวิชา โดยคำนึงความเหมาะสมของแต่ละวิชา เช่น คณิตศาสตร์ควรอยู่ตอนเช้า หรือคาบแรกของตอนเช้า หรือตอนบ่าย วิชาการงานควรอยู่คาบสุดท้ายของตอนเช้าหรือตอนบ่าย
4. วิชาที่ใช้ความคิดมากไม่ควรอยู่ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน
5. วิชาที่มีการปฏิบัติมาก ๆ ควรจัดเป็น 2 คาบต่อกัน เช่น วิชาวิทยาศาสตร์
6. ควรจัดจำนวนคาบ หรือเวลาเรียนตอนเช้าให้มากกว่าตอนบ่าย เพราะตอนบ่ายอาจมีอากาศร้อน หรือเครื่องเครียดในตอนเช้ามากแล้ว

7. ควรจัดวางวิชาในแต่ละคาบแต่ละวัน สัมพันธ์กับเวลาของผู้สอนด้วย
8. ควรเฉลี่ยปริมาณชั่วโมงสอนของผู้สอนให้ทัดเทียมกัน

สำหรับกรมสามัญศึกษาได้วางหลักเกณฑ์ในการจัดตารางสอนไว้ให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ ค่าโครงของหลักสูตร กลุ่มการเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนแต่ละวิชา จำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้น / แต่ละกลุ่ม จำนวนห้องเรียน จำนวนคาบของผู้สอนแต่ละคนในสัปดาห์

ในการจัดตารางสอนควรมีการกำหนดหรือแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำตารางสอน ซึ่งคณะกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกลุ่มการเรียนรายวิชาที่เปิดสอน จำนวนบุคลากรวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ซึ่งคณะกรรมการควรประกอบไปด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ครูแนะแนว โดยควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างหมวดวิชา เพราะผู้เกี่ยวข้องย่อมจะทราบลักษณะของรายวิชาเป็นอย่างดี และสามารถให้ความเห็นได้ว่าวิชาใดควรจัดไว้ในเวลาใดจึงจะเหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดตารางสอนมีความสำคัญเพราะเป็นการกำหนดเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ระยะเวลา รวมถึงสถานที่ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะของวิชา ช่วงเวลา ผู้เรียนและผู้สอน ความเหมาะสมกับหลักสูตร และการประสานงานระหว่างหมวดวิชา เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานการสอน และจัดงานวิชาการ

2.2.4 การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความถนัด และพื้นฐานความรู้ของครูผู้สอน เพื่อที่การเรียนการสอนจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพราะถ้าครูขาดประสบการณ์อาจทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังที่ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2525) กล่าวไว้ว่า การวางตัวบุคคลของครูในด้านการสอนจำเป็นจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถและสติปัญญา และในหน้าที่ที่ครูรู้สึกสบายใจ ตลอดจนช่วยเหลือครูในการปรับตัวด้วย มิฉะนั้นครูไม่สามารถทำประโยชน์ให้กับโปรแกรมและกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ที่ได้เสนอว่าการจัดครูเข้าสอนควรพิจารณาตามความเหมาะสม และถูกต้อง โดยการดำเนินงานการจัดครูเข้าสอน มีดังนี้

1. การสำรวจความพร้อมของบุคลากรด้านครู - อาจารย์ ก่อนเปิดหลักสูตรใหม่หรือเปิดการสอนเพิ่ม
2. สำรวจภาระงานของครู - อาจารย์

3. สำนวณคุณสมบัติของครู - อาจารย์ เช่นวุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในการสอนของแต่ละวิชา

4. จัดตามความพร้อมของครูผู้สอน เช่นความถนัดและความต้องการในการสอน ซึ่งได้แก่

4.1 จัดตามวุฒิทางการศึกษา

4.2 จัดตามความสนใจและความถนัด

4.3 จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

สิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงถึงในการจัดครูเข้าสอนอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ภาระงานในหน้าที่ของครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปโรงเรียนจะมอบหมายงานอื่นให้ครูผู้สอนรับผิดชอบ เช่นงานธุรการ งานเฉพาะกิจอื่น ๆ ตามที่ผู้บริหารจะมอบหมาย ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพิจารณาจัดแบ่งงานให้มีความสมดุลกัน

กล่าวโดยสรุป การจัดครูเข้าสอนเป็นงานที่สำคัญอีกงานหนึ่งของการจัดงานวิชาการ ซึ่งจะต้องมีหลักในการจัดให้เกิดความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้สอนเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2.5 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ

ความหมายของคำว่านวัตกรรมเป็นแนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาคิดเปลี่ยนแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้นเมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้งานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงกว่าเดิมทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานอีกด้วย (สมหญิง กลั่นศิริ, 2521) ส่วนคำว่าเทคโนโลยีนั้นหมายถึงวิธีการนำความรู้ แนวคิด และกระบวนการ ตลอดจนเครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ อันเป็นผลจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มาร่วมกันมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ (ชัยยงค์ พรมวงษ์, 2521) ดังนั้นคำว่านวัตกรรมและเทคโนโลยี จึงสรุปความหมายได้ว่า หมายถึง การสร้าง การพัฒนา การประยุกต์ แนวคิด วิธีการใหม่ๆ หรือปรับปรุงใหม่ มาใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามความคิดของประสพ ชาริณีวัฒน์ (2539) ได้กล่าวถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการว่าเป็นการสนับสนุนให้มีการนำทฤษฎี หลักการ และแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนและยังรวมไปถึงการจัดให้บริการด้านการผลิต จัดซื้อ จัดหา รวมถึงการติดตามการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ปัจจุบันเทคโนโลยีก้าวไกล จึงมีความจำเป็นที่ฝ่ายวิชาการจะต้องให้การสนับสนุนให้มีการนำทฤษฎี และหลักการ วิธีการแนวคิดใหม่ๆ รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ในงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลิตสื่อการเรียนการสอน การใช้

คอมพิวเตอร์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน รวมถึงการดำเนินงานในโรงเรียน โดยการส่งเสริมให้มีการผลิตเอกสารทางวิชาการ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการปรับปรุงพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียน ในรูปแบบของการศึกษาคูณาน เพื่อเป็นการสร้างโลกทัศน์ของบุคลากรให้กว้างขึ้น

กรมสามัญศึกษา (2538) ได้มีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงให้มีการพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ให้ครูนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

2.3 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน เพราะการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและดำเนินงานด้านการเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยดี ควรประกอบไปด้วยกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การเตรียมการสอน วิธีการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เมื่อเป็นเช่นนี้ครูจะใช้วิธีการสอนแบบเดิมคือการเป็นผู้ให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้แล้ว จะต้องมีการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ดังนั้นขั้นของการเตรียมการสอนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญของครู ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนจะขอกล่าวถึงการจัดทำและใช้แผนการสอน และการส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นขอบเขตที่กำหนดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา (2539) ดังต่อไปนี้

2.3.1 การจัดทำและใช้แผนการสอน

การจัดทำแผนการสอนถือว่าเป็นงานหลักที่สำคัญของครูผู้สอนทุกคน การทำแผนการสอนที่ดีต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เช่นการวิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดกิจกรรมการเรียน สื่อการสอน รวมถึงการประเมินผล ครูจึงต้องหาข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนที่ดี สามารถนำไปสอนและประเมินผลได้โดยสะดวก ซึ่ง เกสณี ชิวปรีชา (2540) กล่าวถึงการทำให้แผนการสอนที่ดีว่าควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร โดยเริ่มจากการวางหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรและรายละเอียดของหลักสูตรในกลุ่มวิชา โดยทำความเข้าใจในสิ่งที่จะต้องสอนเพื่อจะได้กำหนดขอบข่ายของกิจกรรมและประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจะต้องจัดให้กับผู้เรียน

2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรอื่น ๆ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เพราะเอกสารเหล่านี้มีความสมบูรณ์ต้องทำความเข้าใจเพื่อที่จะได้วางแผนการเรียนการสอนได้ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ตามหลักสูตร ทำความเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งในการเขียนแผนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ วิธีการสอนที่นำมาจัดให้กับนักเรียนนั้น สุปิน บุญชูวงศ์ (2535) ได้เสนอไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่วิธีการสอนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

2. วิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องเป็นผู้สอน ผู้ดำเนินกิจกรรม และถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน

การทำแผนการสอนเป็นงานหลักของครูผู้สอน และนับได้ว่าเป็นผลงานสำคัญของครูผู้สอนทุกคน เพราะการทำแผนการสอนจะต้องใช้ศาสตร์ทุกสาขาอาชีพของครู คือครูจะต้องเป็นนักออกแบบ นักจัดการในการวางแผนที่ต้องมีการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่จะสอนแต่ละคาบของแต่ละวันหรือสัปดาห์ ดังที่ บุญมี เฌรยอด (2530, อ้างถึงในเรณู ครุฑไทย, 2542) กล่าวว่าแผนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเตรียมครู โดยจะบอกรายละเอียด และลำดับขั้นตอนของการสอนเอาไว้ ซึ่งเป็นการช่วยครูในการเตรียมการสอน และช่วยให้เกิดความสะดวกในการที่จะให้ผู้รับหน้าที่แทนเมื่อครูผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้นโรงเรียนควรจัดให้ครูผู้สอนได้มีการทำแผนการสอนโดยให้มีการทำแผนการสอนล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3.2 การส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นการบริหารงานวิชาการอีกด้านหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด (กรมวิชาการ, 2528) ในปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญและจำเป็นมากต่อการจัดการเรียนการสอน

ซึ่งมีอยู่มากมายหลายประเภท ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2537) ได้แยกประเภทของสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. โสตทัศนวัสดุ ได้แก่ ภาพ เช่น ภาพเขียน ภาพถ่าย วัสดุลายเส้น เช่น การ์ตูนลายเส้น แผนภูมิ วัสดุมีทรง เช่น หุ่นจำลอง ของจริง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2. เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องเสียง เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์

3. กิจกรรมโสตทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การจัดสถานการณ์จำลอง

ส่วนวิธีการจัดทำและการเลือกสื่อ นั้น วนิดา (นันทเสมอ) จึงประสิทธิ์ (2533) ได้กล่าวไว้ว่ามี 4 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การผลิตสื่อการสอนขึ้นมาใช้เอง เพื่อเป็นการประหยัดเพราะสามารถใช้วัสดุท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ วัสดุราคาถูก มาผลิตเป็นสื่อการสอนได้ ทั้งยังสามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ได้มากที่สุด และสื่อการสอนบางชนิดไม่มีขายตามท้องตลาด

2. การจัดซื้อ เป็นวิธีการจัดหาที่สะดวก เมื่อพิจารณาแล้วว่าสื่อการสอนนั้น ถ้าทำขึ้นเองจะแพงกว่า ใช้เวลานานมาก ต้องใช้วัสดุพิเศษหรือวิธีการผลิตเกินความสามารถในการผลิตเองได้ ในการจัดซื้อต้องพิจารณาลำดับความสำคัญ และความต้องการของผู้ใช้ ต้องมีการประเมินค่าสื่อการสอนที่จะซื้อ ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบคณะกรรมการประเมินสื่อการสอน

3. การขอยืม เป็นวิธีการจัดหาสื่อการสอนเพื่อการใช้ชั่วคราว มักใช้ในกรณีที่สื่อการสอนนั้นมีการผลิตที่ซับซ้อน ต้องการเครื่องมือและผู้มีความรู้ในการผลิต ราคาแพง หรือบางครั้งไม่มีจำหน่าย ศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอนควรมีบัญชีรายชื่อแหล่งที่จะให้บริการขอยืมสื่อ และควรมีบัญชีรายชื่อสื่อการสอนที่ให้บริการทั้งหมดในแต่ละแห่งด้วย

4. การขอบริจาค เป็นวิธีหนึ่งในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน แต่เป็นวิธีที่ไม่ควรคาดหวังว่าจะได้สื่อตามที่ต้องการ เนื่องจากแหล่งบริจาคสื่อมีน้อยและไม่ตรงความต้องการของผู้ใช้ ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคุณสมบัติทางเทคนิคที่ดี สื่อราคาแพงมักไม่ได้รับการบริจาค วิธีการนี้จึงควรเป็นวิธีการสุดท้ายที่คำนึงถึงในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน

ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้เสนอข้อคิดไว้ว่า การจัดทำสื่อหรือผลิตสื่อสามารถจัดทำได้ดังนี้

1. ครู - อาจารย์ ผลิตสื่อขึ้นมาใช้เอง
2. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ
3. ขอรับบริจาคจากองค์กร มูลนิธิ หรือชุมชน
4. การขอยืมจากหน่วยงานอื่น

5. การเตรียมงบประมาณไว้เพื่อการจัดซื้อ

ส่วนแนวทางในการจัดซื้อการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ควรพิจารณาดังนี้

1. ควรมีการติดตั้งศูนย์บริการสื่อ เพื่อสะดวกในการจัดหาและการใช้
2. แบ่งสื่อออกเป็นประเภท ๆ และเป็นรายวิชา เพื่อสะดวกแก่การใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัย และปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้ดี
4. สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อการสอนของรายวิชาต่าง ๆ
5. ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการใช้และการบำรุงรักษา
6. กระตุ้นให้ครู และนักเรียนสนใจในการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน
7. ควรมีบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา และให้บริการให้มี

ประสิทธิภาพ

8. จัดอบรมให้ครูสามารถจัดทำสื่อขึ้นใช้เอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สื่อการสอนนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ผู้สอนใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น ซึ่งในการเลือกใช้สื่อจะต้องให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา สภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรผู้สอนมีการผลิตและใช้สื่อที่มีความทันสมัย แปลกใหม่ ประหยัด ไม่เป็นอันตราย และใช้สื่อเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการเป็นกิจกรรมการดำเนินงานวิชาการที่สำคัญที่โรงเรียนควรมีการดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้น ในด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการหลักสูตร เนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องทำการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้ทันกับวิทยาการที่ก้าวหน้า ในด้านการเรียนการสอนผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจที่จะส่งเสริมการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ เทคโนโลยีช่วยสอนใหม่ ๆ และแนววิธีการส่งเสริมการสอนใหม่ที่เหมาะสมมาใช้ในโรงเรียน เพราะหัวใจสำคัญของงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

เป็นการส่งเสริมให้ครูนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา พร้อมทั้งให้ครูรู้จักนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ และเน้นให้ครูมีการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการจัดกิจกรรมแบบต่าง ๆ การสอนที่ดีอาจมิใช่

วิธีการใดวิธีการหนึ่ง ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นวิธีการสอนแบบใด เช่นการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปรายการสอนแบบปฏิบัติการทดลอง การสอนแบบอุปมานและอนุมาน การสอนแบบแสดงบทบาท การสอนแบบสถานการณ์จำลอง การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบบูรณาการ สิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงคือขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอนของครูตามที่ สุพิน บุญชูวงศ์ (2532) ได้เสนอแนะไว้มีดังนี้

1. ขั้นตอนของการนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน

2. ขั้นตอนการสอน คือ การนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจในการเรียนและการเร้าความสนใจของนักเรียน ซึ่งวิธีการสอนของครูแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

ก. วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ได้แก่วิธีสอนที่ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เช่นการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบสาธิต

ข. วิธีสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่วิธีสอนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่นวิธีสอนแบบทดลอง วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่ม

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่ควรส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีเทคนิคในการให้ความรู้ด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

2.4.2 การจัดสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนพิเศษนอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอนปกติ มุ่งที่จะสร้างนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลโดยการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนได้ทันเพื่อน ช่วยเหลือให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจมีความเข้าใจมากขึ้น และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี มีความเฉลียวฉลาดอยู่แล้วได้มีโอกาสเสริมความรู้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) จึงได้แบ่งการสอนซ่อมเสริม ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การสอนเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการปรับพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร

2. สอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอน เป็นการพบข้อบกพร่องของนักเรียนที่ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ติดตามการเรียนต่อไปได้ทันและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน

3. สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้วปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้สอบแก้ตัวใหม่

4. สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาดและเรียนเร็ว นักเรียนบางคนมีสติปัญญาสูง ควรสอนซ่อมเสริมเพื่อทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในชั้นเรียน

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาได้ระบุไว้ในคู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ว่าสถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดการสอนเป็นพิเศษนอกเหนือจากการสอนปกติ เพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่องที่พบในตัวนักเรียน โดยมีหลักการพอสรุปได้ดังนี้

1. ให้ครูสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงปกติ
2. ให้ครูสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงว่าง
3. จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

สำหรับการดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้น ลือชา สร้อยพาน (2525) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. การสอนแบบตัวต่อตัว
2. การสอนแบบเป็นกลุ่ม
3. ให้นักเรียนสอนกันเอง
4. การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป
5. การให้งานเพิ่ม หรือให้ทำแบบฝึกหัดแบบเรียนด้วยตนเอง

การสอนซ่อมเสริมนั้นมีความสำคัญในการที่จะช่วยเหลือให้แก่ผู้ที่เรียนอ่อนสามารถเรียนได้ทันเพื่อนในกลุ่ม ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดสอนซ่อมเสริม ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกฝ่ายของโรงเรียน จึงจะทำให้การสอนซ่อมเสริมบรรลุตามจุดประสงค์มากขึ้น

2.4.3 การจัดกิจกรรมนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาเพื่อที่จะพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์หรือด้านสังคม การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสมบูรณ์ได้ การจัดกิจกรรมนักเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงนับว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน สอดคล้องกับที่ ภิญโญ สาร (2526) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะสมบูรณ์ไม่ได้ ถ้าขาดกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัย

“ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ” สำหรับกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามหลักสูตร ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ, 2534) โดยหลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมภาคเรียนละ 5 คาบ ต่อสัปดาห์ โดยแยกประเภทดังนี้

กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น

1. กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ 1 คาบ / สัปดาห์
2. กิจกรรมอื่น ๆ 1 คาบ / สัปดาห์
3. กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ 1 คาบ / สัปดาห์
4. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน 2 คาบ / สัปดาห์

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการได้วางหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2540 ไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง ฝึกความเป็นพลเมืองดีของประเทศ
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน
5. การจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องมีการ และระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม
6. นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจ

ความถนัด

7. ทุกกิจกรรมต้องมีครู – อาจารย์ เข้าร่วมรับผิดชอบ

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกครั้งจำเป็นต้องมีการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ดำเนินการจัดได้รู้ผลการดำเนินงานของตนว่าสอดคล้องหรือสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือเพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการดำเนินงานของตนว่าสอดคล้องหรือสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือเพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการดำเนินงาน การหาทางแก้ไข บุคคลที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลได้แก่ ผู้บริหาร ครู - อาจารย์ ที่ปรึกษากิจกรรม สมาชิก หรือนักเรียน เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2528) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการประเมิน 4 ด้าน คือ

1. นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

2. การวางแผนการจัดกิจกรรม
3. การจัดกิจกรรมของนักเรียน
4. การประเมินผลการจัดกิจกรรมของนักเรียน

หลักในการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน

1. ต้องประเมินตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม
2. ต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
3. ผู้บริหาร ครู นักเรียน มีส่วนร่วมในการประเมิน
4. เครื่องมือที่ใช้ควรเป็นแบบง่าย ๆ ทันท่วงที เหมาะสม
5. นำผลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ และใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม

ต่อไป

6. มีการประเมินอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

สมกุล ถาวรกิจ (2527) ได้สรุปวิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม
2. การสังเกตปฏิบัติการกระทำ
3. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. ตั้งกรรมการประเมินผลโดยเฉพาะ
5. อภิปรายผลการจัดของครู – อาจารย์ร่วมกัน
6. การประมาณค่า หรือการจัดอันดับ
7. การเขียนรายงานระหว่างโรงเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนที่ดีนั้น จะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีของนักเรียน และเกิดประสิทธิผลตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมอาจทำได้หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม ประการสำคัญต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถดำเนินการเองให้มากที่สุด โดยอยู่ในความดูแลของโรงเรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามหลักการและระเบียบที่ต้นสังกัดกำหนด

2.4.4 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ

การส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนนักเรียน โดย ใช้เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีเหมาะสม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีส่วนช่วยทำให้การศึกษาพัฒนาขึ้น เพื่อทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของโลกาภิวัตน์

ครู – อาจารย์ทุกคนจะต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้การเรียนการสอนไม่ล้าหลัง ซึ่งในกระบวนการพัฒนาบุคลากรนั้น กิติมา ปริดีดิถ (2532) ได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและทิศทางของการพัฒนาบุคลากร
2. วางแผนพัฒนาตามขอบเขตที่กำหนด
3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร
4. การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2533) ได้เสนอว่า การพัฒนาครู-อาจารย์ ทางด้านวิชาการควรกระทำในรูปการจัดกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมในการพัฒนาครู ได้แก่

1. การปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมสำหรับผู้ที่ได้รับราชการใหม่ หรือผู้มาปฏิบัติงานใหม่
2. การสัมมนาทางวิชาการ หมายถึงกลุ่มบุคลากรร่วมกันศึกษาค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ภายใต้การนำของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ
3. การศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นวิธีที่จะช่วยให้บุคลากรได้รับประสบการณ์ตรงอันจะก่อให้เกิดแนวคิดที่กว้างขึ้น
4. การฝึกอบรม หรือการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่การฝึกอบรมโดยการลงมือปฏิบัติงาน การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมตามหน่วยงานที่จัด
5. การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในหน้าที่ให้มากขึ้น

2.4.5 การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน

การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ มีผลกระทบต่อคุณภาพของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้ใช้ชีวิตช่วงหนึ่งของในแต่ละวันกับการอยู่ในโรงเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดีจะมีอิทธิพลต่อความคิด จิตใจ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ โรงเรียนจึงควรตระหนักถึงบทบาทของตนที่จะส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน กรมสามัญศึกษา (2535) ได้เสนอบรรยากาศที่ควรเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในโรงเรียนไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. บรรยากาศด้านกายภาพ เป็นบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สามารถมองเห็นเป็นรูปแบบ เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สาธารณูปโภค สนามกีฬา สวนหย่อม ซึ่งเป็นเครื่องชี้ถึงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่มีสภาพการที่ใ้ใช้การได้ดีอยู่เสมอ มีความร่มรื่น มีสถานที่ให้นักเรียนพักผ่อน สามารถนั่งทนทานการได้ น้ำดื่ม น้ำใช้เพียงพอกับ

จำนวนนักเรียน ห้องต่าง ๆ มีการตกแต่งให้สวยงาม มีพื้นที่และแสงสว่างเพียงพอ มีการจัดวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่เพียงพอต่อการใช้ มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษา

2. บรรยากาศด้านการจัดการบริหาร หมายถึงบรรยากาศที่เสริมสร้างให้สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีความสุข มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน การให้สวัสดิการ การส่งเสริมบุคลากรสร้างผลงานทางวิชาการโดยการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

3. บรรยากาศทางวิชาการ ได้แก่การจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา สดชื่น แจ่มใส มีความรู้สึกรักโรงเรียน รักครู รักเพื่อน โดยคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

3.1 มุ่งให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยครูพยายามจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้กระทำด้วยตนเอง และมีโอกาสเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล บทบาทของครูจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้ขวัญและกำลังใจเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนได้สมหวังและมีพลังเพื่อให้เกิดผลสำเร็จแห่งการเรียนรู้

3.2 ทำทุกวิถีทางที่จะทำให้นักเรียนสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ไม่ใช้วิธีสอนที่ทำให้นักเรียนเป็นเด็กที่เลื่องไม่โต คอยแต่จะรับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ต้องสร้างให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้น ฉลาด ทันคน กล้าคิด กล้าทำ มีความกตัญญูกตเวที สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมทุกสังคมได้อย่างเป็นสุข

3.3 การจัดการเรียนการสอนไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น แต่หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่ครูจัดให้นักเรียนตามความเหมาะสม โดยอาจจะเปลี่ยนบรรยากาศไปเรียนที่สนาม ไร่ ไร่ ไร่ หรือสถานที่อื่น ๆ ที่จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

3.4 การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกและเข้าร่วมกิจกรรมทุกคนตามที่ถนัดอย่างต่อเนื่องและเสรี ซึ่งรวมถึงการจัดหาเวทีให้นักเรียนได้จัดการแสดงตลอดจนการยกย่องชมเชยให้ขวัญและกำลังใจ เชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในกิจกรรมที่แสดงออก ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน ได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกให้มีความสมบูรณ์ โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบของการศึกษา การแสดงดนตรี ศาสนาและวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความรักและความผูกพันต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และงานทะเบียนนักเรียน

การวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ทำให้ทราบพื้นฐานความรู้ และการพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นการตัดสินใจว่านักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ดังนั้น การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ เรื่องการวัดผลและการประเมินผลให้ตรงกัน ดังที่ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) อธิบายว่า การวัดผลคือกระบวนการกำหนดค่า/ตีค่า คุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของบุคคลเป็นตัวเลข โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด ส่วนการประเมินผล คือกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุประสงค์ สิ่งของหรือการดำเนินงาน / กิจกรรมว่า บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับที่ พร้อมพรรณ อุดมสิน (2531) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ข้อมูลนั้นกำหนดเป็นตัวเลขซึ่งเป็นปริมาณที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดโดยมีการตรวจสอบตัดสินคุณค่าที่ได้จากการวัดอย่างมีเหตุผลด้วยเกณฑ์หรือมาตรฐาน ซึ่งในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนนั้น เป็นประโยชน์และมีความสำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน

จากความหมายของการวัดผลและประเมินผลที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการวัดเป็นการกำหนดค่าให้กับคุณลักษณะของสิ่งใด ๆ ก็ตามออกมาเป็นตัวเลข โดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของสิ่งใด ๆ ก็ตาม โดยใช้ผลจากการวัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลมีดังนี้

1. ทราบว่านักเรียนได้บรรลุเป้าหมายของการเรียนหรือไม่ นักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด เพื่อเปรียบเทียบหรือบันทึกความเจริญงอกงามของการเรียนรู้
2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน โดยถือว่าการวัดผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน
3. เพื่อการประเมินผล การวัดทุกครั้งจะต้องมีการประเมินอีกครั้ง เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม บรรลุเป้าหมายในสิ่งที่สอน เป็นที่พอใจของผู้สอนหรือไม่

กรมสามัญศึกษา (2537) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดและการประเมินผลการเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์ และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

2. ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียน การคิดจำนวนหน่วยการเรียนให้ถือปฏิบัติตามที่หลักสูตรกำหนด

3. ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

4. ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช (2526) ก็ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์ เพื่อให้เกิดผลที่ได้จากการวัด มีความมั่นใจได้ว่าสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริง

2. ใช้เครื่องมือที่ดี โดยจะต้องเริ่มด้วยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเสียก่อน เพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูงและเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด

3. มีความยุติธรรม การที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกันในกลุ่ม หรือจะนำไปเปรียบเทียบมาตรฐานอย่างอื่นก็ตาม จะต้องเป็นการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรม

สำหรับระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผลการเรียน กาญจนา คุณานุรักษ์ (2535) ได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ระยะด้วยกัน ได้แก่

1. การประเมินผลก่อนเรียน เพื่อทราบความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียนแต่ละคนว่ามีพื้นฐานเพียงพอที่จะเริ่มต้นเรียนตามรายวิชานั้นได้หรือไม่ หากนักเรียนมีพื้นฐานไม่ดีพอครูจะได้สอนเพิ่มเติมแต่แรก

2. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละรายวิชา เมื่อครูสอนไประยะหนึ่งจำเป็นต้องประเมินค่านักเรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์นั้น ๆ หรือไม่ การประเมินผลระหว่างเรียนนี้เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน

3. การประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์ต่าง ๆ หลายจุดประสงค์ เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถ เพื่อดูว่าตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นสุดของการเรียนวิชานั้น ๆ ว่า นักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมากน้อยเพียงไร การประเมินผลหลังเรียนนี้เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนและนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ด้วย

ส่วนวิธีการวัดและประเมินผล อาจใช้ได้หลายวิธี เช่น

1. การสังเกต

2. การสัมภาษณ์

3. การสอบถาม

4. การทดสอบ

5. ข้อมูลจากการจัดบันทึกด้วยวิธีอื่น

หลังจากการวัดผลและประเมินผลแล้ว กาญจนา คุณานุรักษ์ (2535) ยังได้กล่าวถึงการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ได้ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน
2. ใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม
3. ใช้ตัดสินผลการเรียน
4. เพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ
5. ใช้แนะแนวนักเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับทักษะของแต่ละคน
6. เพื่อวางแผนจัดการศึกษา

ซึ่งการวัดผลและประเมินผลมีประโยชน์และมีความสำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอนทั้งแก่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้ระดับความสามารถในแต่ละระดับและภาพรวมของตน รู้สิ่งบกพร่องที่ควรแก้ไข รวมทั้งกระตุ้นให้ตื่นตัวในการเรียนยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ทำให้รู้พื้นฐานความรู้ ความสามารถของผู้เรียนเป็นข้อมูลในการพิจารณาสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ตรงจุด ช่วยในการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังทำให้ครูทราบคุณภาพ การสอนของตน และสามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ต่อครูแนะแนว ช่วยให้ผู้รู้จุดเด่น ข้อบกพร่องหรือปัญหาและรายละเอียดต่าง ๆ ของผู้เรียนอันเป็นประโยชน์ต่อการให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือ

4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ช่วยให้ผู้รู้สถานภาพทางการศึกษาที่แท้จริงของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการรายงานผลการเรียนแก่ผู้ปกครอง และผู้บริหารในระดับต่าง ๆ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งหลายในสถานศึกษา

งานทะเบียนนักเรียน

งานของฝ่ายทะเบียนในโรงเรียน เป็นงานที่ให้บริการด้านวิชาการแก่นักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร งานฝ่ายทะเบียนจะมีของเขตตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ การรับสมัครนักเรียนและให้ความสะดวกในระหว่างการศึกษา ตลอดจนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ชัยวัฒน์ เจริญสุขสุจินต์ (2537) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับงานทะเบียนไว้ดังนี้

1. การดำเนินการเกี่ยวกับการรับนักเรียน
2. การตรวจหลักฐานการรับสมัคร

3. การดำเนินการขึ้นทะเบียนนักเรียน
4. การลงทะเบียน การเพิ่ม และลดรายวิชาเรียน
5. จัดทำหลักฐานของนักเรียน เช่นประวัตินักเรียน
6. ตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน
7. รับผลการเรียนและบันทึกผลการเรียน
8. การให้บริการเกี่ยวกับการออกหลักฐานในการเรียน
9. รับคำร้องของนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับงานทะเบียน เช่น การลาออก การพักการเรียน การโอน การย้าย การเรียนภาคฤดูร้อน ตลอดจนการขอเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล และวันเดือนปีเกิด

กล่าวโดยสรุป การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล งานการสร้าง ปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียน และการจัดทำหลักฐานทะเบียนทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนของนักเรียน

2.6 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

การจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้นเป็นภารกิจสำคัญของงานวิชาการ ซึ่งในการที่จะจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และนโยบายของกระทรวง เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำเป็นต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ดังที่ ศิริธร สุขโขใจ (2531) กล่าวว่า การปฏิบัติงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน จำเป็นต้องอาศัยการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่างานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วได้ผลดีเพียงใด มีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้าง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับนโยบาย และแผนงานของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ และถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดให้มีการประเมินผลการจัดงานวิชาการเป็นประจำทุกปี

กรมสามัญศึกษา (2539) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้
2. เพื่อได้ทราบปัญหา และแก้ปัญหาข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข
3. เพื่อปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น

4. เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้ร่วมงาน
5. เพื่อเป็นการเตรียมรายงานการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงาน ลักษณะงานที่ทำ สภาพของการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ และหลักการประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการซึ่ง ประสพ ชารินวัฒน์ (2539) กล่าวว่าไว้ดังนี้

1. ยึดจุดมุ่งหมายของงานที่วางไว้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลว่า งานที่ทำนั้นได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่
2. ต้องทราบข้อมูลพื้นฐานของสิ่งที่จะประเมินเสียก่อน เพื่อที่จะได้สามารถเปรียบเทียบกับการประเมินผลครั้งหลัง ๆ ว่าเป็นอย่างไร
3. ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อจะได้สิ่งที่เป็นจริง โดยต้องทำความเข้าใจว่าเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงมิใช่เป็นการจับผิด
4. การประเมินผลควรทำเป็นระยะ ๆ ติดต่อกันไป เพื่อจะได้เห็นแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลงในงานต่าง ๆ
5. ใช้ผลของการประเมินเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขงานต่อไป

วิธีการในการประเมินผล

1. การออกแบบสอบถาม
2. การเขียนรายงาน
3. การบันทึกเหตุการณ์สำคัญ
4. การอภิปรายฟังความคิดเห็น
5. การเปรียบเทียบผลงานของบุคลากร
6. การศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ
7. การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล
8. การตั้งผู้รับฟังความคิดเห็น
9. การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี

ตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ในเรื่องของการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีการประเมินผลการจัดงานวิชาการให้เป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ผลการประเมิน แล้วนำไปใช้ในการปรับปรุงงานวิชาการ

การประเมินผลการจัดงานวิชาการ นับเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญของการดำเนินงานวิชาการในภาพรวมว่าบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสามารถนำผลการประเมินมา

วิเคราะห์ จุดดี จุดเด่น และจุดด้อย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการวางแผนที่จะพัฒนาและเตรียมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. การดำเนินงานโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ตามหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งสาระสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้คือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติ จากเดิมที่เน้นการถ่ายทอด การท่องจำ และการทำตามคำสั่งของครูหรือผู้อื่น โดยเน้นวิชา และเนื้อหาเป็นสำคัญ มาเป็นเน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การปฏิรูปการเรียนรู้ควรเริ่มจากโรงเรียนทุกแห่งดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบมีการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ตลอดจนเปิดโอกาสให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัวยุ ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่กำลังดำเนินการหรือมีความต้องการที่จะปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินโครงการการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีความต้องการจะปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยสนับสนุนงบประมาณ เอกสารทางวิชาการ และจัดหาผู้ให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตรจากคณะครูศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. เพื่อเปิดโอกาสให้สถาบันครูศึกษาได้มีบทบาทวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ

4. เพื่อให้โรงเรียนสามารถขยายเครือข่ายการปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้กับโรงเรียนอื่น ๆ

ในปี 2543 - 2544 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจากทุกสังกัดทุกจังหวัด จำนวน 250 แห่ง ที่บุคลากรของโรงเรียนดำเนินการพัฒนาตนเองด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และประกันคุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งเน้นความสำคัญทั้งกระบวนการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความถนัด ความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทุกสถานที่ ทุกเวลา รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และมีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข โดยเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรมีความตระหนักและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นหมู่คณะ และร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ลักษณะการดำเนินงาน

เป็นการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานต้นสังกัด และสถาบันสนับสนุนอื่น ๆ ในพื้นที่ ตามสภาพความพร้อมและบริบทของแต่ละโรงเรียน

การดำเนินงาน

ภารกิจของหน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้
  - 1.1 เอกสารวิชาการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายใน
  - 1.2 งบประมาณบางส่วนในการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายใน
  - 1.3 สื่อเพื่อพัฒนาตนเองของโรงเรียน

- 1.4 จัดประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้นำของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
- 1.5 ส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ
- 1.6 ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และจัดทำรายงานการดำเนินงาน ข้อค้นพบ เพื่อการเผยแพร่และขยายเครือข่าย
- 1.7 ยกย่อง / ประกาศเกียรติคุณการเป็นโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 1.8 ส่งเสริมการขยายเครือข่ายโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้และประกันคุณภาพภายใน

2. หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน สนับสนุนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งทางด้านวิชาการและทรัพยากร
- 2.2 เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เรื่องการปฏิบัติการเรียนรู้และการปฏิบัติการศึกษา
- 2.3 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อการส่งเสริมและการขยายเครือข่าย

3. หน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการในพื้นที่ (นักวิจัยหรือผู้ให้คำปรึกษา) เช่น ภาควิชา / สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาบริหารการศึกษา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ และหน่วยศึกษานิเทศก์ ฯลฯ ที่ สกศ. คัดเลือกและได้รับความร่วมมือเพื่อสนับสนุนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 เอกสารแนวคิดทางวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้เรื่องการปฏิบัติการเรียนรู้และการปฏิบัติการศึกษา
- 3.2 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนและเพื่อพัฒนาตนเอง รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริมและให้กำลังใจ
- 3.3 สนับสนุนการพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 27 (วรรค 2) ซึ่งกำหนดให้จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และในมาตรา 28 (วรรค 2) ที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.4 ร่วมจัดประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนผู้เข้าร่วมโครงการฯ และสรุปผลการดำเนินงาน

3.5 ติดตามนิเทศและรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของโรงเรียน

3.6 ประเมินผลและเขียนรายงานการดำเนินงานและข้อค้นพบเพื่อการเผยแพร่ของโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ

ภารกิจของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ระยะที่ 1 (ม.ค. – เม.ย. 2544) การพัฒนาตนเองของบุคลากรเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ตรงกันถึงความต้องการของโรงเรียนในการอาสาสมัครเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ ความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการเรียนรู้ และภารกิจที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการต่อไปให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน เจ้าหน้าที่กรรมการโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

1.2 ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง ร่วมกันสำรวจตัวเองเพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของโรงเรียน (pre – test) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าควรพัฒนาตนเองในเรื่องใดบ้าง

1.3 แกนนำของโรงเรียน 1-2 คน เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้

1.4 ผู้บริหาร ครู นักเรียน กรรมการโรงเรียน ร่วมกับครอบครัวชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างๆดำเนินการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยใช้เป็นข้อมูลจากการสำรวจสถานภาพปัจจุบัน (Pre – test) เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดของเขตและหัวเรื่องสำหรับพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของตนเองตามลำดับความสำคัญ

1.5 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของตนเอง อาจมีการศึกษาองค์ความรู้ และจัดประชุมฝึกอบรมตนเองภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดแนวคิดและแนวทางที่จะปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยมีสถาบันครุศึกษาในพื้นที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับโรงเรียน การพัฒนาตนเองอาจใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน เช่น

* การศึกษาองค์ความรู้ อาจทำความเข้าใจจากเอกสารหรือสื่อ เช่น

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะหมวด 1 มาตรา 6,7 และหมวด 4 มาตรา 22, 23, 24, 26, 27 (วรรค 2) และมาตรา 30

- หนังสือ “ ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด ” ของอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ ในคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ

- มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

- หนังสือ “แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

- สื่อต่าง ๆ ที่จำเป็น ทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ

* ครู / ผู้บริหาร โรงเรียนจับคู่กันหรือรวมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ (ประมาณ 3-5 คน) ตามความสมัครใจ ถ้าเป็นครูจะจับคู่ตามระดับชั้น ตามวิชาที่สอน หรือตามภารกิจหลักที่รับผิดชอบก็ได้ แล้วช่วยกันคิดวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบและประเมินซึ่งกันและกัน

* ให้ครู / ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของครู / ผู้บริหาร ในการพัฒนาตนเอง ซึ่งมาจากโรงเรียนเดียวกัน หรือโรงเรียนอื่นภายนอกกลุ่มก็ได้

* ให้มีที่ปรึกษาภายนอก ซึ่งเป็นนักวิชาการจากสถาบันครุศึกษาและ / หรือองค์กรวิชาชีพภาครัฐและเอกชน เช่น ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้รู้จักท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียน

* ครูและผู้บริหาร โรงเรียนเข้าร่วมเรียนรู้ในการประชุมสัมมนาวิชาการ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน โดยครู / ผู้บริหาร โรงเรียนจะเข้าร่วมคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ แต่เมื่อกลับมาแล้วให้ทำงานร่วมกับเพื่อนครู / ผู้บริหาร เน้นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

* การพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพ ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบพบหน้าก็ได้ อาจใช้สื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ แต่ต้องรู้จักวางแผน เสาะหาสื่อที่มีคุณภาพและบริหารจัดการเวลาได้ดี

1.6 บุคลากรแต่ละคนดำเนินการพัฒนาตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจสถานภาพปัจจุบัน (Pre – test) และความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษา - ฝึกอบรมตนเองข้างต้นมาวางแผน ตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุง (PDCA) เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกร่องรอยการดำเนินงานของตนเองไว้ด้วย

1.7 ศึกษาความก้าวหน้า (Post – test) โดยเปรียบเทียบผลสำรวจสถานภาพปัจจุบัน (Pre- test) ข้อ 1.2

1.8 วิเคราะห์ข้อมูล Pre – test และ Post – test รวมทั้งข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ แล้วสรุปบทเรียนเกี่ยวกับกระบวนการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดทำรายงานเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและหน่วยงานต้นสังกัด

ระยะที่ 2 (เม.ย. – ต.ค. 2544) การวางแผนการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โรงเรียนที่บุคลากรส่วนใหญ่มีความเข้าใจและดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพกายตนเองดีแล้ว จะได้รับคัดเลือกเพื่อส่งเสริมให้เข้าร่วมดำเนินการในระยะที่ 2 ต่อไป

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดย

2.1 พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ หรือความตระหนักในเรื่องนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสมและความจำเป็น โดยอาจใช้วิทยากรของโรงเรียนเองหรือจัดหาจากภายนอกมาให้ความรู้

2.2 ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งโรงเรียน จัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดทิศทางการทำงาน กำหนดระยะเวลาดำเนินการ กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และจัดทำแผนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย โดยครูต้องวิเคราะห์หลักสูตร คัดกิจกรรม หาวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อเนื่องจากระยะที่ 1) รวมทั้งร่วมกันวางแผนกำหนดกรอบการประเมินผู้เรียนตามสภาพที่เป็นจริงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.3 ครูและบุคลากรทุกคนดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยมีการวางแผนและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการประเมินผู้เรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างต่อเนื่อง โดยอาจประเมินผู้เรียนทุกคาบ ทุกสัปดาห์ ทุกบทเรียน หรือช่วงเวลาอื่นตามความเหมาะสม และมีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งนำผลการประเมินมาพิจารณา และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้หมดตลอดเวลา

2.4 ในระหว่างที่ดำเนินการตามแผน บุคลากรทุกคนจะต้องตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ ทั้งประเมินผลผู้เรียนและประเมินการทำงานของตนเอง เมื่อสิ้นภาคเรียนก็นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประเมินสรุปรวมในระดับชั้น / หมวดวิชา และภาพรวมในระดับโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.5 ในระหว่างดำเนินงาน ผู้บริหารและบุคลากรควรนำผลการประเมินปรับปรุงการทำงานของตนเอง เมื่อสิ้นภาคเรียนต้องวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของโรงเรียน หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาและการวางแผนของโรงเรียนต่อไป

2.6 จัดทำรายงานประเมินตนเองในภาพรวมเมื่อสิ้นปี

2.7 ศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในในช่วงที่ผ่านมา (Post – test 2) เพื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพในช่วงก่อนเริ่มดำเนินการ ระยะที่ 2 (Post – test1)

2.8 สรุปและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาตนเองเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ระดับโรงเรียน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าของโครงการ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานต้นสังกัด

ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินงานของโรงเรียน ผู้ให้คำปรึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัด จะดำเนินงานร่วมกับ สกศ. เพื่อติดตาม กระตุ้น ให้การสนับสนุน จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และสรุปบทเรียนทั้งระดับภูมิภาคและประเทศ

ระยะที่ 3 (พ. ย. 2544 – เม. ย. 2545) โรงเรียนพร้อมที่จะขยายเครือข่ายโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 โรงเรียน

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็น โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายเพื่อขยายผล โดย

- 3.1 สร้างเครือข่ายโรงเรียน 5 แห่ง
- 3.2 อบรม/ นิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามวงจรพัฒนาตนเอง (ระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2)
- 3.3 สรุปผลและจัดทำรายงานการดำเนินงานสร้างเครือข่าย

การติดตามผลการดำเนินงาน

1. ระดับโรงเรียน ทำหน้าที่

1. ประเมินผลตนเองทั้งในระดับบุคคลและภาพรวมของโรงเรียน
2. ประเมินผู้ให้คำปรึกษา หรือนักวิจัย
3. ประเมินผู้เรียน

2. นักวิจัยหรือผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่

1. ติดตาม นิเทศ ให้คำปรึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของโรงเรียน และประเมินผลการดำเนินโครงการเป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็นไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง ในระยะที่ 2

2. ร่วมจัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานระยะที่ 1 และระยะที่ 2 และจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

3. สกศ. ติดตามประเมินผลในโครงการในภาพรวม โดยดำเนินการสรุปสังเคราะห์จากข้อมูลการติดตามและประเมินผลในระดับพื้นที่ และสุ่มโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลโครงการเมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด

หมายเหตุ : การดำเนินงานในระยะที่ 2 ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการแบบให้เปล่า จากธนาคารเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ให้เป็นเงินก้อนแก่โรงเรียนสำหรับดำเนินการพัฒนาตนเองเพื่อการประกันคุณภาพภายในและ 2) ดำเนินการจ้างผู้เชี่ยวชาญชาวไทยประจำโครงการด้านการประเมินผลด้านการพัฒนาครูและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ฐานโรงเรียนและด้านการวิจัยเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้รวม 4 คน และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ 3 คน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศศิพร พจนายน (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการประชุมชี้แจง และประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดทำแผน โดยการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน โดยมีการติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานตามสายบังคับบัญชา ในด้านการจัดบุคลากรให้ตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ ประสบการณ์ ความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู วิธีการในการพัฒนาบุคลากรให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน อนุญาตให้ลาศึกษาต่อ มีการนิเทศ ฝึกปฏิบัติการในโรงเรียน การให้บริการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความสะดวกรวดเร็วในการจัดให้บริการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เพียงพอ และดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี ส่วนการจัดการเรียนการสอน ครูมีการทำแผนการสอนและเตรียมสื่อการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในด้านการวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัดเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม แนะนำ และการปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัญหาของโรงเรียน ได้แก่ งานและโครงการไม่เป็นไปตามแผน บุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน อาคารสถานที่คับแคบ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่พอ

วินนา พูลสวัสดิ์ (2537) ศึกษาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาเสมือนบ้าน ผลการวิจัยพบว่า

1. งานวิชาการ โรงเรียนมีการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนก่อนการดำเนินการในด้านการจัดแผนการเรียน การจัดการการสอน การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการหรือการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนสนับสนุนให้ครูผลิตชิ้นใช้เอง ด้านการใช้

ทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่นมีการสำรวจแหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่น ด้านเวลาเรียนของนักเรียนมีการจัดคาบเวลาเรียนวันละ 8 คาบ ในคาบสุดท้ายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามที่โรงเรียนกำหนด ด้านการจัดการเรียนการสอนมีการเตรียมแผนการสอน บันทึกการสอน วัสดุอุปกรณ์ก่อนสอน ด้านกิจกรรมนักเรียนมีการจัดทำโครงการของกิจกรรมแต่ละประเภท ด้านการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี โรงเรียนไม่ได้จัดคาบซ่อมเสริมไว้ในตาราง แต่ใช้คาบที่ 8 หรือเวลาว่างในการสอนซ่อมเสริมด้านการวัดและการประเมินผลมีการประชุมชี้แจงระเบียบวิธีวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศงานวิชาการผู้บริหารเป็นผู้นิเทศเองไม่มีคณะกรรมการการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ด้านการจัดโครงการอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนนักเรียนรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพตามความสนใจและเลือกครูที่ปรึกษาเอง

2. งานสนับสนุนวิชาการ ด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ โรงเรียนดำเนินงานตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดห้องสมุดประจำบ้าน โดยมีครูและนักเรียนร่วมกันดูแล ด้านการแนะแนวครูประจำชั้นทำหน้าที่แนะแนวประจำชั้นเรียน

ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดครูที่มีวุฒิ ความสามารถและประสบการณ์ตามที่โรงเรียนต้องการ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือหนังสือสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติม การดูแลรักษาอาคารสถานที่

จุไรรัตน์ สุครุ่ง (2538) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน องค์ประกอบด้านครู และองค์ประกอบด้านผู้ปกครอง ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรต่างๆ ต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ

องค์ประกอบด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย ประสบการณ์และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ คุณลักษณะของผู้บริหาร การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การจับคุบกลางทางด้านวิชาการ การนิเทศติดตามผล การสร้างขวัญและกำลังใจ

องค์ประกอบด้านครู ประกอบด้วย วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน ทักษะติดต่อวิชาชีพครู การได้รับการอบรม ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้เวลาว่างของครู ความร่วมมือระหว่างครู

องค์ประกอบด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง การสนับสนุนช่วยเหลือของสมาคมผู้ปกครองและครู

เรณู ครูชไทย (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมิน ทราชินูทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1.) ด้านการวางแผนวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับงานวิชาการ กำหนดแนวปฏิบัติตาม ลักษณะของหมวด / งาน / ฝ่าย และผู้บริหารแจ้งแนวปฏิบัติในที่ประชุม ครู – อาจารย์ ในการจัดทำ แผนงานวิชาการ / หมวด / งาน / ฝ่าย จะมีการประชุมเพื่อเขียนแผนร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายบริหาร เพื่อพิจารณา โดยมีหัวหน้างานแผนงานทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลจากปฏิทินปฏิบัติงาน 2.) ด้านการจัดงานวิชาการ โรงเรียนจัดบุคลากรตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ จัดกลุ่ม การเรียนโดยกำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร และให้นักเรียนเลือก จัด ตารางสอน โดยกำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามหลักสูตรและสำรวจความพร้อมของครู- อาจารย์ จัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการ ดำเนินงานวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสื่อวัสดุที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง 3.) ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ให้ครูจัดทำและ ใช้สื่อ และโรงเรียนมีการติดตามการใช้สื่อโดยการสังเกตการสอนของครู 4.) ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาครูภายในโรงเรียนก่อนปิดภาค เรียน จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ โดยจัดคาบ สอนไว้ในตารางตามปกติ 1 คาบ / สัปดาห์ แล้วจัดครูเข้าสอนซ่อมเสริมในรายวิชาต่าง ๆ จัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรตามความพร้อมของโรงเรียนหรือหน่วยเหนือ มีนโยบาย สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานตามหน่วยงานที่จัด รวมทั้งสร้างบรรยากาศ ทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชา 5.) ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและแนวปฏิบัติด้านการวัด ผลประเมินผล แล้วแจกครูทุกคน ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตาม จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ทะเบียน / วัดผล ทำหน้าที่จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับประวัตินักเรียน การขึ้นทะเบียนนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียนของนักเรียน 6.) ด้าน การประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดประชุม สัมมนา สรุปผลงานประจำปี และประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ

ด้านปัญหาการดำเนินงาน พบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ หมวดวิชาไม่สามารถจัดกลุ่มการเรียนที่หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครู – อาจารย์ ผลิตสื่อการเรียนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม และไม่ติดตามแก้ผลการเรียน ครู

บางคนขาดการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล ครูมีจำนวนน้อยและมีงานพิเศษมากจึงมีผล
งานวิชาการไม่ดีเท่าที่ควร

จากสาระสำคัญของทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
วิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา พอสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นการ
พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และการที่จะดำเนินงานวิชาการให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพก็จะต้องอาศัยผู้ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจในหลักวิชาการ และผู้ที่มีความรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
วิชาการพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังประสบกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวิชาการอยู่เสมอไม่
มากนักน้อย ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการดำเนินงานวิชาการ ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดทำการ
วิจัยเรื่องการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรง
เรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยผลการวิจัยจะ
เป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง / พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดังกล่าวต่อไป

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 73 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) คือ แบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ โดยใช้ข้อมูลจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	น้อยกว่า 499 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	500 – 1,999 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียน	2,000 คนขึ้นไป

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกตัวแทนของโรงเรียนแต่ละขนาด ที่มีผลงานการดำเนินงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัย ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้อัตราส่วน 10 % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	9	1
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง	37	4
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	27	3
รวม	73	8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 2 ประเภท คือ

1. แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน และ/หรือ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และ/หรือ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ/หรือ ครูผู้ประสานงานของโครงการ ฯ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. แบบศึกษาเอกสาร (Documentary Analysis) เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินการปฏิบัติงาน สมุดบันทึกการประชุมครูผู้สอน แผนการสอน แผนการเรียน สมุดบันทึกการส่งงาน บันทึกการปฏิบัติงานของครู สมุดคำสั่งและรายงานผลการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระยะที่ 1,2 และรายงานฉบับสมบูรณ์

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร

3. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

4. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เหมาะสมและมี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูล ที่อยู่นอกกลุ่มประชากร

6. นำเครื่องมือที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจัดทำเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัย ในการให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยติดต่อกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายในเรื่องของวันและเวลาในการขอสัมภาษณ์บุคลากร และศึกษาเอกสารของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยวิเคราะห์เป็นรายโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

แบบศึกษาเอกสาร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสารไปพร้อม ๆ กัน โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นำเสนอข้อมูลเป็นรายโรงเรียนตามประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของโรงเรียน
2. การวางแผนงานวิชาการ
3. การจัดงานวิชาการ
4. การจัดการเรียนการสอน
5. การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ
6. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
7. การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นำเสนอจำแนกข้อมูลเป็นรายขนาดของโรงเรียน และภาพรวมตามประเด็นเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 1

1.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 1 นั้นเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สถานที่ตั้งอยู่นอกตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 11 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 22 คน เป็นชาย 8 คน เป็นหญิง 14 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี 22 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 297 คน เป็นชาย 146 คน เป็นหญิง 151 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 35 ไร่ 1 งาน จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียนประกอบด้วย อาคารถาวรจำนวน 1 หลัง อาคารกึ่งถาวร 1 หลัง อาคารชั่วคราว 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง มีจำนวนบ้านพักครู 7 หลัง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย มีอายุ 42 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 18 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 6 ปี เกียรติบัตรที่ได้รับในการบริหารงาน คือ ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปีพ.ศ.2545

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นเพศชาย มีอายุ 44 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 16 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 4 ปี หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นเพศหญิง อายุ 46 ปี สถานภาพโสด อายุราชการ 21 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 4 ปี และครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ มีอายุ 45 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 23 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 1 ปี

ลักษณะการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนนั้นผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจสมัครเข้าโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียนได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของ คู่มือครู คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน มาตรฐานปฏิบัติงาน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู ทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน จัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครู และแจกทุกคน แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชา

ถึงครูทุกคนในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยให้หัวหน้าหมวดวิชาประชุม เขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียน พิจารณาลั่นกรองเสนอผู้บริหาร เพื่ออนุมัติทำแผน/โครงการ โรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของอัตรากำลังของบุคลากรที่จะมาทำงานในด้านนี้ไม่เพียงพอ บุคลากรที่ทำงานในด้านนี้ไม่มีความถนัดเฉพาะด้านในเรื่องของการวางแผนโดยตรง และงบประมาณมีจำนวนจำกัด

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศ จัดตามผลการเลือกตั้งของครู ในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สำนวจสภาพท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน สำนวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ดูความรู้ความสามารถของวิทยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชา

การ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน ตำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนจัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ หลักสูตรบูรณาการเฉพาะเรื่องของโรงเรียน เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ได้แก่ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ Internet สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ด้วยการ ให้การอบรมแก่ครูในการเรียนรู้วิธีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรต้องรับผิดชอบงานสอนที่มีจำนวนมาก และรับภาระงานอื่น ๆ ของโรงเรียน ที่นอกเหนือไปจากงานสอนของตน ทำให้ครูต้องทำงานหลายหน้าที่ ดังนั้นอาจทำให้คุณภาพของงานที่ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ ให้ทุกหมวดวิชามีการประชุม เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเขียนแผนการสอน ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาที่กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กำหนดการใช้สื่อ- อุปกรณ์ในการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติจริง กำหนดวิธีการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีการนิเทศแผนการสอนก่อนใช้จริง ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้ในรายวิชาโครงการ โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนจากการ

สอบถามครู การสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสมำเสมอหรือไม่ สํารวจข้อมูลจากบันทึก การขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา จาก การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และดูจากบันทึกหลังการสอนของครู

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของเวลาที่มีจำกัด ทำให้สอนไม่ทัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น ครูผู้สอนจะต้องให้ เวลาแก่ผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ ในเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มที่

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อํานวยความสะดวก ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้ รับผิดชอบได้แก่ครูผู้สอนและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน และนัก เรียนที่เก่งเป็นพิเศษ วิธีในการจัดสอนซ่อมเสริม ทางโรงเรียนจะจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จัด สอนเสริมในช่วงโมเรียน และจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้ แก่ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น ได้จัดตาม นโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และด้านอาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม จัดตามความ ต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร ทางโรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปก ครอง และท้องถิ่น จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษาคุ ework ในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดทำเอกสารเผยแพร่ ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยใน ชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูทาง

ด้านวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุมอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลในปีที่ผ่านมาทุกหมวดวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนไม่พบปัญหาใด ๆ ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนได้ใช้ตารางสอนบล็อก จึงสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนในคาบเรียนหลังจากทำการสอนจบในแต่ละเรื่อง หากเด็กไม่ผ่านก็ให้ทำงานเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขผลคะแนน ทำให้การคิด O,ร, มส. น้อยลง

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ การออกแบบสอบถาม ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ ครูทุกคน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 2

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 2 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สถานที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 34 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 72 คน เป็นชาย 22 คน เป็นหญิง 50 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท 6 คน ปริญญาตรี 65 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,523 คน เป็นชาย 674 คน เป็นหญิง 849 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 27 ไร่ 3 งาน 37.7 ตารางวา จำนวนอาคารสถานที่ประกอบด้วย อาคารถาวร 2 หลัง อาคารชั่วคราว 4 หลัง มีจำนวนบ้านพักครู 1 หลัง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย มีอายุ 56 ปี มีสถานภาพสมรส อายุราชการ 31 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ปี เกียรติบัตรที่เคยได้รับในการบริหารงาน คือ ผู้บริหารดีเด่นด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นเพศหญิง มีอายุ 47 ปี สถานภาพสมรส วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 4 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนได้มีการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียนได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของกลุ่มมือครู กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

วิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูทุกคนในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ และติดป้ายนิเทศ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา โรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้ากิจกรรมชุมนุม หัวหน้าลูกเสือ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล หัวหน้างานพัฒนาบุคลากร หัวหน้างานประกันคุณภาพ และหัวหน้างานวิจัย

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานแผนงาน

ปัญหาในการวางแผนวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรย้ายมาจากหลาย ๆ โรงเรียน การดำเนินงานตามโครงสร้างสายงานจึงยังไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาสภาพปัญหาและการวิเคราะห์ข้อมูล ยังมองไม่เป็นภาพตลอดแนว ทำให้การวางแผนเพื่อให้บริการวัดดูประสงค์ในสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจนนัก นอกจากนี้บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่แท้จริง ทำให้การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค ยังไม่สะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริงเท่าที่ควร

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยกรณีพิเศษ ประเมินผล

การปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร ตำราสภาพท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน ตำราความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียน ได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละหมวดวิชา และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน ตำราความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ ครูตัวแทนจากหมวดวิชาละ 1 คน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนจัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ได้แก่ โปรแกรมการทำตารางสอน โปรแกรมการวัดผล โปรแกรมการประมวลผลระดับคุณภาพ NSQ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในงานวิชาการ โดยจัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรต้องรับผิดชอบงานตามโครงสร้างงานวิชาการมากกว่า 1 งาน ทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานบางงาน ยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด การวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กำหนดกรอบการสอนหรือโครงการสอน วิเคราะห์แผนการสอนกับตัวชี้วัดที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล โดยมีฝ่ายวิชาการดูแลอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา ชี้แนะและแก้ไขปัญหา นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้ในรายวิชา หน่วยงาน โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนจากการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อ สม่่าเสมอหรือไม่ จากการนิเทศการสอน และจากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรครูบางคน ยังมีพฤติกรรมการสอนแบบเดิม ครูต้องเปลี่ยนวิชาที่สอนบ่อยเพราะห้องเรียน/ ชั้นเรียน ปรับตัว และขยายตัวเร็ว

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้ครู เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวก ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ส่งเสริมครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ วิธีในการจัดสอนซ่อมเสริม โรงเรียนจะจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้แก่ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษาคุณงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่องการทำวิจัย สรุปผล รายงานผลพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จัดทำป้ายนิเทศในกิจกรรมวันสำคัญ

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของการที่โรงเรียนมีกิจกรรมของงาน/โครงการต่าง ๆ มาก ทำให้มีผลกระทบต่องานวิชาการ

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยมีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผล ประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการ ประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบคือ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริง ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานทะเบียน ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ การออกแบบสอบถาม ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงาน และผู้ให้บริการงานวิชาการ

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

โรงเรียนปฏิรูปฯ 3

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 3 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สถานที่ตั้งอยู่นอกตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 24 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 39 คน เป็นชาย 19 คน เป็นหญิง 20 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท 4 คน ปริญญาตรี 33 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 895 คน เป็นชาย 416 คน เป็นหญิง 479 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 60 ไร่ 3 งาน 93 ตารางวา จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียนประกอบด้วย อาคารถาวร 3 หลัง อาคารกึ่งถาวร 1 หลัง อาคารชั่วคราว 2 หลัง อาคารกึ่งชั่วคราว 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง หอประชุม 1 หลัง มีจำนวนบ้านพักครู 6 หลัง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชายมีอายุ 51 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 29 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 3 ปี

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนได้มีการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการ โรงเรียนได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของคู่มือครู คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู ทำบันทึก/หนังสือเวียนถึงครูทุกคน จัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครู และแจกทุกคน แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์ห้หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี รับข้อคิด/แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิมคือคอยรอฟังคำสั่งอย่างเดียว ทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการ

จัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สำนวความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน สำนวความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนจัดโดยคำนึงถึงแนวนโยบายของฝ่ายบริหาร จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดตามความต้องการของครู จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์ วีดิโอ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคม ไกลกังวล คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ โดย จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของอัตรากำลังบุคลากรมีจำนวนจำกัด ทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน จึงมีผลทำให้การบริการงานในเรื่องต่าง ๆ ไม่สมบูรณ์

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ นำมาตรฐานการศึกษาตัวชี้วัดมาวิเคราะห์เพื่อเป็นเป้าหมายในการสอน ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้ในบางราย ขอรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอกหรือท้องถิ่น เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติตามแผนการสอน จากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน จากการสอบถามครู จากการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ จากการสอบถามนักเรียน จากการนิเทศการสอน จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่องของบุคลากรครูขาดความรู้ และทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นโรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทางโรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงเรียน และจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และด้าน

อาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม นักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดกิจกรรม และคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบในกิจกรรมนั้น ๆ

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการปฐมนิเทศแก่ครูใหม่ / บรรจุใหม่ จัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง/ปีการศึกษา จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จัดทำป้ายนิเทศในกิจกรรมวันสำคัญ

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จัดทำเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อื่น ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพ

จริง ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงาน และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียน ได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานทะเบียน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของ การขาดแคลนอัตรากำลังในด้านของบุคลากร บุคลากรขาดความรับผิดชอบ ทำงานล่าช้า

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การตั้งผู้รับความคิดเห็น การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อย เป็นระยะ ๆ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการบางครั้งยังไม่เป็นรูปแบบมาตรฐาน มีการออกแบบสำรวจน้อย โดยใช้การประเมินด้วยความรู้สึกแทน

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 4

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 4 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สถานที่ตั้งอยู่นอกตัวเมืองทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 32 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 57 คน เป็นชาย 23 คน เป็นหญิง 34 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท 4 คน ปริญญาตรี 52 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,126 คน เป็นชาย 531 คน เป็นหญิง 595 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 35 ไร่ 2 งาน 77 ตารางวา จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียนประกอบด้วย อาคารถาวร 4 หลัง อาคารชั่วคราว 1 หลัง อาคารประกอบการ 4 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง หอประชุม 1 หลัง มีจำนวนบ้านพักครู 8 หลัง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย มีอายุ 47 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 25 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 6 ปี

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นเพศหญิง มีอายุ 42 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 22 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับสูงสุดปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ เป็นเพศหญิง มีอายุ 49 ปี สถานภาพสมรส อายุราชการ 29 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 1 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารตัดสินใจสมัครเข้าโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียน ได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของกลุ่มมือครู กลุ่มมือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชา ถึงครูในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะ

กรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียน ได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงาน ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา /งาน

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนงาน และหัวหน้าหมวดวิชา /งาน

ปัญหาในการวางแผนวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการหลักสูตรไม่เอื้อในเรื่องของเวลา ไม่สามารถทำให้ยืดหยุ่นได้ บุคลากรมีปัญหาเมื่อต้องทำงานเป็นทีม และบุคลากรที่มีอายุมากไม่ต้องการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่าระยะเวลาในการที่จะให้ความรู้ ทักษะ แก่ครู มีไม่เพียงพอ

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา /งาน

ในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา /งาน

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด สำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนจัดโดยคำนึงถึงแนวนโยบายของฝ่ายบริหาร จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดตามความต้องการของครู จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ได้แก่ โทรทัศน์ วีดีโอ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคม ไกลกังวล คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน Internet โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ โดยจัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าศูนย์สื่อประสม หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรไม่ค่อยรับผิดชอบในหน้าที่ จึงมีผลทำให้ประสิทธิภาพของงานไม่ดีตามที่คาดหวัง

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ กำหนดนโยบายว่าครูต้องทำแผนการสอน มีการศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล และ ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้ เช่น แผนที่ การสร้างบทกลอนเป็นแผนผัง หนังสือจุลสาร เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน จากการสอบถามครู จากการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ ดำรวจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากการนิเทศการสอน จากการแสดงผลนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรครูบางคน ยังมีพฤติกรรมการสอนแบบเดิม ครูมีความกังวลกลัวว่าจะสอนเนื้อหาได้ไม่ทันเวลา เนื่องจากเนื้อหา มีมาก

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครู ให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทางโรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงเรียน จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา และนัดหมายเป็นรายบุคคล ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน จัดแสดงมหกรรมผลผลิตทางวิชาการของครู ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะ

กรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวด จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จัดทำป้ายนิเทศในกิจกรรมวันสำคัญ

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ทางโรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียนรับการเปลี่ยนแปลงได้ไม่มาก

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลในปีที่ผ่านมาทุกหมวดวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียน ได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับจัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานทะเบียน ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนนั้น โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 5

1.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 5 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สถานที่ตั้งอยู่นอกเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 16 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 29 คน เป็นชาย 8 คน เป็นหญิง 21 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท 3 คน ปริญญาตรี 25 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 611 คน เป็นชาย 301 คน เป็นหญิง 310 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 47 ไร่ 3 งาน จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียนประกอบด้วย อาคารถาวร 3 หลัง อาคารชั่วคราว 2 หลัง โรงฝึกงาน 3 ยูนิต หอประชุมโรงอาหาร 1 หลัง สนามคอนกรีต 2 สนาม มีจำนวนบ้านพักครู 6 หลัง ผู้บริหารโรงเรียน เป็นเพศชาย มีอายุ 48 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 25 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 8 ปี เกียรติบัตรที่ได้รับในการบริหารงาน คือ รางวัลผู้บริหารดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นเพศชาย มีอายุ 47 ปี สถานภาพโสด อายุราชการ 26 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 3 ปี และหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นเพศหญิง มีอายุ 38 ปี มีสถานภาพโสด อายุราชการ 14 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนได้มีการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียนได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน มาตรฐาน การปฏิบัติงาน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา เจ้าหน้าที่งานทะเบียนวัดผล เจ้าหน้าที่งานการสอน และครูใหญ่ในโรงเรียนเล็ก (หัวหน้าระดับ)

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา นำผลการประเมินภายในมาใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการวางแผนวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรครูไม่เคยชินในงานเอกสาร / ไม่เคยถูกฝึกให้คิด เมื่อเจองานที่เป็นระบบระเบียบจึงต้องการดูตัวอย่างประกอบไปด้วยถ้าไม่มีให้ดู งานจะล่าช้า ครูจะมองว่าทำไมต้องทำ ทำแล้วได้อะไร

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยกรณีพิเศษ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชา

สำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ ทีมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร ตรวจสอบความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน ตรวจสอบความพร้อมของครู – อาจารย์ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ จัดตารางสอนเป็นบล็อก ให้มีความยืดหยุ่นของเวลา เพื่อเอื้อต่อการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ ตัวแทนครูในหมวดวิชา ๆ ละ 1 คน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ หลักสูตรบูรณาการ ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการ โดย จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชา หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ ทางโรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายในการสอน ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนด

กิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการประชุมซักแผน การสอนที่ครูเขียนขึ้นโดยเพื่อนครูด้วยกัน ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล และครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน จากการ ประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน จากการสอบถามครู จากการสังเกตการสอนของ ครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ จากการสอบถามนักเรียน จากการนิเทศการสอน จากสมุด อนุทินที่ครูได้บันทึกไว้

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรครูขาด ความรู้ ทักษะ เจตคติ และอัตรากำลังครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครู ให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวก ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้ รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นโรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่ มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของ นักเรียน สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทำตามความพร้อมของครู และ นักเรียน จัดให้มี ห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบาย ของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และด้าน อาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม นักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการ ของนักเรียน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษา ดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าว สาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนและให้โอกาสครูในการพัฒนาตนเองอย่าง

เต็มที่ สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จัดทำป้ายนิเทศในกิจกรรมวันสำคัญ

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรบางคนไม่มีความตระหนักรู้ว่าเพราะเหตุใดตนเองต้องปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และ ครูใหญ่ในโรงเรียนเล็ก

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานทะเบียน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนพบ ปัญหาในเรื่องของบุคลากรขาดความรู้ และความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษาจากผลงาน ที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานปรับปรุงพัฒนา ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการ ฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 6

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 6 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สถานที่ ตั้งอยู่ในตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน ห้องเรียน 64 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 123 คน เป็นชาย 35 คน เป็นหญิง 88 คน ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญา โท 9 คน ปริญญาตรี 111 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 3 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,078 คน เป็น ชาย 1,153 คน เป็นหญิง 1,925 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 22 ไร่ 85 ตารางวา จำนวนอาคารสถานที่ ของโรงเรียนประกอบด้วย อาคารถาวร เรือน 5 หลัง อาคารประกอบ 15 หลัง มีจำนวนบ้านพัก ครู 12 หลัง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย มีอายุ 56 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 32 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 6 ปี เกียรติบัตรที่เคยได้รับในการบริหารงาน ได้แก่ รางวัลผู้บริหารดีเด่นจากสมาคมผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย รางวัลผู้บริหารดีเด่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ จาก หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นเพศชายเป็น มีอายุ 47 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 24 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ใน การดำรงตำแหน่ง จำนวน 15 ปี และหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นเพศชาย มีอายุ 45 ปี สถานภาพ สมรส มีอายุราชการ 25 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง จำนวน 13 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการทางโรงเรียนได้มีการสำรวจความคิดเห็นของครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นได้ทำการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียน ได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของ คู่มือครู คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู จัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครู และแจกทุกคน แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการสำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผลที่ผ่านมาในแต่ละปี ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่ายแผนงาน และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงาน

ปัญหาในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา ในเรื่องของอัตรากำลังครูผู้สอนในบางหมวดวิชานั้นมีจำนวน ขาด – เกิน ในบางหมวด ทางโรงเรียนจึงต้องทำการเกลี้ยครูในหมวดที่เกินไปสอนในรายวิชาอื่น

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศ จัดตามความพร้อมของโรงเรียน จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สำรวจสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน สำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดยสำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ ตัวแทนครูในหมวดวิชา และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนจัดโดยคำนึงถึงแนวนโยบายของฝ่ายบริหาร จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ จัดตามมติคณะกรรมการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ อุปกรณ์ทางการทดลอง เอกสาร แผนที่ แผ่นใส สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ตามที่เขียนโครงการขอจัดซื้อต่าง ๆ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ตามที่ทางโรงเรียนเขียนขออนุมัติจัดซื้อ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และ คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการ โดย จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ ให้แต่ละหมวดวิชามีผู้รับผิดชอบเฉพาะ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ วิเคราะห์แผนการสอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา แล้วดูว่าแผนไหนควรทำการปรับปรุง ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล และครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ สำหรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ เชิงวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน ส่วนวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน จะติดตามจากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน สอบถามครู สอบถามนักเรียน การนิเทศการสอน การแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ คือ แผ่นใส เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมีไม่เพียงพอ บางหมวดต้องการงบประมาณมาก ทำให้ทางโรงเรียนอาจจัดสรรให้ได้ไม่ตรงตามที่ต้องการ

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูจัดทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ อาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตาม

นโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการนิเทศแก่ครูใหม่/บรรจุใหม่ จัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชมชั้นเรียน และสังเกตการสอน สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทุกคนเป็นครูเครือข่ายของครูแกนนำสหวิทยาเขต สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูด้านวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์มีจำกัด กล่าวคือ ห้องคอมพิวเตอร์มีเพียง 2 ห้อง โดยใช้ในการจัดการเรียนการสอน 1 ห้อง และอีกห้องเปิดให้ใช้ได้ตามอิสระ

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ให้จัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละรายวิชาพร้อมจัดทำธนาคารข้อสอบ ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุด

ประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลในปีที่ผ่านมาทุกหมวดวิชา จัดให้มีคลังข้อสอบครบทุกวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานทะเบียน ผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ปัญหาในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนนั้น ทางโรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับ นักเรียนขาดการติดตามในเรื่องผลการเรียนของตนเอง ไม่ทำการแก้ไขผลการเรียน จึงทำให้เกิดผลการเรียนเป็น 0 เช่นเดิม

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ การออกแบบสอบถาม ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การตั้งผู้รับความคิดเห็น การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปีมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 7

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูป ฯ ที่ 7 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สถานที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 49 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 98 คน เป็นชาย 35 คน เป็นหญิง 63 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท 8 คน ปริญญาตรี 78 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,024 คน เป็นชาย 903 คน เป็นหญิง 310 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 11 ไร่ จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียน 16 หลัง ไม่มีบ้านพักครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นเพศชาย มีอายุ 55 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 32 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

จำนวน 1 ปี โรงเรียนเคยได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่นรับรางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ รับโล่เกียรตินิยมโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2540 กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญระดับจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ เป็นเพศหญิง มีอายุ 47 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 26 ปี วุฒิสองศาสตรบัณฑิตทางการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 1 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนได้มีการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียน ได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของ คู่มือครู คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู ทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชาจัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการสำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดย ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะ

กรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และฝ่ายแผนงาน

ปัญหาในการวางแผนวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับที่แผนกำหนดให้

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศ จัดตามความพร้อมของโรงเรียน จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สำรวจสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน สำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน สำรวจความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานจัดตารางสอน

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดตามความต้องการของครู จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ งานเอกสาร ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่ทางต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และ คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในงานวิชาการ โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก และแต่ละหมวดวิชามีผู้รับผิดชอบเฉพาะ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรขาดความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล และครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบงาน ใบความรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้ เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้ครูในโรงเรียน โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน จากการสอบถามครู การสังเกตการสอนของครู ว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ สอบถามนักเรียน สืบหาข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การนิเทศการสอน จากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาใด

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นโรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทางโรงเรียนจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และด้านอาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียน จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้ จัดตามความต้องการของนักเรียน จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร และงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชา จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้าและอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพ

จริง ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลในปีที่ผ่านมา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียน คือ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด การจัดทำข้อสอบแต่ละวิชาทำให้สิ้นเปลืองกระดาษ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินข้อสอบมีราคาแพง

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ ออกแบบสอบถาม ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานปรับปรุงพัฒนา มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินในการจัดงานวิชาการ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด ผู้ประเมินผลภายในสถานศึกษา

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของงบประมาณมีจำนวนจำกัด ทำให้การดำเนินงานสะดุด ไม่ราบรื่น

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 8

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนปฏิรูปฯ ที่ 8 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สถานที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียน 55 ห้องเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 147 คน เป็นชาย 36 คน เป็นหญิง 111 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญา

เอก 1 คน ปริญญาโท 24 คน ปริญญาตรี 118 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 4 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,453 คน เป็นชาย 1,370 คน เป็นหญิง 1,083 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 6 ไร่ 3 ตารางวา 34.5 งาน จำนวนอาคารสถานที่ของโรงเรียน 5 หลัง ไม่มีบ้านพักครู ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศหญิง มีอายุ 55 ปี สถานภาพโสด วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 4 ปี โรงเรียนเคยได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่นของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเวลา 2 ปีติดกัน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นเพศหญิง มีอายุ 48 ปี สถานภาพสมรส มีอายุราชการ 25 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำนวน 7 ปี

ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนได้มีการประชุมกรรมการบริหารโรงเรียนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

1.2 การวางแผนงานวิชาการ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการโรงเรียนได้มีการจัดทำไว้ในลักษณะของ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธีแจ้งในที่ประชุมครู แจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าระดับ

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปี โดยจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ ให้หมวดวิชาประชุมเขียนแผน/โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการนั้น ทางโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าแผนงาน หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา หัวหน้างานสารสนเทศ หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานนิเทศ และหัวหน้างานสำนักงาน

โรงเรียนได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ โดย ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุม

สรุปผลงานในรอบเดือน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้
ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานแผนงาน

ปัญหาในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของเวลาในการทำงาน มีน้อยกว่าภาระงานที่ต้องปฏิบัติ กล่าวคือ ระยะเวลา / ช่วงเวลาในการทำแผน จะซ้ำซ้อนกับงาน
เรื่องอื่น ๆ ที่ต้องทำเช่นกัน เช่น การทำหลักสูตร SSR ทำให้ครูอาจารย์มีภาระงานมาก จึงทำ
ให้งานล่าช้าไม่ทันตามกำหนดเวลา

1.3 การจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ จัด
ตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจ
และความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศเนื่อง
จากบุคลากรมีไม่พอ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้
รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบ
ด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของ
หลักสูตร สํารวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียน
เลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่ม
การเรียนรู้ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชา
การ หัวหน้าหมวดวิชา ฝ่ายแผนงาน หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และหัวหน้างานแนะแนว

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการจัดตารางสอน โดย กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่
หลักสูตรกำหนด สํารวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตาราง
สอน พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้
แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาทุกคน หัวหน้างานแนะแนว และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

ในการจัดครูเข้าสอนนั้น จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและ
ความถนัดของครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร
โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาทุกวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนคือ วัสดุ
อุปกรณ์ที่ทันสมัยจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และ คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัด
การเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดสรรให้ ได้แก่ ระบบยืม – คืนหนังสือด้วย
เครื่องคอมพิวเตอร์ มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับให้นักเรียนสืบค้นได้เอง จาก Internet โทร
ทัศน์ วีดีโอ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ โดย จัด
ทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก

สะดวก ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานคอมพิวเตอร์ และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ปัญหาในการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติงานในระบบของทางราชการมีกฎระเบียบตายตัว บางครั้งไม่ทันเหตุการณ์ ทำให้ล่าช้า นอกจากนี้โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะทาง และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด

1.4 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน คือ กำหนดนโยบายให้ทุกคนต้องเขียนแผนการสอน ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมการสอน สื่อการสอน การประเมินผล ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้น โรงเรียนมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน จากการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ จากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของระเบียบปฏิบัติของราชการมีมาก ทำให้การบริหารงานมีปัญหา เช่น การนำนักเรียนไปเรียนข้างนอกสถานที่ จะต้องขออนุญาตให้ผู้ปกครองเห็นชอบก่อน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียน สถานที่ที่มีจำกัดทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัจจุบันราคาเปลี่ยนไป แต่ราคากลางยังเท่าเดิม ทำให้ของที่จัดซื้อไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำกัด ในการจัดกิจกรรมบางครั้ง เช่น การไปทัศนศึกษา ต้องมีค่าใช้จ่าย แต่การที่จะเก็บเงินจากนักเรียนนั้นได้มีระเบียบห้ามไว้ จึงทำให้ครูรู้สึกเบื่อหน่าย

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนได้จัดสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน และจัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ สำหรับวิธีในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นทางโรงเรียนจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ผู้รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และด้านอาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

โรงเรียนมีวิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ด้วยการจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ / ครูเครือข่าย สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติ จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานนิเทศและพัฒนาบุคลากร

แนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี

ปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของบุคลากรบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และจากการที่โรงเรียนมีกิจกรรมในการพัฒนาครูหลายโครงการ ทำให้งบประมาณที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษาในแต่ละปีมีให้ไม่เพียงพอ แต่ทางโรงเรียนก็ได้รับความช่วยเหลือจากสมาคมผู้ปกครองและครู ฯ อย่างเต็มที่

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อื่น ๆ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนนั้น ทางโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินรายวิชา ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา

ในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น จะดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล

ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง และขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญดูแล และคอยให้คำปรึกษาแก่ครูในการประเมินผล

1.7 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่ การออกแบบสอบถาม การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตารางที่ 2 สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวางแผนงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
1.การจัดทำเอกสารวิชาการ				
ไม่มีการจัดทำ	0	0	0	0
มีการจัดทำเอกสารที่จัดทำคือ	1	4	3	8
- คู่มือครู	1	3	2	6
- คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง	1	4	3	8
- แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ	1	3	3	7
- หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน	1	4	3	8
- การวัดผลและประเมินผลการเรียน	1	4	3	8
- มาตรฐานปฏิบัติงาน	1	1	1	3
2. การเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติ				
ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ				
ไม่มีการเผยแพร่	0	0	0	0
มีการเผยแพร่	1	4	3	8
วิธีการเผยแพร่ คือ				
- ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งในที่ประชุมครู	1	4	3	8
- ฝ่ายวิชาการทำหนังสือ/ บันทึกเวียนถึงครูทุกคน	1	1	1	3
- ฝ่ายวิชาการจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครูและแจกทุกคน	1	1	2	4
- ฝ่ายวิชาการประชุมหัวหน้าหมวดวิชาและแจ้งให้ครูในหมวดวิชาทราบ	1	4	3	8
- จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ	1	2	3	6

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	

3. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ

เกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่

- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ

รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร โรงเรียน

- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าหมวดวิชา

1   1   1   3

รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร โรงเรียน

- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าหมวดวิชา

- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล

0   2   1   3

รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร โรงเรียน

- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าหมวดวิชา

- หัวหน้าระดับชั้น

0   0   1   1

รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร โรงเรียน

- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

- หัวหน้าหมวดวิชา

- หัวหน้าระดับชั้น

- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล

- เจ้าหน้าที่งานการสอน

0   1   0   1

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	
	n= 1	n = 4	n= 3	
4. การดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ				
- โรงเรียนกำหนดกรอบนโยบายและมอบให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ	0	4	3	7
- แต่ละหมวดวิชาประชุมเขียนแผน / โครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายบริหารพิจารณา	1	4	3	8
- คณะกรรมการการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณากลับกรองเสนอผู้บริหาร เพื่ออนุมัติแผน / โครงการ	1	4	3	8
5. การดำเนินงานเพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
- มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	4	3	8
- มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น	1	3	1	5
- สำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น	1	1	2	4
- วิเคราะห์รายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาในแต่ละปี	0	3	1	4
- ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง	0	2	2	4
- รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา	1	4	1	6
6. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ คือ				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	2	2	4
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา / งาน				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา/งาน				
7. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานฝ่ายวิชาการ				
ไม่มีการติดตามประเมินผล	0	0	0	0
มีการติดตามประเมินผล	1	4	3	8
วิธีการติดตาม คือ				
- ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา	1	3	2	6
- ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงาน				
รายงานขึ้นมา	1	3	2	6
- ฝ่ายวิชาการประชุมหัวหน้างาน / โครงการ				
เพื่อสรุปผลงานในรอบเดือน	1	3	3	7
- ติดตามจากปฏิทินการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ	1	3	2	6

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	
	n= 1	n = 4	n= 3	
8. ผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผล				
การดำเนินงานวิชาการ ได้แก่				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	2	0	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	2	3	5
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานแผนงาน				
9. ปัญหาการวางแผนงานวิชาการ				
ไม่มีปัญหา	0	1	1	2
มีปัญหา	1	3	2	6
ปัญหาที่พบ คือ				
- งาน / โครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด	0	2	1	3
- การดำเนินงานของหมวดวิชา ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากครูมีภาระงานมาก	0	2	0	2
- ครูผู้สอนบางคนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน / งาน / โครงการ				
- จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ	1	0	0	1
- บุคลากรขาดทักษะและความชำนาญเฉพาะ				
ด้านในการปฏิบัติงานเรื่องการวางแผน	1	0	0	1

การวางแผนงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	
	n = 1	n = 4	n = 3	n = 8
- จำนวนอัตรากำลังครูผู้สอน ขาด – เกิน				
ในบางหมวดวิชา	0	0	1	1
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้อง				
กับที่แผนกำหนดให้	1	0	1	2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 2 พบว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้มีการจัดทำเอกสารวิชาการ ไว้ในลักษณะของกลุ่มมือการปฏิบัติงานครู กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียน มาตรฐานปฏิบัติงานในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โรงเรียนได้ใช้วิธี ให้ผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู ฝ่ายวิชาการทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน ฝ่ายวิชาการจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครูและแจกครูทุกคน ฝ่ายวิชาการประชุมหัวหน้าหมวดวิชาและแจ้งให้ครูในหมวดวิชาทราบและปฏิบัติ

ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน นั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในส่วนองวิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนงานวิชาการ โรงเรียนให้หมวดวิชาประชุม เขียนแผน/โครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณาก่อนกรองเสนอผู้บริหาร

ในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น โรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น มีการสำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น รับข้อคิด/แนวทาง จากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา ส่วนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการนั้น ในโรงเรียนได้ระบุว่า ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน เป็นผู้รับผิดชอบ

สำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานของฝ่ายวิชาการนั้น โรงเรียนให้ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการจัดประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน และติดตามจากปฏิทินการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ส่วนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลในการดำเนินงานวิชาการ พบว่า ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ปัญหาการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ บุคลากรขาดทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเรื่องการวางแผน และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

สำหรับในโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนมีการจัดทำเอกสารวิชาการ ไว้ในลักษณะของกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง หลักสูตร การจัดกลุ่มการเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียน รองลงมา คือ คู่มือครู แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน และ

มาตรฐานการปฏิบัติงาน จำนวน 1 โรง ทุกโรงเรียนมีวิธีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู และแจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา รองลงมา ได้แก่ จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 โรง ฝ่ายวิชาการทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน และจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือ และแจกครูทุกคน จำนวน 1 โรง

ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 2 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้างานทะเบียนวัดผล เจ้าหน้าที่งานการสอน จำนวน 1 โรง

ในการดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ ทุกโรงเรียนจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาประชุมเขียนแผน / โครงการ ร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียน พิจารณาก่อนกรองเสนอผู้บริหาร

ในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น โรงเรียนทั้งหมดได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และรับข้อคิด / แนวทาง จากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา รองลงมา มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น และวิเคราะห์รายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาในแต่ละปี จำนวน 3 โรง และใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง จำนวน 2 โรง

ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 2 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานฝ่ายวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามและประเมินผลโดยให้ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามจากการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 โรง โดยมีผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง

และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าแผนงาน จำนวน 2 โรง

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษนั้น โรงเรียนทั้งหมดมีการจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งได้แก่ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียน รองลงมา ได้แก่ คู่มือครู จำนวน 2 โรง และมาตรฐานปฏิบัติงาน และ 1 โรง ในการดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ ทุกโรงเรียนได้ใช้วิธี ให้ผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู ฝ่ายวิชาการประชุมหัวหน้าหมวดวิชาและแจ้งให้ครูในหมวดวิชาทราบและปฏิบัติ และจัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ รองลงมา คือจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครูและแจกครูทุก จำนวน 2 โรง และ ฝ่ายวิชาการทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน และจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครู และแจกทุกคน จำนวน 1 โรง

ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าระดับชั้น จำนวน 1 โรง

ในการดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ ทุกโรงเรียนได้จัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาประชุมเขียนแผน / โครงการ ร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียนพิจารณาถ่วงถ่วงเสนอผู้บริหาร

ส่วนในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โรงเรียนทั้งหมดได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รองลงมา มีการสำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจและความต้องการของสังคมในท้องถิ่น และใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ จากโรงเรียนที่ใกล้เคียง จำนวน 2 โรง มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น วิเคราะห์รายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาในแต่ละปี และรับข้อคิด / แนวทาง จากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา จำนวน 1 โรง

สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา / งาน จำนวน 2 โรง รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบ

แบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานฝ่ายวิชาการ ทุกโรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลโดย ฝ่ายวิชาการประชุมหัวหน้างาน / โครงการ เพื่อสรุปผลงานในรอบเดือน รองลงมาคือให้ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามจากการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา และติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการในทุกโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าแผนงาน

สรุปในภาพรวม พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดทำเอกสารวิชาการ ไว้ในลักษณะของกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียนปฏิบัติงาน รองลงมาคือ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ จำนวน 7 โรงเรียน และ คู่มือครู จำนวน 6 โรงเรียน ส่วนวิธีในการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนระบุว่า โรงเรียนมีการเผยแพร่ทุกโรงเรียน โดยทุกโรงเรียนผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู และแจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา รองลงมา คือจัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 โรงเรียน และจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครูและแจกครูทุกคน จำนวน 4 โรงเรียน

เมื่อพิจารณาถึงผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 3 โรงเรียน รองลงมาคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และเจ้าหน้าที่งานการสอน จำนวน 1 โรงเรียน

ในการดำเนินงานจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ทุกโรงเรียนจะให้หมวดวิชาประชุม เขียนแผน/โครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียน พิจารณากลับกรองเสนอผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติแผน/โครงการ รองลงมาจัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ

สำหรับในเรื่องของการดำเนินงานเพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ทุกโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ร่องลงมา คือ รับข้อคิด/ แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา จำนวน 6 โรง วิเคราะห์ความสอดคล้อง ของหลักสูตรกับสภาพท้องถิ่น จำนวน 5 โรง ดำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น และวิเคราะห์รายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาในแต่ละปี จำนวน 4 โรง

ส่วนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 4 โรง ร่องลงมา คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

สำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานของฝ่ายวิชาการ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนระบุว่า มีการติดตามประเมินผลทุกโรงเรียน โดยมีการประชุมสรุปในรอบเดือน จำนวน 7 โรง ร่องลงมา คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงานรายงานขึ้นมา ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา และติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 โรง โดยมีผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลส่วนใหญ่ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าแผนงาน จำนวน 5 โรง ร่องลงมาคือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

ส่วนปัญหาในด้านการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 6 โรง ปัญหาที่โรงเรียนพบ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการทำแผนงาน / โครงการ และงาน / โครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด จำนวน 3 โรง ร่องลงมา การดำเนินงานของหมวดวิชาไม่ได้รับความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาเท่าที่ควร เนื่องจากครูมีภาระงานมาก และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับแผนที่กำหนด จำนวน 2 โรง จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ อัตรากำลังของครู ผู้สอนขาด-เกิน ในบางหมวดวิชา และครูปฏิบัติงานล่าช้า เนื่องจากครูมีภาระงานมาก จำนวน 1 โรง

ตารางที่ 3 สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน โครงการโรงเรียนปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
1.กรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัด				
บุคลากรในสายงานวิชาการ				
- จัดตามวุฒิการศึกษา	0	3	3	6
- จัดตามความรู้/ความสามารถ/ประสบการณ์	1	4	3	8
- จัดตามความถนัด ความสนใจและความ สมัครใจของครู	1	3	2	6
- พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถ รับหน้าที่โดยกรณีพิเศษ	1	3	2	6
- จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในตำแหน่ง หัวหน้าหมวดวิชา	1	3	3	7
- จัดตามความพร้อมของโรงเรียน	0	0	2	2
- ประเมินผลการปฏิบัติที่ผ่านมา	0	1	0	1
2. ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานใน				
ฝ่ายวิชาการ ได้แก่				
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	1	2	4
- ผู้บริหาร โรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	2	0	2
- ผู้บริหาร โรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา / งาน				

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา / งาน				
3.แนวปฏิบัติในการจัดกลุ่มการเรียนรู้				
- กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตาม				
โครงสร้างของหลักสูตร	1	4	3	8
- สำรวจสภาพของท้องถิ่นและความต้องการ				
ของชุมชน	1	2	2	5
- กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กัน				
ระหว่างกลุ่มวิชา	1	2	2	5
- สำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่				
บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์	1	3	3	7
- เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด				
ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ / ประกอบอาชีพ	1	2	2	5
4. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้				
ได้แก่				
- ครูผู้สอน	0	1	1	2
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	1	0	2
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา / งาน				
5. วิธีการจัดตารางสอน				
- กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนตามที่				
หลักสูตรกำหนด	1	4	2	6
- กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้				
สัมพันธ์กัน	1	2	1	4
- สำรวจความพร้อมของครู – อาจารย์ เพื่อนำ				
มาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน	1	4	3	8
- พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน/ปฏิบัติการ	1	4	3	8
6. ผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอน ได้แก่				
- ตัวแทนครูจำนวน 1 คน จากแต่ละหมวดวิชา	0	2	1	3
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	3	0	3
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานจัดตารางสอน				
รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ	0	0	1	1
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานแนะแนว				
- หัวหน้าหมวดกิจกรรม				
7. แนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอน				
- จัดโดยคำนึงถึงแผนนโยบายของฝ่ายบริหาร	0	0	1	1
- จัดตามวุฒิวิชาเอก - วิชาโท	1	4	3	8
- จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัด ของครูผู้สอน	1	4	3	8
- จัดตามความต้องการของครู	1	2	2	5
- จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียน มอบหมายให้ปฏิบัติ	1	4	0	5
- จัดตามมติคณะกรรมการวิชาการ	0	1	1	2

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
8. ผู้รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอน ได้แก่				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	4	1	5
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
9. นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ใน				
การดำเนินงานวิชาการ				
สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นเอง ได้แก่				
- เอกสารประกอบการสอน /สไลด์/แผ่นใส/ แผ่นภาพ	1	3	2	6
สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่				
- โทรทัศน์/ วีดิทัศน์/ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	1	3	2	6
สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ค้นสังกัดจัดสรรให้ได้แก่				
- สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม	1	4	3	8
- คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน	1	4	3	8

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
10. แนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและ				
เทคโนโลยี มาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ				
- จัดทำเป็นคู่มือเพื่อสะดวกในการศึกษาวิธีใช้	1	4	2	7
- มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก	1	3	2	6
- จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษา				
ให้อยู่ในสภาพที่ดี	1	3	0	4
- ให้แต่ละหมวดวิชาที่มีผู้รับผิดชอบเฉพาะ	0	0	2	2
11. ผู้รับผิดชอบในการนำนวัตกรรม				
และเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการ "ได้แก่"				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	2	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
-หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้าโสตทัศนศึกษา				
รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
- หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา				
รูปแบบที่ 6 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
-หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้าศูนย์สื่อประสม				
- หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์				
- หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา				
รูปแบบที่ 7 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานคอมพิวเตอร์				
-หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา				
12. ปัญหาในการจัดงานวิชาการ				
ไม่มีปัญหา	0	1	1	2
มีปัญหา	1	3	2	6

การจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n=8
	เล็ก n=1	กลาง n=4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n=3	
ปัญหาที่พบ คือ				
- การปฏิบัติงานมีความล่าช้า เนื่องจากเวลา และระบบการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวย	0	0	1	1
- การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจาก บุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก	1	2	0	3
- ครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่	0	1	0	1
- บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	0	0	2	2
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด	0	1	1	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 3 พบว่าในโรงเรียนขนาดเล็กมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ โดย จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาศักยภาพให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการ นิเทศจัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ส่วนผู้ที่รับผิดชอบ ในการจัดบุคลากรทำงานในฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ของโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือก ตามโครงสร้างของหลักสูตร สำรวจสภาพท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน สำรวจความพร้อม ด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่ม วิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ คณะกรรมการฝ่าย วิชาการ ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในส่วนของวิธีดำเนินการในการจัดตารางสอนนั้น โรงเรียนขนาดเล็กได้กำหนดวิชา เรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์ กัน สำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน พิจารณา กำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงานต่างๆ สำหรับผู้ที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอนนั้น ได้ แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

ในการจัดครูเข้าสอนโรงเรียนได้จัดตามวุฒิวิชาเอก - วิชาโท จัดตามความรู้ความ สามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดตามความต้องการของครู จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรง เรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วย หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็กมี สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เองได้แก่ เอกสารประกอบการสอน /สไลด์/แผ่นใส/แผ่นภาพ สื่อ วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์/วีดิทัศน์/ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่ทางต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการ เรียนการสอน

แนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ใน โรงเรียนได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุม และอำนวยความสะดวก จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ผู้ที่มีหน้าที่รับ รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการ ฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน และ หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

สำหรับปัญหาในการจัดงานวิชาการนั้น โรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่องของ การปฏิบัติ งานไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก

ในโรงเรียนขนาดกลางทุกโรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากร ในสายวิชาการ โดยจัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รองลงมาจัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาศักยภาพให้ครูที่มีอยู่สามารถ รับหน้าที่โดยการนิเทศ และจัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้า หมวด จำนวน 3 โรงเรียน และประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา จำนวน 1 โรงเรียน

ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรฝ่ายวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้า หมวดวิชา/งาน จำนวน 2 โรงเรียน รองลงมาคือคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ของโรงเรียนนั้น ทุกโรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชา เลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร รองลงมาสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและ วัสดุอุปกรณ์ จำนวน 3 โรงเรียน และสำรวจสภาพท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน กำหนดเนื้อหา ให้มีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่มวิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือ ประกอบอาชีพ จำนวน 2 โรงเรียน

สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวด วิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้า หมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนองวิธีดำเนินการในการจัดตารางสอนนั้น ทุกโรงเรียนได้มีการกำหนดวิชา เรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด สำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการ พิจารณาการจัดตารางสอน และพิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงานต่าง ๆ รอง ลงมา กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน จำนวน 2 โรงเรียน

สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอน ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชา การ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน และ ตัวแทนครูผู้สอนจำนวน 1 คน จากแต่ละหมวดวิชาจำนวน 2 โรงเรียน

ในการจัดครูเข้าสอนทุกโรงเรียนได้จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ รองลงมาจัดตามความต้องการของครู จำนวน 2 โรงเรียน และจัดตามมติของคณะกรรมการวิชาการ จำนวน 1 โรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนของทุกโรงเรียนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดวิชา

สำหรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ทุกโรงเรียนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เองได้แก่ เอกสารประกอบการสอน /สไลด์/แผ่นใส/แผ่นภาพ และ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์/วีดิทัศน์ /เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จำนวน 3 โรงเรียน ส่วนแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้นั้น ทุกโรงเรียนได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ รองลงมามีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก และจัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน และแต่ละหมวดจัดให้มีผู้รับผิดชอบเฉพาะ จำนวน 1 โรงเรียน

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในงานวิชาการนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าศูนย์สื่อประสม หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับปัญหาในการจัดงานวิชาการนั้น โรงเรียน มีปัญหาจำนวน 3 โรงเรียน ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก จำนวน 2 โรงเรียน รองลงมาครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรงเรียน

ในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทุกโรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ โดยจัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด รองลงมาจัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่

สามารถรับหน้าที่โดยกรณีพิเศษ และจัดตามความพร้อมของโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนผู้ที่มิหน้าที่รับผิดชอบในการจัดบุคลากรเข้าทำงานในฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน รongลงมา คือคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในการจัดกลุ่มการเรียนนั้น ทุกโรงเรียนได้กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร สํารวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ รongลงมาได้ สํารวจสภาพท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่มวิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนผู้ที่มิหน้าที่รับผิดชอบนั้น ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของวิธีดำเนินการในการจัดตารางสอนนั้น ทุกโรงเรียนได้สํารวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนํามาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน และพิจารณากําหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รongลงมากำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด จำนวน 2 โรงเรียน และกำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน จำนวน 1 โรงเรียน สําหรับผู้ที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอนนั้น ได้แก่ ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 1 คน จากแต่ละหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้างานจัดตารางสอน จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานแนะแนว และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 1 โรงเรียน

ในการจัดครูเข้าสอนทุกโรงเรียนได้จัดตามวุฒิวิชาเอก-วิชาโท จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน รongลงมา คือ จัดตามความต้องการของครู จำนวน 2 โรงเรียน และจัดตามมติของคณะกรรมการวิชาการ จำนวน 1 โรงเรียน สําหรับผู้รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนนั้น ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้

ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

สำหรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทางโรงเรียนนำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ทุกโรงเรียนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เองได้แก่ เอกสารประกอบการสอน /สไลด์ /แผ่นใส/แผ่นภาพ และ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ ทางโรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์/วีดิทัศน์ / เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จำนวน 2 โรง ส่วนแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ นั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก และ แต่ละหมวดจัดให้มีผู้รับผิดชอบเฉพาะ จำนวน 2 โรง

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 2 โรง รองลงมาได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 7 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานคอมพิวเตอร์ และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรง

สำหรับปัญหาในการจัดการงานวิชาการนั้น โรงเรียนพบว่ามีปัญหา จำนวน 2 โรง ปัญหาที่ทุกโรงเรียนพบ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจำนวน 2 โรง รองลงมา คือ การปฏิบัติงานล่าช้า เนื่องจากเวลาและระบบสายการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวย และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรง

สรุปในภาพรวม พบว่า ทุกโรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ โดยจัดตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ รองลงมา คือ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด จำนวน 7 โรง จัดตามวุฒิการศึกษา จัดตามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู และพัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศ จำนวน 6 โรง จัดตามความพร้อมของโรงเรียน จำนวน 2 โรง และจากการประเมินผลการปฏิบัติที่ผ่านมา จำนวน 1 โรง ส่วนผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 4 โรง รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 2 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 2 โรง

เมื่อพิจารณาถึงการจัดกลุ่มการเรียนรู้ทุกโรงเรียนได้มีการกำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร รองลงมาได้สำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 7 โรงเรียน สำรวจสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน กำหนดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่มวิชา และ เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน จำนวน 2 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนในเรื่องของวิธีดำเนินการในการจัดตารางสอนนั้น ทุกโรงเรียนได้มีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน และ พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รองลงมาได้แก่ กำหนดวิชาเรียน และเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด จำนวน 7 โรงเรียน และกำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนในแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน จำนวน 4 โรงเรียน

ผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอนได้แก่ตัวแทนครู จำนวน 1 คน จากแต่ละหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานจัดตารางสอน จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานแนะแนว และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 1 โรงเรียน

เมื่อพิจารณาถึงแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอน ทุกโรงเรียนได้จัดตามวุฒิวิชาเอก – วิชาโท และตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน รองลงมา จัดตามความต้องการของครู และคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ จำนวน 5 โรงเรียน จัดตามมติของคณะกรรมการ จำนวน 2 โรงเรียน และจัดโดยคำนึงถึงนโยบายของฝ่ายบริหาร จำนวน 1 โรงเรียน ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอน ในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบ

ที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 5 โรงเรียน รongลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนทุกโรงเรียนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ ช่วยในการจัดการเรียนการสอน รongลงมา คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน/ สไลด์/แผ่นใส/แผ่นภาพ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์/ วีดีทัศน์/ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จำนวน 6 โรงเรียน

เมื่อพิจารณาถึงแนวปฏิบัติ ในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีใช้ จำนวน 7 โรงเรียน รongลงมา มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก จำนวน 6 โรงเรียน จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี จำนวน 4 โรงเรียน และแต่ละหมวดวิชามีผู้รับผิดชอบเฉพาะ จำนวน 2 โรงเรียน

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน รongลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานทะเบียนวัดผล หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าศูนย์สื่อประสม หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 7 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานคอมพิวเตอร์ และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนปัญหาการจัดงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนมีปัญหา จำนวน 6 โรงเรียน ปัญหาที่พบในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก จำนวน 3 โรงเรียน รองลงมา ครูผู้สอนบางคนขาดความรู้ และประสบการณ์ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด การปฏิบัติงานล่าช้าเนื่องจากมีเวลาไม่เพียงพอ และระบบการปฏิบัติงานตามสายงานไม่เอื้ออำนวย จำนวน 1 โรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การจัดการเรียนการสอน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
1. แนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน				
- กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนเขียนแผนการสอน	0	1	2	3
- วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ก่อนเขียนแผนการสอน	1	1	0	2
- ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร	1	4	3	8
- วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ให้เชื่อมโยง กับชีวิตจริง	1	4	3	8
- กำหนดกิจกรรม สื่อการสอน การประเมินผล ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	1	4	3	8
- วิเคราะห์แผนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	0	1	0	1
2. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอน				
- ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล	1	4	3	8
- ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ	1	3	2	6
3. แนวปฏิบัติในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี				
ประกอบการจัดการเรียนการสอน				
- ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง	1	4	3	8
- นักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดทำสื่อใช้	1	3	1	5
- เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการใน การผลิตสื่อให้กับครูใน โรงเรียน	0	2	3	5
- จัดงบประมาณเพื่อการจัดซื้ออย่างเพียงพอ	0	0	1	1
4. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผน				
การสอน				
- สอบถามจากครู	1	2	2	5

การจัดการเรียนการสอน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	
	n= 1	n= 4	n= 3	
-จากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	0	2	1	5
-สังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่	1	4	3	8
-สอบถามจากนักเรียน	0	2	2	4
-สำรวจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	1	1	3	5
- การนิเทศการสอน	0	4	1	5
- จากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา	1	3	3	7
- ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	1	1	2	4
5. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน				
ไม่มีปัญหา	0	0	1	1
มีปัญหา	1	4	2	7
ปัญหาที่พบ คือ				
- ครูอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์	0	2	0	2
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	1	1	0	2
- จำนวนอัตรากำลังครูมีไม่เพียงพอ	0	1	0	1
- ครูอาจารย์ไม่มีเวลาในการเขียนแผนการสอนและผลิตสื่อ เนื่องจากมีภาระงานมาก	0	1	0	1
- เวลาที่ใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีไม่เพียงพอ	1	1	0	2
- สื่อวัสดุ อุปกรณ์ มีจำนวนไม่เพียงพอ	0	0	2	2
- งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด	0	0	2	2

จากตารางที่ 4 พบว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน โดยมีการวิเคราะห์ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเขียนแผนการสอน ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง กำหนดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอนนั้น ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล และครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง ให้นักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดทำสื่อใช้ และได้เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน

ส่วนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนนั้น ในโรงเรียนได้มีการสอบถามจากครู สังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ สார்วจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา

สำหรับปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพบปัญหาสำคัญในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนบางคน ไม่นับนักเรียนเป็นสำคัญ และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนเพื่อเน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น มีไม่เพียงพอ

ในโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนมีการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง กำหนดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รองลงมาได้ทำการวิเคราะห์แผนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนเขียนแผนการสอน และวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเขียนแผนการสอน จำนวน 1 โรงเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอนนั้น ทุกโรงเรียนครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเป็นรายบุคคล รองลงมาครูผู้สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ จำนวน 3 โรงเรียน

ส่วนแนวปฏิบัติในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนทุกโรงเรียนเป็นผู้จัดทำสื่อขึ้นใช้เอง รองลงมานักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดทำสื่อใช้ จำนวน 3 โรงเรียน และเชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน สำหรับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนนั้น ทุกโรงเรียนมีการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ และจากการนิเทศการสอน รองลงมาจากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน สอบถามจากครู สอบถามจากนักเรียน และจากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน สார்วจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่าทุกโรงเรียนมีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ จำนวน 2 โรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนบางคนไม่นับนักเรียนเป็นสำคัญ จำนวน 1 โรงเรียน อัตรากำลังครุมีไม่เพียงพอ จำนวน 1 โรงเรียน ครูอาจารย์ไม่มีเวลาในการเขียนแผนการสอนและผลิตสื่อ เนื่องจากมีภาระงานมาก จำนวน 1 โรงเรียน และ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนเพื่อเน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น มีไม่เพียงพอ จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทุกโรงเรียนได้มีการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง กำหนดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ได้กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนเขียนแผนการสอน จำนวน 2 โรงเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอน ทุกโรงเรียนมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล รองลงมา ครูผู้สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ จำนวน 2 โรงเรียน

ส่วนแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทุกโรงเรียนครูผู้สอนจะเป็นผู้ทำขึ้นเอง และได้มีการเชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน รองลงมา นักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดทำสื่อใช้ และ โรงเรียนจัดงบประมาณเพื่อการจัดซื้ออย่างเพียงพอ จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนนั้น ทุกโรงเรียนมีการสังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่ำเสมอหรือไม่ สัมภาษณ์จากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และจากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละวิชา รองลงมา ได้แก่ จากการสอบถามครู สอบถามนักเรียน และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 2 โรงเรียน จากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน และการนิเทศการสอน จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 2 โรงเรียน ปัญหาที่ทุกโรงเรียนพบ คือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอ จำนวน 2 โรงเรียน และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 2 โรงเรียน

สรุปในภาพรวม พบว่า ทุกโรงเรียนได้มีการศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง กำหนดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ได้กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนเขียนแผนการสอน จำนวน 3 โรงเรียน วิเคราะห์แผนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จำนวน 2 โรงเรียน และมีการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเขียนแผนการสอน จำนวน 2 โรงเรียน ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอน ทุกโรงเรียนระบุว่าครูผู้สอนเป็นผู้

ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล รongลงมา คือ ครูที่สอนในรายวิชาเดียวกันเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ จำนวน 6 โรง

ส่วนแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ประกอบในการจัดการเรียน การสอน พบว่า ทุกโรงเรียนมีครูเป็นผู้จัดทำสื่อขึ้นใช้เอง รongลงมา เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุม เชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน และ นักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดทำสื่อใช้ จำนวน 5 โรง และโรงเรียนได้จัดงบประมาณเพื่อการจัดซื้ออย่างเพียงพอ จำนวน 1 โรง

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการคิดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน พบว่า ทุกโรงเรียนมีการสังเกตการสอนของครูว่าใช้สื่อสม่าเสมอหรือไม่ รongลงมา จากการจัดนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา จำนวน 7 โรง จากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน สอบถาม จากครู สํารวจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากการนิเทศการ สอน จำนวน 5 โรง จากการสอบถามนักเรียน และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนัก เรียนจำนวน 4 โรง

ในส่วนของปัญหาการจัดการเรียนการสอน มีโรงเรียนพบปัญหา จำนวน 7 โรง ปัญหาที่พบ คือ ครูอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่เห็นนักเรียนเป็นสำคัญ เวลาที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมที่ นักเรียนเป็นสำคัญ มีไม่เพียงพอ และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด มีจำนวน 2 โรง รongลงมา จำนวนอัตรากำลังครูมีไม่เพียงพอ และครูอาจารย์ไม่มีเวลาในการเขียนแผนการสอน และผลิตสื่อ เนื่องจากมีภาระงานมาก จำนวน 1 โรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
1.แนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน				
- ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน	1	4	3	8
- จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน	1	4	3	8
- ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด	1	4	3	8
- อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่	0	3	2	5
- ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน และใช้สื่อการสอน	1	4	3	8
2. ผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่				
- ครูผู้สอน	1	2	2	5
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	1	0	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	2	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	2	0	2
- ผู้บริหาร โรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
3. ประเภทของการจัดสอนซ่อมเสริม				
- จัดให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์	1	4	2	7
- จัดให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	0	4	2	6
- จัดให้นักเรียนเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน	0	3	2	5
- จัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ	1	2	3	6
4. วิธีการจัดสอนซ่อมเสริม				
- จัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม	1	1	2	4
- จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะ เพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	1	4	3	8
- จัดสอนซ่อมเสริมในช่วงโมงเรียน	0	2	1	3
- ครูผู้สอนเป็นผู้นัดหมายกับนักเรียนตามความพร้อมทั้งของครูและนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้จัด คาบสอนซ่อมเสริมไว้ให้	0	2	0	2
6. ผู้รับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริม ได้แก่				
- ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา	1	4	3	8
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย - ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ - หัวหน้าหมวดวิชา	0	1	2	3
6.แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร				
- จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด	1	4	3	8
- จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่	1	2	3	6
- จัดตามความต้องการของนักเรียน	1	4	3	8
- จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น	1	0	2	3
7. แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร				
- จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด	1	4	2	7
- จัดตามความต้องการของนักเรียน	0	3	2	5
- จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และ ท้องถิ่น	1	2	2	5
- จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวน บุคลากร และงบประมาณ	0	1	1	2
8. ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งใน และนอกหลักสูตร ได้แก่				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	1	2	4
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดกิจกรรม				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	3	1	4
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดกิจกรรม				

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
	9. การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ			
- จัดปฐมนิเทศแก่ครูใหม่/ บรรจุใหม่	0	0	1	1
- จัดให้มีการศึกษาคูงานในหน่วยงานอื่น	1	4	3	8
- จัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน	1	4	3	8
- จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชมชั้นเรียน และสังเกตการสอน	0	4	2	6
- สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	1	4	3	8
- สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน	1	4	3	8
- สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น	1	3	3	7
- สนับสนุนครูเข้าร่วม โครงการ ครูต้นแบบ/เครือข่าย	1	3	3	7
10. แนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน				
- กำหนดนโยบายให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน	1	3	1	5
- จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร	1	4	3	8
- ส่งบุคลากรไปอบรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	3	3	7
- ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามงานอย่างต่อเนื่อง	1	4	3	8
- ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	0	2	2	4
- จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน	0	1	2	3
- จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย	0	1	0	1
11. ผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาครูด้านวิชาการ ได้แก่				
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	3	1	5
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
- หัวหน้างานนิเทศและพัฒนาหลักสูตร				
12. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน				
- มีห้องวิชาการของแต่ละหมวด	0	1	1	2
- จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม				
เป็นระเบียบ ง่ายแก่การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ	1	4	3	8
- จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเท				
อากาศให้ เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน	1	3	2	6
- จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	1	4	3	8
- มีหนังสือเพื่อการค้นคว้าอ้างอิงอย่างเพียงพอ	1	4	3	8
- มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียน				
อย่างเพียงพอ	0	3	0	3
- มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ	1	3	3	7
- ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้				
อยู่ในสภาพที่ดี	1	3	2	6

การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
13.ปัญหาการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ				
ไม่มีปัญหา	1	1	2	4
มีปัญหา	0	3	1	4
ปัญหาที่พบ คือ				
- ครูอาจารย์ขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง	0	2	1	3
- มีงาน/โครงการต่าง ๆ มาก ทำให้เกิดผลกระทบ ต่อการทำงาน	0	1	0	1
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด	0	0	1	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 5 พบว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด และให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน และการใช้สื่อการสอน

ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

เมื่อพิจารณาในเรื่องประเภทของการจัดการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนจัดให้นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ และจัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ โดยจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ จัดตามความต้องการของนักเรียน และตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ส่วนแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด และจัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม

ในส่วนของการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น และสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการครูต้นแบบ/ ครูเครือข่าย

ส่วนแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น โรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน จัดประชุมอบรม โดยเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ส่งบุคลากรไปอบรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ในส่วนของการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน โรงเรียนได้จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบและง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้บริการอย่างเพียงพอ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี

สำหรับปัญหาการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

ในโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด และให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน และการใช้สื่อการสอน รองลงมา ได้แก่ อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ จำนวน 3 โรง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง

ในการจัดสอนซ่อมเสริม ทุกโรงเรียนจัดให้นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ และจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ รองลงมา จัดให้นักเรียนเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน จำนวน 3 โรง และ จัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ จำนวน 2 โรง ในส่วนของวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทุกโรงเรียนได้จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะ เพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา รองลงมา คือ จัดสอนซ่อมเสริมในช่วงโมเรียน และครูผู้สอนเป็นผู้นัดหมายกับนักเรียนตามความพร้อมทั้งของครูและนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้จัดคาบสอนซ่อมเสริมไว้ให้ จำนวน 2 โรง ผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนนั้น ทุกโรงเรียนประกอบด้วยครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร ทุกโรงเรียนจัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด และจัดตามความต้องการของนักเรียน รองลงมา จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 2 โรง ส่วนในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร ทุกโรงเรียนจัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด รองลงมา จัดตามความต้องการของนักเรียน จำนวน 3 โรง จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น จำนวน 2 โรง และ จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณ จำนวน 1 โรง ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรนั้น ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 3 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 1 โรง

ในส่วนของการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ทุกโรงเรียนจัดให้มีการศึกษาคูงานในหน่วยงานอื่น จัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน รองลงมา สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น และสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการครูต้นแบบ/ ครูเครือข่าย จำนวน 3 โรงเรียน

สำหรับการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทุกโรงเรียน ได้จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร และให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามอย่างต่อเนื่อง รองลงมา กำหนดนโยบายให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน และส่งบุคลากรไปอบรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 โรงเรียน ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 2 โรงเรียน จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน และจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย จำนวน 1 โรงเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ทุกโรงเรียนได้จัดบริเวณโรงเรียน ให้สะอาดร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบและง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้าและอ้างอิงอย่างพอรู้เพียง รองลงมา ได้แก่ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้บริการอย่างเพียงพอ และให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน และมีห้องวิชาการของแต่ละหมวด จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับปัญหาการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 3 โรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ครูอาจารย์ขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนมีงาน/โครงการต่าง ๆ มาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทุกโรงเรียนมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด และให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน และการใช้สื่อการสอน รองลงมา ได้แก่ อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง

สำหรับการจัดสอนซ่อมเสริม ทุกโรงเรียนมีการจัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ รองลงมา จัดให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ จัดให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และจัดให้นักเรียนเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน จำนวน 2 โรง

ในส่วนของวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทุกโรงเรียนได้จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนเสริมนอกเวลา รองลงมาจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จำนวน 2 โรง และจัดสอนเสริมในชั่วโมงเรียน จำนวน 1 โรง ผู้รับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริมของทุกโรงเรียนได้แก่ ครูผู้สอน แต่ละรายวิชา รองลงมา คือคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร ทุกโรงเรียนจัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ และตามความต้องการของนักเรียน รองลงมา คือตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ส่วนแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน และจัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและท้องถิ่น จำนวน 2 โรง จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากร และงบประมาณ จำนวน 1 โรง ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 2 โรง รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 1 โรง

ในส่วนของการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ทุกโรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น และสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการครูต้นแบบ/ ครูเครือข่าย รองลงมา จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จำนวน 2 โรง และจัดปฐมนิเทศแก่ครูใหม่/บรรจุใหม่ จำนวน 1 โรง

ส่วนแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครู ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น ทุกโรงเรียนได้มีการจัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่นักวิชาการ ส่งบุคลากรไปอบรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแก่ครู และติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ให้

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และจัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน จำนวน 2 โรงเรียน และกำหนดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 โรงเรียน

ผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ นั้น ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานนิเทศและพัฒนาบุคลากร จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ทุกโรงเรียนได้จัดบริเวณโรงเรียน ให้สะอาดร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบและง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ และมีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้บริการอย่างเพียงพอ รองลงมา ได้แก่ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน และ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี จำนวน 2 โรงเรียน และมีห้องวิชาการของแต่ละหมวด จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับปัญหาการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนได้พบปัญหาจำนวน 1 โรงเรียน ปัญหาที่โรงเรียนพบ คือ ครูอาจารย์บางท่านขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรงเรียน

สรุปในภาพรวม พบว่า ในการส่งเสริมและพัฒนาด้านวิชาการ ในเรื่องของการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น ทุกโรงเรียนได้ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด และให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการ สอน และการใช้สื่อการสอน รองลงมา ได้แก่ อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 5 โรงเรียน รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 2 โรงเรียน

ประเภทของการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ จำนวน 7 โรงเรียน รองลงมาจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และจัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ จำนวน 6 โรงเรียน และจัดให้นักเรียนเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน จำนวน 5 โรงเรียน ส่วนวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมนี้ทุกโรงเรียนได้จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา รองลงมาจัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม จำนวน 4 โรงเรียน จัดสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน และครูผู้สอนทำการนัดหมายกับนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้จัดคาบซ่อมเสริมไว้ให้ จำนวน 2 โรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริมของทุกโรงเรียนนั้น ได้แก่ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา รองลงมาคือคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรนั้นพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนได้จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด และจัดตามความต้องการของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ จำนวน 6 โรงเรียน และจัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและท้องถิ่น จำนวน 3 โรงเรียน ส่วนในเรื่องของการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จำนวน 7 โรงเรียน รองลงมา จัดตามความต้องการของนักเรียน จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและท้องถิ่น จำนวน 5 โรงเรียน และจัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณ จำนวน 2 โรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 4 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม และหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน 4 โรงเรียน

ในส่วนของการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ พบว่าทุกโรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น จัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน รองลงมา ได้แก่ สนับสนุนให้ครูทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับ และ สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการครูต้นแบบ/ ครูเครือข่าย จำนวน 7 โรงเรียน จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จำนวน 6 โรงเรียน และจัดปฐมนิเทศแก่ครูใหม่/ บรรณารักษ์ใหม่ จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น ทุกโรงเรียนได้มีการจัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่บุคลากร และให้คำปรึกษาแก่ครูที่ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ส่งบุคลากรไปอบรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 โรงเรียน ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 4 โรงเรียน จัดนิทรรศการแสดงผล

ผลงานวิจัยของครูทุกคน จำนวน 3 โรง และจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย จำนวน 1 โรง เมื่อพิจารณาถึงผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูด้านวิชาการ พบว่าในโรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 5 โรง รองลงมา คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานนิเทศและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 1 โรง

ในส่วนของการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน พบว่าทุกโรงเรียนได้จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างพอเพียง รองลงมา มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้บริการอย่างเพียงพอ จำนวน 7 โรง ได้จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน จำนวน 6 โรง มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ จำนวน 3 โรง และมีห้องวิชาการของแต่ละหมวด จำนวน 1 โรง

ในด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 4 โรง ปัญหาที่พบคือ ครูอาจารย์บางคนขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง จำนวน 3 โรง รองลงมา โรงเรียนมีงาน/โครงการต่าง ๆ มาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน และงบประมาณที่จัดสรรให้มีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
1. แนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียน				.
- กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การเรียนของโรงเรียน	1	2	2	5
- กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมิน ผลการเรียนของโรงเรียน	1	3	3	7
- จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล	0	2	1	3
- จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา	1	2	2	5
- จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติ ในการวัดผลและประเมินผล โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	1	3	3	7
- ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการ ประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ	0	3	2	5
- ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง	1	4	3	8
2. ผู้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียน ได้แก่				
- ครูผู้สอนในแต่ละวิชา	1	4	3	8
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	0	0	1
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				

การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	0	2	0	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าระดับ				
- หัวหน้างานแผนงาน				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนวัดผล				
3. แนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน				
- ไม่มีแนวปฏิบัติ	0	0	0	0
- มีแนวปฏิบัติ ได้แก่	1	4	3	8
- สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา	1	4	3	8
- สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา	1	4	3	8
- สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา	1	4	3	8
- ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา	1	3	3	7
- มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลในปีที่ผ่านมาครบทุกปี	1	1	2	4
4. ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดประเมินผล ได้แก่				
- ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา	1	4	3	8
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	0	2	0	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				

การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	0	1	1
- หัวหน้าหมวดวิชา				
5. แนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียน				
- ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน	1	3	1	5
- จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน	1	4	2	7
- จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน	1	4	2	7
- รับรองและบันทึกผลการเรียน	1	3	2	6
6. ผู้รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียน ได้แก่				
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	1	1	1	3
- หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	1	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	2	1	3
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน				
7. ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน				
และงานทะเบียนนักเรียน				
- ไม่มีปัญหา	1	2	1	4
- มีปัญหา	0	2	2	4
ปัญหาที่พบ คือ				
- นักเรียนไม่ติดตามและแก้ไขผลการเรียนของตนเอง	0	0	1	1

การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n = 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
- ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการวัดผลตามสภาพจริง	0	2	1	3
- ครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	0	1	0	1
- งบประมาณที่ได้รับ มีจำนวนจำกัด	0	0	1	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 6 พบว่าในโรงเรียนขนาดเล็กได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนของโรงเรียน มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินการเรียนของโรงเรียน จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง สำหรับผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลการ ผู้รับผิดชอบได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน/วัดผล และครูผู้สอนแต่ละรายวิชาการ

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน ในโรงเรียนมีแนวปฏิบัติได้แก่ สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริง ครบทุกรายวิชา ศึกษาเกณฑ์การประเมินรายวิชา และมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลในปีที่ผ่านมาครบทุกปี ผู้ที่ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลนั้นได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน และรับรองบันทึกผลการเรียน ผู้รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนั้น คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน

ส่วนปัญหาในด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนนั้น โรงเรียนไม่พบปัญหาใด

ในโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง รองลงมา คือ กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินการเรียนของโรงเรียน จัดประชุมอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินการเรียนรู้นี้ใหม่ ๆ จำนวน 3 โรงเรียน มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนของโรงเรียน จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล และ จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนในทุกโรงเรียนนั้น ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าระดับ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน โรงเรียนทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติ โดยสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา และสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา รองลงมา คือ ศึกษาเกณฑ์การประเมินรายวิชา จำนวน 3 โรงเรียน และมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลในปีที่ผ่านมาครบทุกปี จำนวน 1 โรงเรียน

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลการเรียน ทุกโรงเรียนได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน

สำหรับแนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียน ทุกโรงเรียนมีการจัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รองลงมา ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน และรับรองและบันทึกผลการเรียน จำนวน 3 โรงเรียน

สำหรับผู้รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียน นั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 2 โรงเรียน รองลงมา คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 2 โรงเรียน

ส่วนปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนนั้น โรงเรียนมีปัญหา จำนวน 2 โรงเรียน ปัญหาที่ทุกโรงเรียนพบ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการวัดผลตามสภาพจริง จำนวน 2 โรงเรียน และครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จำนวน 1 โรงเรียน

ในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทุกโรงเรียนได้มีปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินการเรียนของโรงเรียน จัดประชุมอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง รองลงมา ได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา และส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินการเรียนรู้อื่น ๆ จำนวน 2 โรงเรียน และจัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล จำนวน 1 โรงเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนทุกโรงเรียนนั้นได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา รองลงมา คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 5

ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติได้แก่ สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา และศึกษาเกณฑ์การประเมินรายวิชา รongลงมา คือ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลในปีที่ผ่านมาครบทุกปี จำนวน 2 โรงเรียน

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลของทุกโรงเรียนได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา รongลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนแนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รับรองและบันทึกผลการเรียน จำนวน 2 โรงเรียน รongลงมา คือ ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ นั้น คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ส่วนปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนนั้น โรงเรียนพบปัญหาจำนวน 2 โรงเรียน ปัญหาที่โรงเรียนพบ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการวัดผลตามสภาพจริง จำนวน 2 โรงเรียน นักเรียนไม่ติดตามและแก้ไขผลการเรียนของตนเอง จำนวน 1 โรงเรียน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรงเรียน

สรุปในภาพรวม พบว่า แนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง รongลงมาได้แก่ มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินการเรียนของโรงเรียน และจัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 โรงเรียน มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา และ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อื่นๆ จำนวน 5 โรงเรียน และจัดให้มีเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน/วัดผล จำนวน 3 โรงเรียน

เมื่อพิจารณาในเรื่องของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนมีครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ รองลงมาได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้างานทะเบียนวัดผล คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าระดับ หัวหน้างานแผนงาน และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าระดับ หัวหน้าแผนงาน และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือการวัดผล การเรียน ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติได้แก่ สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ครบทุกรายวิชา และ สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา รองลงมา คือ ศึกษาเกณฑ์การประเมินรายวิชา จำนวน 7 โรงเรียน และมีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลในปีที่ผ่านมาครบทุกปี จำนวน 4 โรงเรียน

เมื่อพิจารณาถึงผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ สร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล การเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนมีครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรงเรียน

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนนั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน จำนวน 7 โรงเรียน รองลงมา คือ รับรองและบันทึกผลการเรียน จำนวน 6 โรงเรียน และ ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน จำนวน 5 โรงเรียน ส่วนผู้รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียนนั้น คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนนักเรียน จำนวน 2 โรงเรียน

ส่วนปัญหาการวัดผลและประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนพบปัญหาจำนวน 4 โรงเรียน ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ครูผู้สอน ขาดความรู้ และทักษะในการวัดประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 2 โรงเรียน รองลงมา คือ นักเรียนไม่ติดตามและแก้ไขผลการ

เรียนของตนเอง ครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และงบประมาณที่ได้รับ
จัดสรรมีจำนวนจำกัด จำนวน 1 โรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 สภาพและปัญหาการปฏิบัติด้านการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การประเมินผลการจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก n= 1	กลาง n= 4	ใหญ่และใหญ่พิเศษ n= 3	
1. การประเมินผลการจัดงานวิชาการ				.
ไม่มีแนวปฏิบัติในการประเมินที่แน่นอน	0	0	0	0
มีแนวปฏิบัติในการประเมิน	1	4	3	8
วิธีการปฏิบัติคือ				
- ออกแบบสอบถาม	1	1	2	4
- ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ	1	4	2	7
- การตั้งผู้รับความคิดเห็น	0	1	1	2
- การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี	1	4	3	8
- มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ	0	2	2	4
- มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ	0	1	2	3
- นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา	0	2	1	3
- มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ	1	0	2	3
2. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ				
ได้แก่				
- ครูทุกคน	1	1	0	2
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้างานแผนงาน				
รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย	0	2	1	3
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				

การประเมินผลการจัดงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน			รวม n= 8
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	
	n= 1	n = 4	n= 3	
- หัวหน้าหมวดวิชา / งาน				
รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย	0	1	0	1
- ผู้บริหารโรงเรียน				
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
รูปแบบที่ 4 ประกอบด้วย	1	0	1	2
- ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ				
- หัวหน้าหมวดวิชา				
3. ปัญหาที่พบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ				
ไม่มีปัญหา	1	3	2	6
มีปัญหา	0	1	1	2
ปัญหาที่พบ คือ				
- รูปแบบและการบริหารงานไม่เป็นมาตรฐาน	0	1	0	1
- งบประมาณในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ	0	0	1	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 7 พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โดยการออกแบบสอบถาม ศึกษาจากงานที่ปรากฏ การจัดประชุมสัมมนา และสรุปผลงานประจำปี และมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการนั้น ได้แก่ครูทุกคน และ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ส่วนในด้านปัญหาการประเมินผลการจัดงานวิชาการ นั้นโรงเรียนไม่พบกับปัญหาใด ในโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมิน โดย ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ และมีการจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี รองลงมา คือ มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อย เป็นระยะ ๆ และมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา จำนวน 2 โรง มีการออกแบบสอบถาม ตั้งผู้รับฟังความคิดเห็น และมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ จำนวน 1 โรง ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง รองลงมาได้แก่ครูทุกคน จำนวน 1 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงาน จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง

ในด้านปัญหาการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 1 โรง ปัญหาที่พบ คือ รูปแบบและการบริหารงานไม่เป็นมาตรฐาน

ในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมิน โดยการจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี รองลงมา คือ ออกแบบสอบถาม ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อย เป็นระยะ ๆ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ และมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ จำนวน 2 โรง มีการตั้งผู้รับฟังความคิดเห็น และมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา จำนวน 1 โรง ผู้ที่รับผิดชอบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1 โรง

ในด้านปัญหาการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหา จำนวน 1 โรง ปัญหาที่โรงเรียนพบคือ งบประมาณในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ

สรุปในภาพรวม พบว่า แนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โดยใช้วิธีการจัดประชุม สัมมนา สรุปผล

งานประจำปี รองลงมา ได้แก่ ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ จำนวน 7 โรง ออกแบบสอบถาม และมีการประเมินในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะ ๆ จำนวน 4 โรง มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา และมีการวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ จำนวน 3 โรง และมีการตั้งผู้รับความคิดเห็น จำนวน 2 โรง

ในส่วนของผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการของโรงเรียน ส่วนใหญ่ นั้นได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 3 โรง รองลงมา ได้แก่ ครูทุกคน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 2 โรง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนงาน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 โรง

ในด้านของปัญหาการประเมินผลการจัดงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนมีปัญหา จำนวน 2 โรง ปัญหาที่โรงเรียนพบ คือ รูปแบบและการบริหารงานไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จำนวน 1 โรง และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการมีไม่เพียงพอ จำนวน 1 โรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่อยู่ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งชั้นภูมิ คือ แบ่งโรงเรียนออกเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ และทำการสุ่มแบบเจาะจงในโรงเรียนที่ผลงานการดำเนินงานวิชาการเป็นที่ประจักษ์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนักวิจัยในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบศึกษาเอกสาร (Documentary Analysis) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร และ/หรือ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และ/หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ/หรือ ครูผู้ประสานงานของโครงการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 คน และทำการศึกษาเอกสารของแต่ละโรงเรียน ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ข้อมูลจากแบบศึกษาเอกสารวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

1.1 ผู้บริหารทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพสมรสทั้งหมด มีอายุราชการระหว่าง 21 – 30 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 – 5 ปี และ 11 - 15 ปี

1.2 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีอายุราชการระหว่าง 21 – 25 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 – 5 ปี

1.3 หัวหน้าฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41–45 ปี มีสถานภาพโสดและสมรสจำนวนเท่ากัน มีอายุราชการระหว่าง 21–25 ปี วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 - 5 ปี

1.4 ครูผู้ประสานงานของโครงการ ฯ ทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี มีสถานภาพสมรสทั้งหมด มีอายุราชการระหว่าง 26 - 30 ปี วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 - 5 ปี

1.5 ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41–50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส อายุราชการระหว่าง 21-25 ปี วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาตรีในจำนวนเท่ากัน มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 - 5 ปี

2. สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2.1 การวางแผนงานวิชาการ

โรงเรียนทั้งหมดมีการจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งได้แก่ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน การวัดผล และการประเมินผลการเรียนปฏิบัติงาน มีวิธีในการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู และแจ้งผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล

ในส่วนของการดำเนินการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการ ทุกโรงเรียนจะให้หมวดวิชาประชุม เขียนแผน/ โครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียน พิจารณาก่อนกรองเสนอผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติแผน/โครงการ รองลงมา คือ จัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน / โครงการ

นอกจากนี้เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทุกโรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รองลงมา คือ รับข้อคิด/แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา ส่วนผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

ส่วนในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนของฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ได้ติดตามจากการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน โดยมีผู้รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานแผนงาน

ในด้านปัญหาการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาในด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของการทำแผนงาน / โครงการ และงาน / โครงการต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด รองลงมา คือ การดำเนินงานของหมวดวิชาไม่ได้รับความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาเท่าที่ควร เนื่องจากครูมีภาระงานมาก รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับแผนที่กำหนด

2.2 การจัดงานวิชาการ

ในเรื่องการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ โรงเรียนทุกโรงได้จัดตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ รองลงมา คือ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับ ตำแหน่งหัวหน้าหมวด ผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา และจากการศึกษาเอกสารพบว่า ทุกโรงเรียนมีการระบุผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการของแต่ละหมวดวิชา โดยได้แต่งตั้งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับการจัดกลุ่มการเรียนรู้ โรงเรียนมีวิธีดำเนินการโดยกำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร รองลงมาได้มีการสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ สำรวจสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ โดยมีครูผู้สอน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน เป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนในการจัดตารางสอนนั้น โรงเรียนได้มีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน และพิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดวิชาเรียน และเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมีตัวแทนของครู จำนวน 1 คน จากแต่ละหมวดวิชา และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา ร่วมกันจัดทำ

สำหรับการจัดครูเข้าสอน โรงเรียนได้จัดตามวุฒิวิชาเอก – วิชาโท ตามความรู้ความสามารถ และความถนัดของครูผู้สอน ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาเอกสาร พบว่าทุกโรงเรียนมีโครงการจ้างครูปฏิบัติการสอนในรายวิชาที่ขาดแคลนครูผู้สอน สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้รับผิดชอบ

สำหรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน/ สไลด์ / แผ่นใส / แผ่นภาพ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์ / วีดีทัศน์ / เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ส่วนแนวปฏิบัติ ในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีใช้ รองลงมามีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก คอยดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สำหรับผู้รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้งานวิชาการนั้น ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 3 ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ส่วนปัญหาการจัดงานวิชาการนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ ระบุว่า การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก รองลงมา คือ ครูผู้สอนบางคนขาดความรู้ และประสบการณ์ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด

2.3 การจัดการเรียนการสอน

ทุกโรงเรียนให้ครูจัดทำแผนการสอน โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และกำหนดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้มีบางโรงเรียนวิเคราะห์แผนการสอนให้สอดคล้องกับกับตัวชี้วัดที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเขียนแผนการสอน ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ครูที่สอนในรายวิชาเดียวกันเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

ส่วนแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำสื่อขึ้นใช้เอง และได้เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน มีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนของครู โดยการสังเกตการสอน และจากการศึกษาเอกสารพบว่าทุกโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน มีการจัดทำและใช้แผนการสอนราย

วิชา และบูรณาการแผนการสอนในรายวิชาที่เนื้อหามีความสัมพันธ์กัน ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน และมีโครงการห้องพัฒนาศูนย์สื่อ

ส่วนปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนยังไม่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เวลาที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมที่นักเรียนเป็นสำคัญ มีไม่เพียงพอ และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

โรงเรียนได้ดำเนินการในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด และให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน และการใช้สื่อการสอน ผู้รับผิดชอบนั้น ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำ

ในเรื่องของการจัดสอนซ่อมเสริม โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือผลการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ และจัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา สำหรับผู้ที่รับผิดชอบนั้น ได้แก่ ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรนั้น โรงเรียนมีแนวปฏิบัติจัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด และจัดตามความต้องการของนักเรียน ส่วนในการการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร โรงเรียนมีแนวปฏิบัติจัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด จัดตามความต้องการของนักเรียน ชุมชน ผู้ปกครองและท้องถิ่น และจัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณ โดยมี คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดกิจกรรม เป็นผู้รับผิดชอบ และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าหมวดกิจกรรม

สำหรับการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้ครูได้รับการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น และสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งให้ครูศึกษาต่อตามสายงาน นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ครูทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับ สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการครูต้นแบบ/ ครูเครือข่าย และจัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน โดยมีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา

เป็นผู้รับผิดชอบ และจากการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมีโครงการแสดงผลงานการวิจัยในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนได้ทำขึ้นในปลายภาคเรียน

ในส่วนของการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างพอเพียง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

สำหรับปัญหาในการดำเนินงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่อง ครูผู้สอนบางคนขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง และงบประมาณที่จัดสรรให้มีจำนวนจำกัด

2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง มีการกำหนดกฎทึนปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินการเรียนของโรงเรียน และ จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมิน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมีครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนการสร้างเครื่องมือการวัดผลการเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา และ สร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา โดยมีครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ

ในงานทะเบียนนักเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน รongลงมา คือ รับรองและบันทึกผลการเรียน และ ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 1 ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้างานทะเบียนวัดผล เป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการวัดประเมินผลตามสภาพจริง รongลงมา นักเรียนไม่ติดตาม แก้วไขผลการเรียนของตนเอง และ ครูผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2.6 การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

โรงเรียนมีแนวการปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โดยใช้วิธีการจัดประชุม สัมมนา สรุปลงงานประจำปี รongลงมา ได้แก่ ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ ออกแบบสอบ

ถาม และมีการประชุมในระดับหน่วยงานย่อย เป็นระยะ ๆ โดยมีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการในรูปแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา/งาน เป็นผู้รับผิดชอบ

สำหรับปัญหาการประชุมผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนพบปัญหาในเรื่องของรูปแบบและการบริหารงานไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการมีไม่เพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การดำเนินงานด้านการวางแผนงานวิชาการ ผลจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารวิชาการ ไว้ในลักษณะของ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบนั้น ผู้บริหารจะเป็นผู้แจ้งในที่ประชุมครู และฝ่ายวิชาการจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครูเพื่อแจกครูทุกคน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการวางแผนได้ตรงตามกรอบและเกณฑ์มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด นับว่าเป็นการสนองนโยบายและจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระดับมัธยมศึกษา และเป็นการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนในด้านการดำเนินงานการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ โดยโรงเรียนได้กำหนดกรอบนโยบายและมอบให้แต่ละหมวดวิชาประชุมเขียนแผน / โครงการร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายบริหารเพื่อพิจารณา ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนดำเนินการได้เหมาะสมแล้ว เนื่องจากที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ จะทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้น สนใจที่จะทำงานมากขึ้น และจะทำให้เกิดการระดมความคิด รวมทั้งเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับที่กิตติมา ปรีดีดิถ (2532) ได้กล่าวไว้ในขั้นตอนการจัดทำแผนงานวิชาการว่า ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมการจัดทำแผนงานทางวิชาการของโรงเรียน เช่น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าสายชั้นและครูผู้สอน เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้างขวาง

นอกจากนี้ในดำเนินการเพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติวิชาการมีความสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และรับข้อคิด/แนวทางจากคณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการดำเนินการดังกล่าวของโรงเรียน เพราะในการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน หน้าที่หลักสำคัญคือการจัดการศึกษา สิ่งที่ดีว่าเป็นแนวทางในการดำเนินการนั้นก็คือหลักสูตร ดังนั้นการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนจึงต้องให้มีความสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงจะถือว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2539) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจของโรงเรียน มีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ใช้กำกับระบบการทำงานและกำกับกระบวนการผลิตหรือการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงาน of โรงเรียนให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่เป็นคนสมบูรณ์

ส่วนประเด็นเรื่องการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการนั้น ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้ดำเนินการโดยให้มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน และให้ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายบังคับบัญชา รวมทั้งให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบติดตามและรายงาน ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามการดำเนินงานนั้น เป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การติดตามยังทำให้ทราบถึงจุดด้อยและจุดเด่นของการดำเนินงาน อันจะส่งผลถึงการปรับปรุงหรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง ปรีชา ดงคมณี (2533) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า การติดตามงานเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้บริหารโครงการ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อติดตามการปฏิบัติของแต่ละกิจกรรมของโครงการ โดยเปรียบเทียบกับแผน ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินการแล้วเสร็จตามเวลา อย่างไรก็ตามในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนนั้นก็พบปัญหาสำคัญในเรื่องของบุคลากร ซึ่งได้แก่ ครู ผู้สอนบางคนขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการเขียนแผน / โครงการ ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่ทางโรงเรียนจะต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะ การที่ครูไม่เห็นความสำคัญของการเขียนแผน / โครงการ อาจเนื่องมาจากในหลาย ๆ สาเหตุ เช่น ครูอาจจะมีการะงานมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาในการคิดแผน / โครงการต่าง ๆ และการขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการวางแผน มองว่าเรื่องการวางแผนไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกับตนเอง น่าจะเป็นเรื่องของผู้บริหารเสียมากกว่า ซึ่งจากที่กล่าวมาหากครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการวางแผนแล้ว ก็จะทำให้ครูเห็นถึงความสำคัญในการวางแผน และหันมาให้ความสำคัญกับการเขียนแผน/โครงการมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางแก้ไขที่โรงเรียนควรทำ ก็คือ โรงเรียนควรมีการจัดกระบวนการวางแผน และมอบหมายงานให้ชัดเจน ให้ความรู้แก่ครูผู้สอน โดยการจัดฝึกอบรมปฏิบัติการ สนับสนุนส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีคณะกรรมการกำหนดนโยบายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ซึ่งปรีชา

พร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การกำหนดเป้าหมายการทำงานของโรงเรียนควรมีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด และค้นหาโอกาสและพิจารณาถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น การมีข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ การแปลโอกาสเป็นแนวทางปฏิบัติการเลือกทางที่ดีที่สุด บ่งงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และตรวจสอบประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนนั้น ส่วนปัญหาในเรื่องงาน/โครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด อาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนได้เข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ หลายโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้อาจเกิดปัญหาในลักษณะของงานซ้อนกัน ทำให้ครูต้องมีภาระงานที่ต้องปฏิบัติเพิ่มนอกเหนือไปจากงานการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรมีการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการกำหนดงาน/โครงการให้ชัดเจน จัดลำดับงานก่อนหลังตามความสำคัญ กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ให้ซ้ำซ้อน ซึ่งครูผู้สอนก็จะต้องมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงาน เพื่อจะได้ปฏิบัติตามปฏิทินงานอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นจะทำให้งานที่โรงเรียนได้วางแผนมาแล้วอย่างดีเกิดความเสียหายได้ ดังผลที่ได้ปรากฏในงานวิจัยของรังสฤษฎ์ ศรีแก้ว (2533) ที่พบว่าครูไม่ค่อยดูปฏิทินปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบต้องคอยออกหนังสือเวียนเตือนก่อนถึงเวลากำหนด ซึ่งทำให้การส่งงานของครูผู้สอนบางคนเกิดความล่าช้าตามมา

2. การดำเนินงานด้านการจัดงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ โดยจัดตามความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ผู้วิจัย นอกจากนี้ในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชานั้นได้จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชา โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว ดังจะเห็นได้จากที่กมล ธิโสภาน (2525) ได้กล่าวว่า การจัดบุคลากรทำงานด้านวิชาการ ควรจัดให้เหมาะสมตามวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และการจัดบุคลากรเข้าทำงานตรงตามหน้าที่ของหัวหน้าสถานศึกษาจะต้องตัดสินใจสั่งการโดยคำนึงถึงหลักการ ความเหมาะสมในหน้าที่นั้น ๆ สำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาที่จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชา ผู้วิจัยเห็นด้วยว่า บุคคลที่จะมาเป็นหัวหน้าหมวดซึ่งถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาในชั้นต้นนั้น ควรจะเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากครูในหมวดวิชา เพื่อที่การดำเนินงานต่าง ๆ ของหมวดจะได้เกิดความราบรื่น เนื่องจากครูในหมวดให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการพัฒนางาน พัฒนาองค์กรได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการจัดบุคลากรเข้าทำงานในระดับหัวหน้าหมวดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536) ที่ได้เสนอไว้ข้อหนึ่งว่า หัวหน้าหมวดวิชาจะต้องเป็นบุคคลที่คนส่วนใหญ่ในหมวดวิชานั้นรับรอง และเชื่อถือ จึงจำเป็นต้องสอบถามความเห็นของบุคลากรทั้งหมดในหมวดวิชานั้น ๆ นำมาประกอบการตัดสินใจแต่งตั้ง แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยขอให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ในการเลือกตั้งหัวหน้าหมวดบางครั้งนั้น ผู้ที่ถูกเลือกอาจเนื่องมาจากไม่เคยให้ความร่วมมือ หรือช่วยงานของหมวด

เลย ทำให้ครูในหมวดเลือกตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะได้รับผิชอบในหน้าที่นั้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนจัดตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อที่จะได้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงานย่อยและองค์กร

ในส่วนของการจัดกลุ่มการเรียน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติโดยการกำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตร และมีการสำรวจสภาพของท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้รับผิดชอบในการจัด ผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่โรงเรียนได้มีการสำรวจสภาพของท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน เสียก่อน จะทำให้การจัดกลุ่มการเรียนมีความสอดคล้องกับท้องถิ่น ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ใกล้ตัว ทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตจริงของตนเองได้ นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองแนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 มาตราที่ 29 ที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ส่วนหน้าที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนก็มีความสอดคล้องกับหลักการจัดกลุ่มการเรียนที่ กิติมา ปริดีดิลก (2532) กล่าวว่า การจัดกลุ่มการเรียนต้องคำนึงถึงผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถความถนัด และความสนใจของตนเอง (กรมวิชาการ, 2535)

สำหรับการจัดตารางสอนของโรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด และมีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดตารางสอน โดยมี หัวหน้าหมวดวิชารวมทั้งตัวแทนของครูในหมวดและฝ่ายวิชาการร่วมกันจัดทำ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนได้ดำเนินการเหมาะสม เพราะการที่ให้ครูได้มาพิจารณาร่วมกัน จะทำให้ได้ตารางสอนที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับที่องค์การ อินทรมพรรษ์ (2528) ได้กล่าวไว้ว่า ครูควรร่วมกันจัดตารางสอน เพราะจะได้มีโอกาสร่วมกันพิจารณาตารางสอนที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง และยังเป็นเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอีกด้วย

ส่วนแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอนนั้น โรงเรียนได้จัดครูเข้าสอนตามวุฒิวิชาเอก – วิชาโท หรือตามความถนัดของผู้สอน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการจัดครูเข้าสอนที่จะทำให้ครูได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และเกิดความกระตือรือร้นสนใจในการทำงาน นอกจากนี้นักเรียนก็จะได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ปรีชา คัมภีรปกรณ (2532) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดบุคลากรเข้าสอน จะต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะบางประการของครูผู้สอน เช่นความรู้ความสามารถในการสอน ประสบการณ์ในการสอน ความสนใจ คุณสมบัติพิเศษเฉพาะวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกิติมา ปริดีดิลก (2532) ที่กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอนว่า เป็นหน้าที่สำคัญของ

ผู้บริหารที่จะเลือกจัดครูผู้สอนให้เหมาะสมกับรายวิชา ระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียนโดยพิจารณาความรู้ ความสามารถในการรายวิชาที่สอน เทคนิควิธีที่สอน และความสามารถในการดูแลเด็กนักเรียน เช่นเดียวกับกรมสามัญศึกษา (2527) ก็ได้กำหนดหลักในการจัดครูเข้าสอนไว้หลายประการคือ จัดตามความถนัดของครูผู้สอนตามวิชาเอก – วิชาโทที่เรียนมา จัดตามวิชาที่ครูมีความสนใจ หรือวิชาที่ครูมีประสบการณ์มาก่อน นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดครูเข้าสอนนั้น ควรให้มีการหมุนเวียนเปลี่ยนระดับชั้นเพื่อไม่ให้ครูเกิดความเบื่อหน่ายต่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2529) กล่าวไว้ว่า บุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งทำหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ผู้สอน เมื่อทำงานไปนาน ๆ ควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคใหม่ ๆ ให้มีมากขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการทำงานของครู

ส่วนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมส่วนใหญ่เป็นสื่ออุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ ได้แก่ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ส่วนสื่อที่ครูผลิตขึ้นใช้เองนั้น ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน สไลด์ แผ่นใส แผ่นภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ปรากฏจากการศึกษาเอกสารว่าโรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้สอนมีการผลิตสื่อ สิ่งพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดหาให้ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดให้มีคณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาคอยให้บริการสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนเข้าใจง่าย รวดเร็ว และชัดเจนขึ้น ซึ่งผลการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับที่กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดตั้งศูนย์นวัตกรรม สื่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการจัดหาและให้ความสะดวกในการใช้ ซึ่งการจัดหาเก็บรักษา ให้บริการที่เป็นระบบทำให้สามารถใช้สื่อและนวัตกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ส่วนในเรื่องของปัญหาในการจัดงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทางโรงเรียนควรจัดโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมความรู้ความสามารถของครูผู้สอน ให้สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ นั้น โรงเรียนควรจัดหาเงินในส่วนอื่นมาสนับสนุนทดแทน และดูแลลำดับความสำคัญของโครงการในการจัดสรรงบประมาณ เพราะงบประมาณนั้นนับว่ามีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ

3. การดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน ผลจากการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติของการจัดทำแผนการสอนนั้น โรงเรียนได้มีการกำหนดเป็นนโยบายในการที่ครูทุกคนต้องเขียนแผนการสอน โดยได้มีการศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร จัดเนื้อหาที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง กำหนดกิจกรรม สื่อ และการวัดประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ พ.ร.บ. 2542 กำหนด มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน วิเคราะห์แผนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูนำเสนอแผนการสอนที่ตนเองเขียนขึ้นในที่ประชุมก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการดำเนินการของโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามที่ พ.ร.บ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 24 การวางแผนการสอนนั้นเป็นเรื่องที่ครูไม่ควรมองข้ามถึงความสำคัญ ในเรื่องนี้ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตร และเอกสารหลักสูตรต่างๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แผนการสอนนั้นเป็นกระบวนการที่ผู้สอนตัดสินใจเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนและผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและมีความพึงพอใจร่วมกัน นอกจากนี้บุญมี เฌรยอด (2534) กล่าวว่า บันทึกการสอนหรือแผนการสอนเป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อเตรียมครู โดยบอกรายละเอียดและลำดับขั้นของการสอนเอาไว้ บันทึกการสอนนอกจากจะช่วยครูในการเตรียมการแล้ว ยังช่วยให้เกิดความสะดวกในการที่ผู้อื่นรับหน้าที่แทน เมื่อผู้สอนเดิมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดให้ครูได้มีการเตรียมการสอนโดยให้มีการจัดทำแผนการสอน หรือบันทึกการสอนล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามที่จุดหมายของหลักสูตรกำหนดไว้

นอกจากนี้ จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัยได้พบว่าในบางโรงเรียนได้มีการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ โดยมีครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารจะพบว่ามีการบูรณาการทั้ง 2 แบบ คือแบบสหวิทยาการ และแบบพหุวิทยาการ ซึ่งวิธีในการบูรณาการ ทั้ง 2 แบบนั้น จะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ แบบสหวิทยาการ จะเป็นการสร้างหัวเรื่องแล้วนำความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาโยงความสัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้น ซึ่งในการจัดแบบนี้ทำให้ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากวิชาต่าง ๆ มากกว่า 2 วิชา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง มีความใกล้เคียงกับชีวิตจริง ส่วนแบบพหุวิทยาการ คือการนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร โรงเรียนซึ่งเป็นวิธีที่มีทางเป็นไปได้และทำได้ง่าย เพราะผู้สอนสามารถบูรณาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับวิชาที่ตนกำลังสอนอยู่ (ชนาธิป พรกุล, 2543)

ในส่วน of แนวปฏิบัติในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผลวิจัยพบว่า ครูผู้สอนจะเป็นผู้จัดทำขึ้นใช้เอง และมีการเชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อให้กับครูในโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสื่อการสอนนั้นมีประโยชน์ใน

การช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่าย และจำได้ดี ช่วยให้ผู้สอนประหยัดเวลาในการสอน ซึ่งศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ (2534) ได้กำหนดบทบาทของสื่อการเรียนการสอนว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ และการที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ หลายระดับ จะต้องมีสื่อการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับนักเรียน ส่วนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอนของครู โรงเรียนใช้วิธีการสังเกตการสอนของครู ว่ามีการใช้สื่อสม่าเสมอหรือไม่ ดูจากนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดทำในวันแสดงผลงานประจำปีของครูผู้สอน และสำรวจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครู ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการส่วนใหญ่ที่นั่นเหมาะสม แต่ในการสังเกตการสอนของครูนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นการประเมินที่ได้ข้อสรุปในระดับหนึ่งเท่านั้น อาจไม่ชัดเจนและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งการประเมินโดยมีหลักฐานปรากฏจะทำให้ได้ข้อสรุปในการนำมาพัฒนาปรับปรุงการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเรื่องนี้ วนิดา (นันทเสมอ) จึงประสิทธิ์ (ม.ป.ป.) ได้เสนอหลักในการประเมินสื่อการเรียนการสอนว่าจะต้องประเมินจากบุคลากรหลายฝ่าย คือผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ โดยมีเครื่องมือการประเมินที่มีประสิทธิภาพเช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลจากสถิติการขอใช้สื่อ อย่างไรก็ตามโรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนบางคนไม่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ามีสาเหตุเนื่องมาจากการที่ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นโรงเรียนควรแก้ไขโดยให้การประชุม อบรม และให้ฝึกปฏิบัติจริง โดยการนำวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นมาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ส่วนปัญหาที่พบในเรื่องของเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้นไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่า บางครั้งการที่นักเรียนจะค้นพบข้อความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครูจัดไว้ อาจจะต้องใช้เวลาในการคิด แต่เนื่องจากการเรียนการสอนที่ไม่ได้จัดคาบสอนไว้ในลักษณะของการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่นไว้ให้แก่ นักเรียน ก็อาจจะทำให้เวลาในการจัดกิจกรรมสั้นเกินไป ดังนั้นอาจแก้ปัญหาได้โดยการจัดคาบสอนให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา

4. การดำเนินการด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม สัมมนา ตามหน่วยงานที่จัด ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอนและใช้สื่อ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมีความเหมาะสม เพราะในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่ครูนั้น ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้ครูได้มีความพร้อมในการที่จะเตรียมการสอนไม่ว่าจะเป็นการเขียนแผนการสอน จัดทำสื่อวัสดุอุปกรณ์ การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา

และกิจกรรม และให้มีความหลากหลาย ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและคอยส่งเสริมการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ในโรงเรียน ก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำการเรียนการสอนพัฒนาขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรม ประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน ที่โรงเรียนได้ใช้ในการพัฒนาครูทางด้าน การเรียนการสอนนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิพร พจนาน (2536) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดมากที่สุด นับได้ว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนได้ถูกหลักการ

ในการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ผลการวิจัยพบว่า เป็นการจัดให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่ผ่านตามเกณฑ์ และนักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะ เพื่อการสอนซ่อมเสริมนั้น แล้วจัดครูเข้าสอนเสริมในรายวิชาต่าง ๆ หรือให้ครูผู้สอนเป็นผู้นัดหมายกับนักเรียนเพื่อสอนซ่อมเสริมในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้จัดคาบสอนไว้ให้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดสอนซ่อมเสริมนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถพัฒนาการเรียนรู้อีกให้ทันเพื่อน ทำให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจมีความเข้าใจมากขึ้น และช่วยพัฒนานักเรียนที่เรียนดีเรียนเก่งอยู่แล้ว ให้สามารถเรียนดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งในหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ไว้ว่า โรงเรียนต้องมีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานอันมั่นคงในการเรียนรู้ โดยโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดสอนพิเศษโดยมีครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและนอกหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม คือจัดตามนโยบายของหน่วยงานและต้นสังกัด จัดตามต้องการของนักเรียน และจัดตามพร้อมของโรงเรียนในด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และจำนวนบุคลากร โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดกิจกรรมเป็นผู้จัดทำ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนดำเนินการเหมาะสมดีแล้ว เพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน นอกเหนือไปจากการเรียนการสอน ดังที่นพพงษ์ บุญจิตรคุลย์ (2534) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนหมายถึง บรรดากิจกรรมประกอบในหรือนอกหลักสูตรที่ทำให้การศึกษานักเรียนแก่นักเรียนนอกห้องเรียน จัดโดยนักเรียนสมัครใจที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของอาจารย์

ส่วนในด้านการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการจัด โดยประเภทของกิจกรรมที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัด ได้แก่ การอบรมขึ้นภายในโรงเรียน หรือส่งเข้ารับการอบรมในหน่วยงานอื่นที่จัด การนิเทศภายในโรงเรียน การสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ และการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2533) ที่ได้เสนอกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการไว้ดังนี้ คือ 1.การนิเทศภายใน 2. จัดหา จัดทำเอกสารความรู้ทางวิชาการ 3. จัดการฝึกอบรมครูผู้สอน 4. จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ 5. ส่งเสริมให้ครูผลิตเอกสารทางวิชาการ 7. ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย 8. ปฐมนิเทศครูใหม่ ครูบรรจุ

ใหม่ 9. ประชุมครูประจำเดือน 10. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานสอนของครูทุกระยะ ผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับการดำเนินการดังกล่าวของโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งก็คือครูนั้น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรจึงมีผลโดยตรงกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ส่วนในเรื่องการของทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัย มีการจัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมมาให้ความรู้แก่บุคลากร มีทีมงานที่ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการวิจัยคอยให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนต่าง ๆ นั้น มีความตั้งใจในการที่จะส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเห็นว่านอกจากการวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้วยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูอีกด้วย

สำหรับการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนนั้น จากผลการวิจัยพบว่าการจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น ป้ายนิเทศและแสดงผลงานนักเรียน มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างเพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการเรียนการสอนที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายได้นั้น นอกจากครูผู้สอนและวิธีการสอนแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ก็คือ การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาชั้น ส่วนใหญ่ นักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียน การจัดบรรยากาศจึงเป็นการสำคัญยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับที่เพ็ญศรี กัณฑา (2538) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างบรรยากาศในห้องเรียนอาจกระทำได้หลาย ๆ รูปแบบขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุเหลือใช้ วัสดุที่หาง่าย ไม่จำเป็นต้องเป็นวัสดุราคาแพง รูปแบบการจัดเหล่านี้ เช่น ป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยสื่อประเภทถาวร การจัดมุมประสบการณ์ การวางแผนจัดเก็บเครื่องใช้ประจำตัวของนักเรียน ฯลฯ ความปรารถนา สวยงามประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมที่ครูจัดอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน ผังด้วยศิลปะอันเหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องกัน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่องของ ครูผู้สอนขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง สำหรับในปัญหานี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะครูมีภาระงานมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาให้กับการที่จะพัฒนาตนเอง หรืออีกประเด็นหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะการที่ครูใกล้ชิดเกษียณอายุราชการจึงทำให้ครูไม่เห็นความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง ดังนั้นแนวทางที่จะช่วยแก้ไขในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงและจัดให้มีการนิเทศภายในขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการนิเทศภายในเป็นหนทางหนึ่งที่น่าจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดี โดยเฉพาะการนิเทศภายในหมวดวิชา ซึ่งจะทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นกันเอง และเกิดการยอมรับซึ่งกันและ

กัน นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและมีความสะดวกสบายอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2533) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในหมวดวิชานับเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ให้ผลดีที่สุดในระยะยาว บุคลากรจะได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความชำนาญในหน้าที่

5. การดำเนินการด้านการวัดผลประเมินผล การเรียน และงานทะเบียนนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูสร้างมือประเมินตามสภาพจริง มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผล และจัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการคือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเครื่องมือการวัดผลด้วยตนเอง โดยมีแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกรายวิชา ศึกษาการสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับที่พนัส หันนาคิน (2529) ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลสรุปได้ว่าควรมีการกำหนดนโยบาย จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ การตรวจสอบว่าครูได้ดำเนินการวัดผลประเมินผลถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์ในการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และพร้อมพรรณ อุดมสิน (2531) กล่าวว่า ผลการวัดและประเมินผลจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้สอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงวิธีสอน นอกจากนี้ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผล การเรียนในด้านประโยชน์ต่อผู้บริหารว่า ช่วยให้ผู้รู้สภาพที่แท้จริงของสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้พบปัญหาในเรื่องของนักเรียนไม่ติดตามแก้ผลการเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารควรพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาเพื่อการแก้ไข เช่น การที่นักเรียนไม่ติดตามผลการเรียน อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดความรับผิดชอบ โรงเรียนควรแก้ไขโดยให้ครูผู้สอนช่วยกันติดตามนักเรียน และติดต่อผู้ปกครอง และครูผู้สอนควรแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ และเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชา ก่อนที่จะสอนวิชานั้น นอกจากนี้ครูและนักเรียนควรปรับปรุงวิธีการสอนและวิธีการเรียนของตนเองเพื่อลดปัญหาการติด 0, ร, มส. ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น ควรใช้การประเมินตามสภาพจริงจะมีส่วนช่วยให้ลดปัญหาได้

6. การดำเนินการด้านการประเมินผลการจัดการวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลโดยวิธีการประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี และมีการประเมินผลในระดับหน่วยงานเป็นระยะ ๆ โดยมีการวิเคราะห์การประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานในครั้งต่อไป โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับฝ่ายแผนงาน ผู้วิจัยมีความ

เห็นว่า โรงเรียนดำเนินการได้เหมาะสม สอดคล้องกับแนวความคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524) ที่กล่าวว่า การประเมินผลงานเป็นขั้นสุดท้ายของการดำเนินงาน และเป็นจุดเริ่มต้นที่จะวางแผนในการเพื่อดำเนินการต่อไป โดยพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์ของการทำงานที่ผ่านมา การประเมินที่ดีต้องยึดจุดประสงค์ของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และมีการประเมินอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง ด้วยการร่วมมือร่วมใจของครูผู้สอนทั้งโรงเรียน แต่อย่างไรก็ดี มีบางโรงเรียนที่พบปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานไม่เป็นมาตรฐาน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ผลงานที่ปรากฏมาจึงไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากปัญหาที่สำคัญคือปัญหาด้านงบประมาณและรูปแบบการบริหารงานไม่เป็นมาตรฐาน เป็นสาเหตุให้การดำเนินงานในบางโรงเรียนไม่ประสบผลเท่าที่ควร ทางกรมสามัญจึงควรพิจารณาหาทางช่วยเหลือโรงเรียนด้าน ให้ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการบริหารงานที่มีมาตรฐาน และสนับสนุนเงินงบประมาณให้เพียงพอ เพราะการประเมินผลการจัดการงานวิชาการเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวางแผนงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการวางแผนทั่วไปที่จะต้องประกอบด้วย ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการตามแผน และขั้นประเมินผล (กนก จันทร์ขจร, 2535) หากโรงเรียนได้มีการวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ดำเนินการครบวงจรของกระบวนการวางแผนแล้ว เชื่อได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลงานวิชาการจะลดน้อยลงหรือหมดไป

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

1. ครู ผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความร่วมมือจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. ครูผู้สอนควรวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนที่จะดำเนินการจัดทำแผนการสอนเพื่อให้แผนการสอนมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพของผู้เรียน
3. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และทักษะ ในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ประกอบในการจัดเรียนการสอนให้มากขึ้น
4. โรงเรียนควรจัดอบรมเพื่อสร้างความพร้อมให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประเมินผลที่เน้นตามสภาพจริงและหลากหลายวิธี
5. โรงเรียนควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้ที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเป็นที่ยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา

1. ควรให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน

2. ควรสนับสนุนให้โรงเรียนในเขตการศึกษาเดียวกันมีการประชุม สัมมนา ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่อยู่ในโครงการ ฯ และนอกโครงการ ฯ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานวิชาการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้ศึกษาถึงสภาพและปัญหาในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดอื่น ที่อยู่ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่มีผลงานการดำเนินงานวิชาการเป็นที่ประจักษ์ต่อผู้เชี่ยวชาญ และนักวิจัยในโครงการ ฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนก จันทร์ขจร.การวางแผนการบริหารงานวิชาการ ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.กรุงเทพมหานคร : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2535.
- กมล ธิโสภ.การบริหารงานวิชาการ ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการ โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2525.
- กาญจนา คุณานุรักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2535.
- กิตติมา ปรีดีคิด. การบริหารการนิเทศการศึกษาเบื้องต้นกรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์, 2532.
- เกสิณี ชิวปรีชา. การศึกษาการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การดำเนินงานโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กรุงเทพมหานคร : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการศึกษา, 2544.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสกายบุ๊กส์, 2544.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์, 2535.
- จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- จูไรรัตน์ สุครุ่ง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชนารีย์ พรกุล. แคลทส์ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2521.

- ชาญชัย อาจินตมาจารย์.การนิเทศการศึกษา.กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู, 2525.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์.หลักการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2534.
- บันลือ พุกกะวัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- บุญมี เณรยอด.การบริหารงานวิชาการ.เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนระดับสูง
รุ่นที่ 13. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
(อัคราเนา)
- บุญมี เณรยอด. "งานบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" ในเอกสารประกอบการอบรม
คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว,
2529.
- ประคอง กรรณสูตร.สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประสพ ชารินวิวัฒน์.การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา
บริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ประเวศ ะสี.ปฏิรูปการศึกษา - ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากหายนะ. กรุงเทพฯ : โครงการจัด
พิมพ์คบไฟ, 2541.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์.เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 6 .
พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.การบริหารงานวิชาการ กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพ, 2535
- พนัส หันนาคิน.หลักการบริหารโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2529.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ภิญโญ สาร.หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2526.
- รังสฤษฎ์ ศรีแก้ว.การศึกษากระบวนการควบคุมการปฏิบัติงานวิชาการของครูอาจารย์ โรงเรียน
มัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.
- เรณู ครุชไทย.การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทราชินูทิศ สังกัดกรม
สามัญศึกษา.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

เรื่อง เจริญชัย และ เสรี ราชโรจน์" การจัดระบบงานวิชาการในโรงเรียน" ในเอกสารคำสอนชุด
วิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมชिरาช, 2525.

ลือชา สร้อยพาน." การจัดงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา" ในเอกสารประกอบชุดวิชาการจัด
การโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชिरาช, 2525.

วนิดา (น้อมเสมอ) จึงประสิทธิ์. การบริหารและการบริการโสตทัศนศึกษา นครปฐม : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อาร์ทกราฟฟิค, 2538.

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524: กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การ
ศาสนา, 2528.

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน
(สำหรับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : ครุสภาลาดพร้าว, 2534.

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือประเมินผลการเรียน กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา
ลาดพร้าว, 2534.

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา ลาดพร้าว, 2535.

วินนา พูลสวัสดิ์. การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการโรงเรียนมัธยมเสมือน
บ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2537.

ศจีพร พจนายน การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัล
พระราชทานในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
การ ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ศิริธร สุขโขใจ. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ ฯ : พรึกหวานกราฟฟิค, 2542.

สมกุต ถาวรกิจ. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.

- สมหญิง กลั่นศิริ.คำสอนประกอบคำบรรยายโศกทัศน์ศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521.
- สามัญศึกษา,กรม .กองแผนงาน. ฝ่ายวิจัยและประเมินผล. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา
2532. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- สามัญศึกษา, กรม. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ครุสภาลาดพร้าว, 2539.
- สามัญศึกษา, กรม.กองแผนงาน.คู่มือการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2533.
- สามัญศึกษา, กรม.กองแผนงาน.คู่มือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,
2527.
- สามัญศึกษา, กรม.กองแผนงาน. ลักษณะโรงเรียนที่ดี กรุงเทพมหานคร : กองพัสดุและอุปกรณ์การ
ศึกษา,2535.
- ลีปพนธ์ เกตุทัต.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโลกทัศน์ใหม่. วารสารวิชาการ 1
(มกราคม 2542).สมกุล ถาวรกิจ. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะ
ความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครวิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2527.
- สุโขทัย,มหาวิทยาลัย. ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 10 - 12. กรุงเทพ
มหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- สุโขทัย,มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- สุพิน บุญชูวงศ์.หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : แสงสุทธิการพิมพ์,2535.
- สุมิตร คุณานุกร.หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.
- องค์การ อินทรมพรรย์.การบริหารงานวิชาการ เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการโรงเรียน
ประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15 . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2531.
- อุทัย บุญประเสริฐ.หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร : ดีเอสเพลส
เอกชัย กี่สุขพันธ์.การบริหารทักษะการปฏิบัติพิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์,2533.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ .2528.กิจกรรมของนักเรียนภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ .หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2529.

ภาษาอังกฤษ

Fisk Robert S. **Administration Behavior in Education**. New York : Harper and Row, 1957.

Miller, Van. **The Public Administration of American School System**. New York : The Macmilln, 1965.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมืองานวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพัทธ์ พิบูลย์
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. อาจารย์สำเนา เนื้อทอง
เจ้าหน้าที่โครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
4. อาจารย์โกมินทร์ สังคะนอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
5. อาจารย์นกร ตั้งกะพิภพ
ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จ. เพชรบุรี
6. อาจารย์เฉลียว พิทักษานุรักษ์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนกงการาม จ. เพชรบุรี
7. อาจารย์ ดร. รักช่อน รัตน์วิจิตต์เวช
หัวหน้างานนิเทศและพัฒนาบุคลากร โรงเรียนราชวินิต มัชฌม กรุงเทพฯ ๑
8. อาจารย์ชวลี ฟิ่งแสงสี
ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(สำเนา)

ที่ ทม 0302 (2770.0603)635

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑ 10330

กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์
2. แบบสัมภาษณ์

ด้วยนางสาวบุษราคัม จรรย์นาถย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษาศาขานวิชาเนเทศการศึกษาดะพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิติตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกฤษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.0-2218-2680

(สำเนา)

ที่ ทม 0302 (2770.0603)635

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มีนาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตดำเนินการสัมมนาเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน

ด้วยนางสาวบุษราคัม จรรย์นาถย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขออนุญาต สัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และ/หรือ ครูผู้ประสานงานของ โครงการ ฯ โดยนิสิตจะประสานงานในรายละเอียดกับโรงเรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวบุษราคัม จรรย์นาถย์ ดำเนินการดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกฤษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.0-2218-2680

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำหรับ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และ/หรือ ครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ

รายละเอียด แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใน 6 ประเด็น ได้แก่

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดงานวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย : นางสาวบุษราคัม จรรย์นาถย์

ภาควิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. สถานภาพ .....

4. อายุราชการ..... ปี

5. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

6. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหาร โรงเรียน ..... ปี

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ.....ปี

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ.....ปี

ครูผู้ประสานงานในโครงการ ฯ ..... ปี

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในโครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ประเด็นศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>การวางแผนงานวิชาการ</p> <p>1. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำเอกสารวิชาการหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มี ได้จัดทำไว้ในลักษณะใด</p> <p>☐ คู่มือครู</p> <p>☐ คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง</p> <p>☐ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ</p> <p>☐ หลักสูตร การจัดกลุ่มวิชาเรียน</p> <p>☐ การวัดผล และการประเมินผลการเรียน</p> <p>☐ มาตรฐานปฏิบัติงาน</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>2. โรงเรียนมีวิธีดำเนินการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีการเผยแพร่</p> <p>☐ มีการเผยแพร่ โดย .....</p> <p>☐ แจงในที่ประชุมครู</p> <p>☐ ทำบันทึก / หนังสือเวียนถึงครูทุกคน</p> <p>☐ จัดพิมพ์ไว้ในคู่มือครู และแจกทุกคน</p> <p>☐ แจงผ่านหัวหน้าหมวดวิชาถึงครูในหมวดวิชา</p> <p>☐ จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>3. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ใครบ้าง</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ</p> <p>π คณะกรรมการเครือข่าย</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>4. โรงเรียนของท่านมีวิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการประจำปีอย่างไร</p> <p>☐ จัดทำแผนตามกรอบนโยบายของโรงเรียน แล้วให้แต่ละหมวดวิชาเขียนแผน/โครงการ</p> <p>☐ ให้หมวดวิชา ประชุม เขียนแผน/โครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน</p> <p>☐ ให้คณะกรรมการวางแผนงานของโรงเรียน พิจารณาก่อนกรองเสนอผู้บริหาร เพื่ออนุมัติแผน/โครงการ</p> <p>☐ ฝ่ายวิชาการรวบรวมแผนงาน/โครงการ นำเสนอผู้บริหาร</p> <p>☐ อื่น ๆ ได้แก่ .....</p> <p>5. โรงเรียนดำเนินการอะไรบ้าง เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p> <p>☐ มีการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p> <p>☐ มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น</p> <p>☐ มีการสำรวจอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมในท้องถิ่น</p> <p>☐ มีการวิเคราะห์รายงานการประเมินผล โครงการที่ผ่านมาในแต่ละปี</p> <p>☐ ใช้ข้อมูลในปีที่ผ่านมาเป็นฐาน / ศึกษาข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนใกล้เคียง</p> <p>☐ รับข้อคิด / แนวทางจากต้นสังกัดและรับฟังจากผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนา</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>6. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานฝ่ายวิชาการได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหาร โรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ หัวหน้าแผนงานของฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ได้แก่ .....</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่นๆ .....</p> <p>7. โรงเรียนของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีการติดตามประเมินผล</p> <p>☐ มีการติดตามประเมินผล โดย</p> <p>☐ ผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา</p> <p>☐ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติงาน รายงานขึ้นมา</p> <p>☐ มีการประชุมสรุปผลงานในรอบเดือน</p> <p>☐ ติดตามจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>8. ผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผล ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>9. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ .....</p> <p>10. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการวางแผนงานวิชาการหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีปัญหา</p> <p>☐ มีปัญหา ได้แก่</p> <p> ด้านการบริหารจัดการ.....</p> <p> ด้านบุคลากร .....</p> <p> ด้านวัสดุอุปกรณ์ .....</p> <p> ด้านงบประมาณ.....</p> <p> ด้านอื่น ๆ .....</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>การจัดงานวิชาการ</p> <p>11. โรงเรียนมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ จัดตามวุฒิการศึกษา ☐ จัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ☐ จัดตามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู ☐ พัฒนาความสามารถให้ครูที่มีอยู่สามารถรับหน้าที่โดยการนิเทศ ☐ จัดตามความพร้อมของโรงเรียน ☐ จัดตามผลการเลือกตั้งของครูในหมวดวิชาสำหรับตำแหน่งหัวหน้าหมวด ☐ อื่น ๆ ..... <p>12. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดบุคลากรทำงานในฝ่ายวิชาการได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ผู้บริหารโรงเรียน ☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ☐ หัวหน้าหมวดวิชา ☐ หัวหน้าระดับชั้น ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ..... ☐ คณะกรรมการเครือข่าย ☐ อื่น ๆ ..... <p>13. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดกลุ่มการเรียนอย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ กำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร ☐ สำนวณสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน ☐ สำนวณความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ ☐ กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มวิชา ☐ เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ 	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>14. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการร่วมกับหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าระดับชั้น</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วย</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>15. โรงเรียนมีวิธีดำเนินการในการจัดตารางสอนอย่างไร</p> <p>☐ กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>☐ กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนแต่ละวิชาให้สัมพันธ์กัน</p> <p>☐ สำรวจความพร้อมของครู – อาจารย์ เพื่อนำมาประกอบการ พิจารณาการจัดตารางสอน</p> <p>☐ พิจารณากำหนดการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>16. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอน ได้แก่</p> <p>☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ หมวดวิชา</p> <p>☐ หมวดวิชาและฝ่ายวิชาการร่วมกันจัดทำ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการจัดทำ ซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>17. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอนอย่างไร</p> <p>☐ จัดโดยคำนึงถึงแนวนโยบายของฝ่ายบริหาร</p> <p>☐ จัดตามวุฒิวิชาเอก – วิชาโท</p> <p>☐ จัดตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน</p> <p>☐ จัดตามความต้องการของครู</p> <p>☐ จัดโดยคำนึงถึงงานพิเศษที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติ</p> <p>☐ จัดตามมติคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งได้แก่ .....</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>18. ผู้รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอน ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ หัวหน้าหมวดวิชา</p> <p>☐ หัวหน้าระดับชั้น</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>19. นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่</p> <p>☐ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดหาให้ได้แก่ .....</p> <p>☐ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้นสังกัดจัดสรรให้ได้แก่ .....</p> <p>☐ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ได้บริจาคโดยหน่วยงานภายนอก ได้แก่ ...</p> <p>☐ คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>20. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการอย่างไร</p> <p>☐ จัดทำเป็นคู่มือเพื่อความสะดวกในการศึกษาวิธีการใช้</p> <p>☐ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและอำนวยความสะดวก</p> <p>☐ จัดเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี</p> <p>☐ แต่ละหมวดวิชามีผู้รับผิดชอบเฉพาะ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>21. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในงานวิชาการ ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ หัวหน้าหมวดวิชา</p> <p>☐ หัวหน้าระดับชั้น</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งได้แก่ .....</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>22. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ .....</p> <p>23. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดงานวิชาการหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีปัญหา</p> <p>☐ มีปัญหา ได้แก่</p> <p> ด้านการบริหารจัดการ .....</p> <p> ด้านบุคลากร.....</p> <p> ด้านวัสดุอุปกรณ์ .....</p> <p> ด้านงบประมาณ .....</p> <p> ด้านอื่น ๆ .....</p> <p>การจัดการเรียนการสอน</p> <p>24. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอนอย่างไร</p> <p>☐ ศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์หลักสูตร</p> <p>☐ วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์</p> <p>☐ กำหนดกิจกรรม สื่อการสอน การประเมินผล</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>25. ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอนได้แก่</p> <p>☐ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นรายบุคคล</p> <p>☐ ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ</p> <p>☐ กลุ่มโรงเรียนร่วมกันจัดทำ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>26. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างไร</p> <p>☐ ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง</p> <p>☐ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อใช้</p> <p>☐ ขอรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอกหรือท้องถิ่น</p> <p>☐ เชิญวิทยากรมาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อ</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>ให้กับครูในโรงเรียน</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>27. วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน</p> <p>☐ จากการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน</p> <p>☐ สอบถามจากครู</p> <p>☐ สังเกตการสอนของครูว่ามีการใช้สื่อสม่เสมอหรือไม่</p> <p>☐ สอบถามจากนักเรียน</p> <p>☐ สํารวจข้อมูลจากบันทึกการขอใช้สื่อของครูกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>☐ การนิเทศการสอน</p> <p>☐ จากการแสดงนวัตกรรมของแต่ละหมวดวิชา</p> <p>☐ ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>28. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ .....</p> <p>29. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีปัญหา</p> <p>☐ มีปัญหา ได้แก่</p> <p> ด้านการบริหารจัดการ .....</p> <p> ด้านบุคลากร .....</p> <p> ด้านวัสดุอุปกรณ์ .....</p> <p> ด้านงบประมาณ .....</p> <p> ด้านอื่น ๆ .....</p> <p>การพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ</p> <p>30. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร</p> <p>☐ ให้ความรู้ ความเข้าใจให้ครูเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน</p> <p>☐ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาก่อนเปิดภาคเรียน</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p> ☐ ส่งบุคลากรไปอบรม สัมมนาตามหน่วยงานที่จัด ☐ อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ☐ ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน ใช้สื่อการสอน ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>31. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่</p> <p> ☐ ผู้บริหารโรงเรียน ☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ☐ หัวหน้าหมวดวิชา ☐ หัวหน้าระดับชั้น ☐ ครูผู้สอน ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งได้แก่ ..... ☐ คณะกรรมการเครือข่าย ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>32. การจัดสอนซ่อมเสริม จัดให้แก่ .....</p> <p> ☐ นักเรียนที่เรียนอ่อน ☐ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ☐ จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหาของนักเรียน ☐ จัดสอนพิเศษให้นักเรียนที่เก่งเป็นพิเศษ ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>33. โรงเรียนมีวิธีการจัดสอนซ่อมเสริม โดย</p> <p> ☐ จัดให้มีตารางสอนซ่อมเสริม ☐ จัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ☐ จัดสอนซ่อมเสริมในชั่วโมงเรียน ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>34. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่</p> <p> ☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งได้แก่ ..... ☐ คณะกรรมการเครือข่าย ☐ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา ☐ อื่น ๆ ..... </p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>35. แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด ☐ จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ ☐ จัดตามความต้องการของนักเรียน ☐ จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ☐ อื่น ๆ ..... <p>36. แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ จัดตามนโยบายของโรงเรียนหรือต้นสังกัด ☐ จัดตามความต้องการของนักเรียน ☐ จัดตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ☐ จัดตามความพร้อมของโรงเรียนด้านจำนวนบุคลากร และงบประมาณ ☐ อื่น ๆ ..... <p>37. ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตร ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ผู้บริหารโรงเรียน ☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ☐ หัวหน้าหมวดวิชา ☐ หัวหน้าระดับชั้น ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ..... ☐ คณะกรรมการเครือข่าย ☐ อื่น ๆ ..... <p>38. โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ด้วยวิธีใด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ จัดให้มีการปฐมนิเทศแก่ครูใหม่ / ครูบรรจุใหม่ ☐ จัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น ☐ จัดการประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ☐ จัดให้มีการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน ☐ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการบริการข่าวสาร 	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p> ☐ สนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น ☐ สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ ครูต้นแบบ/ครูเครือข่าย ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>39. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างไร</p> <p> ☐ กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ☐ จัดประชุม อบรม โดยเชิญวิทยากร /ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากร ☐ ส่งบุคลากรไปอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ☐ ให้คำปรึกษาแก่ครูและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ☐ ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ☐ จัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยของครูทุกคน ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>40. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาครูด้านวิชาการ ได้แก่</p> <p> ☐ ผู้บริหาร โรงเรียน ☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ☐ หัวหน้าหมวดวิชา ☐ หัวหน้าระดับชั้น ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ ..... ☐ คณะกรรมการเครือข่าย ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>41. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียนอย่างไร</p> <p> ☐ มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชา ☐ จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ง่ายแก่การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ☐ จัดอาคารสถานที่ให้มีแสง สี เสียง การถ่ายเทอากาศให้เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนการสอน ☐ จัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน π มีหนังสือเพื่อการค้นคว้า และอ้างอิงอย่างพอเพียง </p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p> ☐ มีที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ ☐ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้บริการอย่างเพียงพอ ☐ ให้การดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพดี ☐ อื่น ๆ ..... </p> <p>42. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ .....</p> <p>43. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการหรือไม่</p> <p> ☐ ไม่มีปัญหา ☐ มีปัญหา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ..... ด้านบุคลากร ..... ด้านวัสดุอุปกรณ์ ..... ด้านงบประมาณ ..... ด้านอื่น ๆ ..... </p> <p><u>การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน</u></p> <p>44. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างไร</p> <p> ☐ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน ☐ กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ☐ จัดให้มีเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บคะแนน / วัดผล ☐ จัดหาเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผลให้ครูศึกษา ☐ จัดประชุม อบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ☐ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และทดลองใช้วิธีการ </p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>ประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ</p> <p>☐ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง</p> <p>☐ ให้จัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละรายวิชาพร้อมกับจัดทำ ธนาคารข้อสอบ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>45. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลได้ แก่</p> <p>☐ ผู้บริหาร โรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ ครูผู้สอนประเมินด้วยตนเอง</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>46. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนอย่างไร</p> <p>☐ ไม่มีแนวปฏิบัติ</p> <p>☐ มีแนวปฏิบัติ ได้แก่</p> <p>☐ สร้างเครื่องมือวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ครบทุกรายวิชา</p> <p>☐ สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์ครบ ทุกรายวิชา</p> <p>☐ สร้างเครื่องมือการวัดผลเป็นไปตามสภาพจริงครบ ทุกรายวิชา</p> <p>☐ ศึกษาเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา</p> <p>☐ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลในปี ที่ผ่านมามทุกหมวดวิชา</p> <p>☐ จัดให้มีคลังข้อสอบทุกหมวดวิชา</p> <p>47. ผู้ทำหน้าที่สร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลได้แก่</p> <p>☐ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ หัวหน้าหมวดวิชา</p> <p>☐ หัวหน้าระดับชั้น</p> <p>๗ ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>48. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานทะเบียนนักเรียนอย่างไร</p> <p>☐ ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน</p> <p>☐ จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน</p> <p>☐ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน</p> <p>☐ รับรองและบันทึกผลการเรียน</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>49. ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานทะเบียนนักเรียน ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>50. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล และงานทะเบียนนักเรียนในโรงเรียน ได้แก่ .....</p> <p>51. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีปัญหา</p> <p>☐ มีปัญหา ได้แก่</p> <p> ด้านการบริหารจัดการ.....</p> <p> ด้านบุคลากร .....</p> <p> ด้านวัสดุอุปกรณ์ .....</p> <p> ด้านงบประมาณ .....</p> <p> ด้านอื่น ๆ .....</p>	

ประเด็นที่ศึกษา	บันทึกเพิ่มเติม
<p>52. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผลการจัดงานวิชาการอย่างไร</p> <p>☐ มีแนวปฏิบัติในการประเมิน ได้แก่ .....</p> <p>☐ ไม่มีแนวปฏิบัติในการประเมินที่แน่นอน</p> <p>☐ ออกแบบสอบถาม</p> <p>☐ ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ</p> <p>☐ การตั้งผู้รับความคิดเห็น</p> <p>☐ การจัดประชุมสัมมนา สรุปผลงานประจำปี</p> <p>☐ มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะๆ</p> <p>☐ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดงานวิชาการ</p> <p>☐ มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา</p> <p>☐ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>53. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ได้แก่</p> <p>☐ ผู้บริหาร โรงเรียน</p> <p>☐ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ</p> <p>☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งได้แก่ .....</p> <p>☐ คณะกรรมการเครือข่าย</p> <p>☐ อื่น ๆ .....</p> <p>54. การดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการจัดงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ .....</p> <p>55. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการประเมินผลการจัดงานวิชาการหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มีปัญหา</p> <p>☐ มีปัญหา ได้แก่</p> <p> ด้านการบริหารจัดการ.....</p> <p> ด้านบุคลากร .....</p> <p> ด้านวัสดุอุปกรณ์ .....</p> <p> ด้านงบประมาณ .....</p> <p> ด้านอื่น ๆ .....</p>	

แบบศึกษาเอกสาร

ชื่อเอกสารที่ศึกษา .....

โรงเรียน .....

วันที่ศึกษา .....

ประเด็นที่จะศึกษา	สาระที่ปรากฏในเอกสาร
1. <u>การวางแผนงานวิชาการ</u>	
1.1 การกำหนดกิจกรรม	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
1.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบ	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
2. <u>การจัดงานวิชาการ</u>	
2.1 การกำหนดกิจกรรม	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวบุษราคัม จรรย์นาถย์ เกิดเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515 ที่บ้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2536 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาลักษณ์สุตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 ที่โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย